

DOCUMENT RESUME

ED 364 084

FL 021 632

AUTHOR Tegey, Habibullah; Robson, Barbara
 TITLE Pashto Conversation Manual and Pashto Conversation
 Tapescript.
 INSTITUTION Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.
 SPONS AGENCY Office of International Education (ED), Washington,
 DC.
 PUB DATE 93
 CONTRACT PO17A90055
 NOTE 233p.; For related documents, see ED 286 343-350 and
 FL 021 631-634. For information on obtaining the
 tapes, contact the Center for the Advancement of
 Language Learning (703) 312-5040 or the Center For
 Applied Linguistics (202) 429-9292.
 PUB TYPE Guides - Classroom Use - Teaching Guides (For
 Teacher) (052)
 LANGUAGE Pashto; English
 EDRS PRICE MF01/PC10 Plus Postage.
 DESCRIPTORS Cues; Dialects; Foreign Countries; Instructional
 Materials; *Listening Comprehension; *Oral Language;
 *Pashto; Pronunciation; *Second Language Instruction;
 Tape Recordings; Teaching Guides; Uncommonly Taught
 Languages
 IDENTIFIERS Afghanistan

ABSTRACT

This conversation manual and tapescript are part of a set of materials that have been developed to teach oral and written Afghan Pashto to English speakers. In addition to the conversation manual and tapescript, the set consists of a beginning textbook, an intermediate textbook, a reader, and a set of taped lessons that correlate with the textbooks. The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the Interagency Language Roundtable proficiency scale, or an Advanced on the American Council on the Teaching of Foreign Languages proficiency scale. Pashto Conversation Manual contains 14 lessons that correspond to 2 units of the beginning or intermediate Pashto textbook/workbook. The lessons provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The tapescript contains the oral prompts for the exercises in the manual. An overview and brief description of each component of the Pashto materials is included. (Author/AR)

*****
 * Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
 * from the original document. *
 *****

پښتو خبرې
Pashto
Conversation
Manual

*Habibullah Tegey
Barbara Robson*

Center for Applied Linguistics

FL021632

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

This document has been reproduced as
received from the person or organization
originating it

Minor changes have been made to improve
reproduction quality

Points of view or opinions stated in this docu-
ment do not necessarily represent official
OERI position or policy

BEST COPY AVAILABLE

2

پښتو خبرې
Pashto
Conversation

Manual

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1993

CAL Pashto Materials Overview 1993

Over the last six years, the Center for Applied Linguistics (CAL) has developed a set of materials to teach the Pashto language to English speakers: *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto* introduce students to the spoken and written language; the *Pashto Reader* provides extensive exposure to authentic Pashto written materials. *Pashto Conversation* is a set of taped lessons, correlating with the units of *Beginning* and *Intermediate Pashto*. The *Pashto-English Glossary for the CAL Pashto Materials* is a glossary of all the words that appear in the components listed above.

The language taught in the materials is Afghan Pashto, in particular the standard central dialect spoken in Kabul and used in the official media. The materials have been proof-read and field-tested by Kandahari Pashtuns; the words and phrases in them are familiar to speakers of the Kandahari dialect as well. In *Pashto Conversation*, there are several exercises contrasting the Kabuli and Kandahari (and Peshawari, as well) dialects, to give students more experience with the major dialects.

Beginning Pashto and *Intermediate Pashto* constitute a set of materials teaching oral and written Pashto. Each of the twenty-eight units (fourteen per book) provides about ten hours of class work, and therefore should be sufficient for four semesters of academic language training (three hours a week in class, with possibly two hours of lab or practice), or about ten weeks in an intensive course (six hours a day in class, five days a week). The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the ILR proficiency scale, or an Advanced on the ACTFL proficiency scale; all the grammatical structures of Pashto are presented, along with about 2,500 words.

The Pashto writing system is taught in the first unit of *Beginning Pashto*, and is used in the presentation of material from then on. In the first three units, material is also in a romanized transcription. After that, the transcription of a word or phrase is given only when the word or phrase is introduced, or when pronunciation is the focus.

Beginning and *Intermediate Pashto* teach the language via dialogues and readings on various topics (e.g. food, shopping, weather, family, etc.), with accompanying presentations on grammar and vocabulary, and exercises for oral practice and conversation. Each unit contains a Diversion - a proverb, poem or story - intended to amuse the student, and to provide him or her with a glimpse of Pashto folk literature.

The dialogues revolve around the activities of a group of Pashtuns and Americans at an American university, so that the American student is provided with language and vocabulary of immediate usefulness. The readings for the most part describe Pashtun life and customs in Afghanistan, and are related to the topic in the corresponding dialogue. The dialogues and readings in *Intermediate Pashto* continue along the same general format, but the focus of attention shifts to Afghanistan, and to more detailed study of Pashtun culture and Afghan history.

The Workbooks, which are mostly in English, provide background information on points in the dialogues and readings, discussion of grammar points, and information on

CAL Pashto Materials Overview

individual vocabulary items. Each unit in the Workbooks contains a number of exercises providing additional practice on the points covered in the Textbook. There are listening exercises in the *Beginning Pashto* workbook which require the student to listen to a prompt, then respond in some way.

The Teachers' Manuals, in Pashto, are written for the educated native speaker of Pashto who might not have a background in language teaching or an extensive background in Pashto grammar. It explains the presentation of grammar points, and gives other information of use to the teacher. At the end of each unit, the prompts for the listening exercises in the Workbooks are given for the teacher's convenience.

The Text Tapescript and Workbook Tapescript for *Beginning Pashto* have been developed for students who do not have regular access to a native speaker of the language. They provide the means for such students to identify a Pashto speaker, then make arrangements with him or her to tape the important parts of the Textbook and the listening exercises in the Workbook. The tapescripts are not necessary in situations where there is a Pashto-speaking teacher.

Pashto Conversation contains fourteen lessons - each lesson corresponding to two units of *Beginning/Intermediate Pashto* - which provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The lessons have been recorded - there is a set of cassettes at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; Fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (see numbers below).

The *Pashto Reader* presents selections of modern written Pashto, with extensive notes and guides to comprehension. Six different genres are exemplified: essays, articles, stories, poetry, "public" Pashto (street signs, ads, etc.), and "fractured" Pashto (published Pashto written by non-native speakers). *Pashto Reader: Originals* presents the passages of the *Reader* in computer scans of their originals, to provide the student with practice in dealing with Pashto as it actually appears: handwritten, without conventional spacing between words, etc. *Pashto Reader: Passages in Transcription* presents the passages in the roman transcription used to represent pronunciation throughout the series; it is intended for the linguist interested in the Pashto language but not necessarily the writing system.

The *Glossary for the CAL Pashto Materials* contains, in dictionary form, all the words taught in the materials - about 5,000 entries. Each entry includes a word or phrase's Pashto spelling, a transcription of pronunciation, English equivalents or explanations, and grammatical information.

All these materials are in the public domain, and copies may be made of them as needed. Each component is listed in the ERIC system with a separate number, and has been designed on the assumption that a single hard copy will be bought from ERIC, then copied and bound. Each component accordingly has a cover page, which should be copied onto heavy paper (a different color for each component makes it easier to identify). The

CAL Pashto Materials Overview

title page and rest of the component can be copied as usual, then bound with the cover page and a back cover. We have found that comb-binding (available at most copy centers) is best, because it allows the "book" to lie flat. To facilitate copy-making, every page of the materials has been numbered and labelled in English, in headers like the following:

Beginning Pashto   Unit 12: ملا يي ژوبله ده   Teachers' Manual 82

Some of the components in the ERIC system are now obsolete. Here is a list of everything that has been deposited in the system, along with identifying number (where possible). The items marked with asterisks (***) are obsolete.

***Beginning Pashto: Textbook	ED 323 763
Beginning Pashto: Textbook Tapescript	ED 323 764
***Beginning Pashto: Workbook	ED 323 765
Beginning Pashto: Workbook Tapescript	ED 323 766
Beginning Pashto: Teachers' Manual	ED 323 767
***Beginning Pashto: Glossary	ED 323 768
***Intermediate Pashto: Textbook	ED 338 074
***Intermediate Pashto: Glossary	ED 338 075
Intermediate Pashto: Teachers' Manual	ED 338 076
***Intermediate Pashto: Workbook	ED 338 077
Pashto Reader	ED 353 815
Pashto Reader: Transcriptions	ED 353 814
Pashto Reader: Originals	ED 353 813
Beginning Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Beginning Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Tapescript	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Manual	(number not assigned yet)
Glossary for the CAL Pashto Materials	(number not assigned yet)

In the revised editions of the textbooks and workbooks for *Beginning* and *Intermediate Pashto*, we have corrected misprints, recast some of the grammar material, and (we hope) made some of the explanations easier to understand.

If you have any problems or questions about getting the materials, please contact ERIC /CLL, at the Center for Applied Linguistics in Washington, D.C. (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). If you have any questions about the content of the materials, please contact the authors: Barbara Robson at the Center for Applied Linguistics, or Habibullah Tegey in the Pashto Service, Voice of America, in Washington D.C.

Table of Contents

Introduction..... iv

Lesson 1 1

Lesson 2 3

Lesson 3 6

Lesson 4 10

Lesson 5 14

Lesson 6 19

Lesson 7 24

Lesson 8 30

Lesson 9 34

Lesson 10..... 39

Lesson 11..... 45

Lesson 12..... 51

Lesson 13..... 58

Lesson 14..... 61

Introduction

Pashto Conversation is the last-developed component of the CAL Pashto Materials. It coordinates with the units of *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, and provides the student with more practice in understanding and speaking the language.

This *Manual* accompanies taped oral exercises, and cannot be used without oral prompts not included in the Manual. The prompts have been recorded at CAL: a set of cassettes is housed at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). Contact either of these organizations for information on getting a copy of the tapes.

Alternatively, you can make your own tapes, or use the exercises face-to-face in tutoring situations. If you choose this route, you should order the document *Pashto Conversation: Tapescript* from the ERIC system.

We want to thank Mr. Anwar Ayazi for his assistance to us in proof-reading and commenting on the lessons and tapescripts for *Pashto Conversation*.

To the Student

Beginning and Intermediate Pashto were designed for the student who is learning Pashto for its linguistic and literary interest, and there is a corresponding emphasis on grammatical points in the general presentation. The lessons of *Pashto Conversation*, on the other hand, are aimed at the student who is learning Pashto for practical purposes, and there is a corresponding emphasis on understanding and using the spoken language.

We strongly suggest that you repeat each exercise - especially those that require you to listen to an extended passage - several times. You will be pleasantly surprised at how a passage that is totally incomprehensible the first time around becomes more and more understandable with each repetition. We also urge you to pay particular attention to the exercises that ask you to come up with your own responses to questions: struggling to compose your own Pashto answers will, besides increasing your fluency, also point out to you any gaps in your vocabulary that you will probably need to fill in talking about yourself.

Lesson 1

(Corresponding to Units 1 and 2 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 5 Listen and respond only.

Exercise 6. Writing practice.

1. _____	2. _____	3. _____	4. _____
5. _____	6. _____	7. _____	8. _____
9. _____	10. _____	11. _____	12. _____
13. _____	14. _____	15. _____	16. _____
17. _____	18. _____	19. _____	20. _____

Exercise 7. Reading practice.

1. لیلیه	اسلام	اسلام آباد	افغانستان	امریکا
2. میمنه	مهربانی	ملگری	منتظر	مجلس
3. بڼه	شاعر	شاگرد	ستری	بنوونکی
4. زه	رابیا	روغتون	رښتیا	ژورنالزم
5. پیکنگ	پرستاره	پوهنتون	پښتون	پتنګ
6. خوست	خان آباد	چارکار	جلال آباد	جوړه
7. دغه	دوی	ده	دی	د
8. کورنۍ	کندهار	گردېز	کنندز	کابل
9. یاران	یوازي	یې	یم	یاستی
10. نه	نژدې	نوی	ناست	نورو

Exercises 8 - 11. Listen and respond.

Exercise 11. Dialect recognition.

1.	'Peshawar'	پېښور
2.	'show'	وښيه
3.	'Pashtun'	پښتون
4.	'Pashto'	پښتو
5.	'really'	رښتيا
6.	'good'	ښه
7.	'woman'	ښځه

Answer Key

- Exercise 6. 10. ص 9. ن 8. ت 7. ع 6. غ 5. ف 4. ق 3. بن 2. ك 1. گ ..
 20. ح 19. خ 18. چ 17. د 16. ذ 15. ر 14. ز 13. ژ 12. س 11. ش

Exercise 7.

1.	ليليه	اسلام	<u>اسلام آباد</u>	افغانستان	امريكا
2.	ميمنه	<u>صدياني</u>	ملگري	منتظر	مجلس
3.	<u>ښځه</u>	شاعر	شاگرده	ستري	ښوونكي
4.	زه	رابيا	روغتون	<u>رښتيا</u>	ژورنالزم
5.	پيكننگ	پرستاره	<u>پوهنتون</u>	پښتون	پتنگ
6.	خوست	خان آباد	چاركار	<u>جلال آباد</u>	جوړه
7.	دغه	<u>دوى</u>	ده	دى	د
8.	كورني	<u>كندهار</u>	گردېز	كندز	كابل
9.	<u>يارلان</u>	يوازي	يې	يم	ياستى
10.	نه	نژدې	<u>نوى</u>	ناست	نورو

Lesson 2

(Corresponding to Units 3 and 4 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Number practice..

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____

Exercises 3 - 5. Listen and respond.

Exercise 6. Reading practice.

پهپور	پيکنګ	پاکستان	پهغه	پنځه	پلار	. ۱
ځلک	خويندې	خوښوي	خوري	خواره	خدای	. ۲
ښوونکي	شلګر	شپګ	ښځه	شاګرد	شاعر	. ۳
لري	لوګر	لغمان	ليليه	ليلا	لولی	. ۴
ماما	مپوه	مپله	منه	مسته	متل	. ۵
ورسره	واشنګتېن	وعليکم	ورته	واده	ورور	. ۶
اغوندي	امريکا	افغانستان	اسد	اوسپړې	اوبه	. ۷
دي	دغه	دوه	درې	دېرې	دوست	. ۸
بل	بغلان	بلد	بها	بيخي	باغ	. ۹
امان	اتنونه	اته	اغوندم	استاد	افغان	. ۱۰

Exercise 7. Spelling practice

1. _____	2. _____	3. _____	4. _____
5. _____	6. _____	7. _____	8. _____
9. _____	10. _____	11. _____	12. _____
13. _____	14. _____	15. _____	16. _____
17. _____	18. _____	19. _____	20. _____

Exercises 8 - 9. Listen and respond.

Exercise 10. Landays and proverbs.

طالبه خدای که به ملا سې
په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالوته

چې خان یې، په یاران یې.

ورور یې کسه خور یې نیسه.

نجلۍ د باغ له لوری راغله
تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه

Answer Key

Exercise 2.

1. ۲	2. ۲	3. ۵	4. ۸	5. ۱
6. ۶	7. ۴	8. ۱۰	9. ۷	10. ۹

Exercise 6.

پېښور	پيكننگ	پاكستان	پېغله	پنځه	پلار	. ۱
څلك	خويندې	خوښوى	خوريي	خواره	خدای	. ۲
ښوونكي	شلگر	شپږگ	ښځه	شاگرد	شاعر	. ۳
لړۍ	لوگر	لغمان	ليليه	ليلا	لولی	. ۴
ماما	مېوه	مېله	منه	مسته	متل	. ۵
ورسره	واشنگتن	وعليکم	ورته	واده	ورور	. ۶
اغوندي	امريکا	افغانستان	اسد	اوسپړې	اوبه	. ۷
دې	دغه	دوه	درې	دېرې	دوست	. ۸
بل	بغلان	بلد	بها	بيخي	باغ	. ۹
امان	اټونه	اته	اغوندم	استاد	افغان	. ۱۰

Exercise 7.

1. صاحب	2. پښتو	3. دلته	4. کار
5. کوم	6. ورور	7. افغان	8. هغه
9. کله	10. واده	11. دغه	12. چېرې
13. څنگه	14. دېرې	15. کورنۍ	16. هم
17. ياستۍ	18. څوک	19. بيخي	20. ښايسته

Lesson 3

(Corresponding to Units 5 and 6 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Listening practice.

	<u>Who?</u>	<u>Where?</u>	<u>When?</u>
1.	_____	_____	_____
2.	_____	_____	_____
3.	_____	_____	_____
4.	_____	_____	_____
5.	_____	_____	_____
6.	_____	_____	_____
7.	_____	_____	_____
8.	_____	_____	_____
9.	_____	_____	_____
10.	_____	_____	_____

Exercise 3. Listen and respond.

Exercise 4. Counting practice.

a. _____	b. _____	c. _____	d. _____	e. _____
f. _____	g. _____	h. _____	i. _____	j. _____
k. _____	l. _____	m. _____	n. _____	o. _____
p. _____	q. _____	r. _____	s. _____	t. _____
u. _____	v. _____	w. _____	x. _____	y. _____

Exercises 5 - 7. Listen and respond.

Exercise 8. Spelling practice.

_____ .۵	_____ .۴	_____ .۳	_____ .۲	_____ .۱
_____ .۱۰	_____ .۹	_____ .۸	_____ .۷	_____ .۶
_____ .۱۵	_____ .۱۴	_____ .۱۳	_____ .۱۲	_____ .۱۱
_____ .۲۰	_____ .۱۹	_____ .۱۸	_____ .۱۷	_____ .۱۶
_____ .۲۴	_____ .۲۳	_____ .۲۲	_____ .۲۱	_____ .۲۰

Exercise 9. Guessing from context.

_____ [nābalada] نابله	_____ [kālī] کلی
_____ [yaw bəl tsok] یو بل څوک	_____ [puxtána] پوښتنه

Exercise 10. Dialect recognition.

۱. په ژمی گې دهرې واورې اورېږی.
۲. ژمی ښایسته سور وی.
۳. اکثره سخت باد لگېږی.
۴. څانبت مهال پېښور ته ځی.
۵. ښځه یې نن ماسپښین پوهنتون ته ځی.
۶. په کندهار کې اوسېږی.
۷. دجمعی په ماښام څه کوی؟

۸. بڼه افغانی ډوډی پخوی.
۹. په منی کې ډېرې مېوې پخېږی.
۱۰. یوه ورځ ملا نصرالدین په یوه کلی کې روان وو. یوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وویل، زه هم په دې کلی کې نابلدۀ یم. یو بل څوک وپوښته.

Answer Key

Exercise 2.

<u>Who?</u>	<u>Where?</u>	<u>When?</u>
1. Layla's father	Kabul	Tuesday morning
2. David and Asad's friends	a restaurant	Saturday evening
3. Ghalzay Sahib's wife	the university	this morning
4. Aman, and Asad's brothers	Logar	Monday afternoon
5. Patang and Layla's friends	new cafeteria	noon
6. The Andars' leader	Kandahar	late Sunday morning
7. Rabya, Aman's father	New York	Wednesday evening
8. Theresa's uncle	Michigan	Friday
9. all Ghalzay's students	Ghalzay's house	Saturday afternoon
10. Asad's nephews and their father	Chicago	today

Exercise 4.

a. ۲۶	b. ۱۱	c. ۱۹	d. ۲۲	e. ۹
f. ۱۶	g. ۲۰	h. ۱۲	i. ۲۴	j. ۶
k. ۱۷	l. ۸	m. ۲۲	n. ۱۵	o. ۲۰
p. ۴	q. ۲۸	r. ۷	s. ۱۲	t. ۲۱
u. ۲	v. ۱۰	w. ۲۵	x. ۵	y. ۱۴

Exercise 8.

۱. ژمی .۲ رخصتی .۳ حتی .۴ بعضې .۵ احمق
 ۶. اوړی .۷ اورپړی .۸ اکثره .۹ اوه .۱۰ امتحان
 ۱۱. هوا .۱۲ هوښیار .۱۳ گل .۱۴ فصلونه .۱۵ عموماً
 ۱۶. عام .۱۷ مصروف .۱۸ عملیات .۱۹ دوولس .۲۰ خاص
 ۲۱. چار شنبې .۲۲ جمعه .۲۳ پنجشنبې .۲۴ نژدې
 ۲۵. معاینه

Exercise 9.

- کلی [káli] 'village'
 پوښتنه [puxtána] 'question'
 نابله [nábalada] 'unfamiliar'
 یو بل څوک [yaw bəl tsok] 'someone else'

Lesson 4

(Corresponding to Units 7 and 8 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 4. Listen and respond.

Exercise 5. Number review.

English	Pashto	English	Pashto
_____	_____ .٦	_____	_____ .١
_____	_____ .٧	_____	_____ .٢
_____	_____ .٨	_____	_____ .٣
_____	_____ .٩	_____	_____ .٤
_____	_____ .١٠	_____	_____ .٥

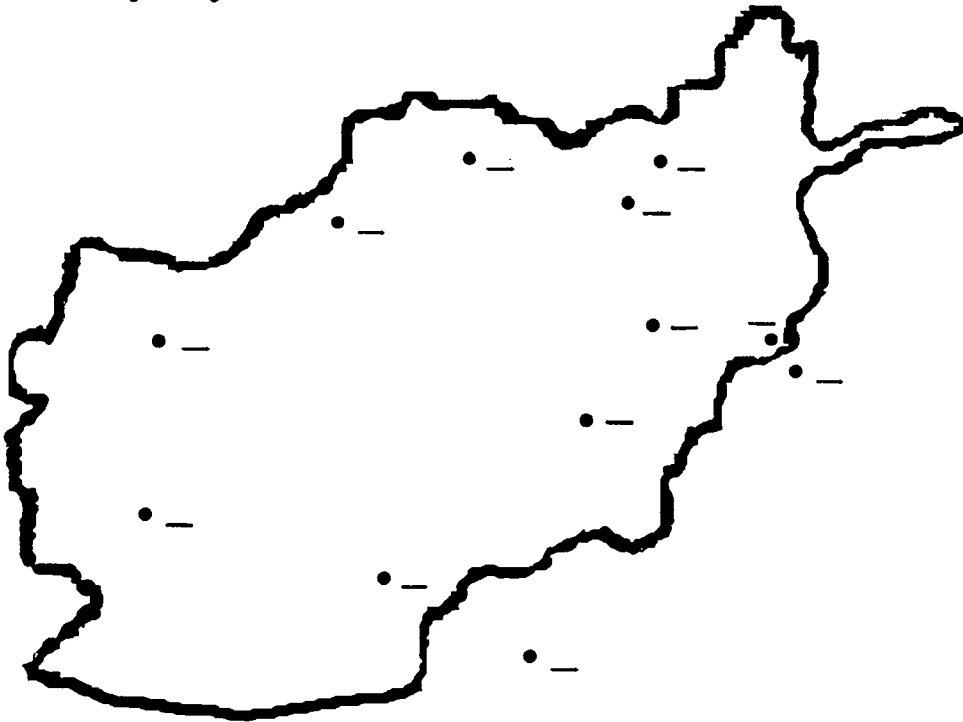
Exercise 6. Listening practice.

1. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
2. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
3. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
4. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____
5. Accepted _____ Rejected _____ Not sure _____

Exercise 7. Spelling and listening practice.

_____ . ۱۶	_____ . ۱۱	_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۱۷	_____ . ۱۲	_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۱۸	_____ . ۱۳	_____ . ۸	_____ . ۳
_____ . ۱۹	_____ . ۱۴	_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۲۰	_____ . ۱۵	_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 8. Geography review.

Exercise 9. Listen and respond.

Exercise 10. Dialect recognition.

۱. هغه بنایسته نجلۍ دې خوبهپړۍ.
۲. چای په بوره خوبهپړۍ.
۳. زه په دې ورځو کې ډېر وږی کېږم.
۴. ما گرمۍ ډېر تېرۍ کوی.
۵. زما هوښیار زده کوونکی ډېر خوبهپړۍ.
۶. د لیلې خندا ډېر خوبهپړۍ کړم.
۷. د اسد پښه خوبهپړۍ.
۸. تریسا به دې ډېره یادپړۍ.
۹. اسد ښار ته ځی چه سودا وکړی.

Answer Key

Exercise 5.

English	Pashto	English	Pashto
___22nd___	___۲۲___ .۶	___28th___	___۲۸___ .۱
___20___	___۲۰___ .۷	___12___	___۱۲___ .۲
___13th___	___۱۳___ .۸	___11th___	___۱۱___ .۳
___24th___	___۲۴___ .۹	___26___	___۲۶___ .۴
___21___	___۲۱___ .۱۰	___29___	___۲۹___ .۵

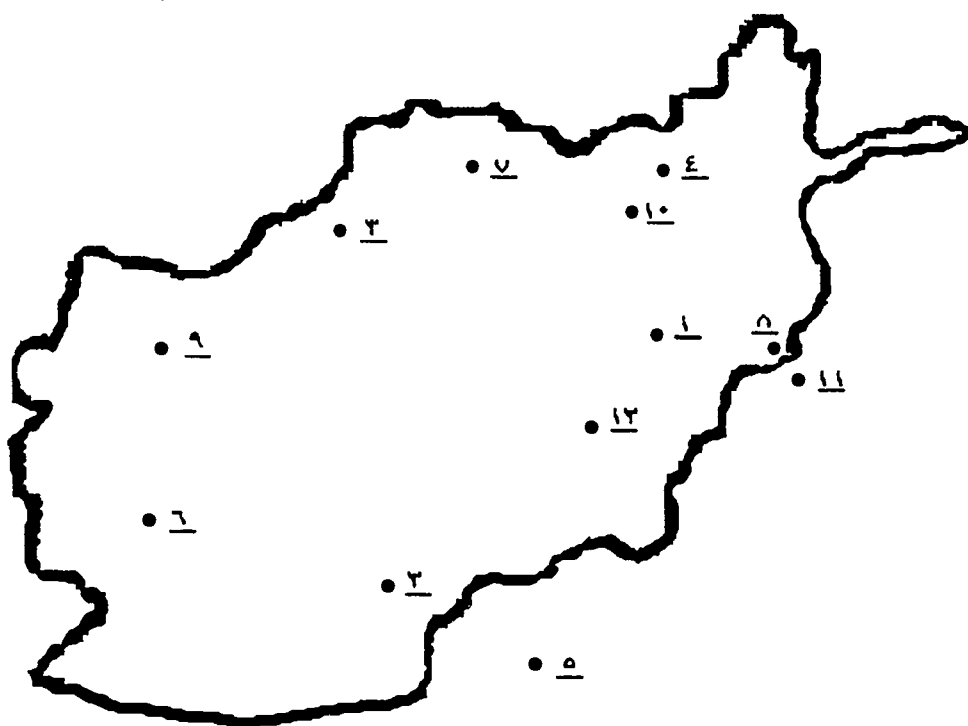
Exercise 6.

1. Rejected   2. Rejected   3. Not sure   4. Accepted   5. Accepted

Exercise 7.

بر .۱۶	مال .۱۱	مل .۶	تل .۱
زر .۱۷	دام .۱۲	تال .۷	بار .۲
شال .۱۸	غار .۱۲	لار .۸	خر .۳
لر .۱۹	بال .۱۴	شل .۹	زار .۴
بل .۲۵	خار .۱۵	باد .۱۵	غر .۵

Exercise 8.

Lesson 5

(Corresponding to Units 9 and 10 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 and 2. Listen and respond.

Exercise 3. Practice in understanding particles.

1. Your brother is inviting him.
His brother is inviting you.

4. His friend will send you.
Your friend will send him.

2. Her father will ask for my mother.
My father will ask for her mother.

5. Your sister will invite me.
My sister will invite you.

3. My sister is seeing you.
Your sister is seeing me.

Exercise 4. Listen and respond.

Exercise 5. Dictation.

Exercise 6. Spelling practice.

----- . ۱۶	----- . ۱۱	----- . ۶	----- . ۱
----- . ۱۷	----- . ۱۲	----- . ۷	----- . ۲
----- . ۱۸	----- . ۱۳	----- . ۸	----- . ۳
----- . ۱۹	----- . ۱۴	----- . ۹	----- . ۴
----- . ۲۰	----- . ۱۵	----- . ۱۰	----- . ۵

Exercise 7. Listening practice.

<u>True</u>	<u>False</u>	
-----	-----	۱. مېله په پغمان کې ده.
-----	-----	۲. مېله د پتنگ په باغ کې ده.
-----	-----	۳. مېلمه ته د اسد د پلار باغ معلوم دی.
-----	-----	۴. کوربه غواړی چه مېلمه شین چای راوړی.
-----	-----	۵. د شکلو شیان جوت سنگ راوړی.
-----	-----	۶. کوربه مېلمه ته نښه وایي.

Exercise 8. Listening practice.

----- . ۴	----- . ۱
----- . ۵	----- . ۲
----- . ۶	----- . ۳

Exercise 9. References..

_____	. ٥	_____	. ١
_____	. ٦	_____	. ٢
_____	. ٧	_____	. ٣
_____	. ٨	_____	. ٤

Exercise 10. Guessing.

From the Unit 9 story:

_____ [mājét] ماجت

_____ [wéwel] وېويل

_____ [gwátal] گوت

From the Unit 10 story:

_____ [puxtəna kaw´] پوښتنه کو-

Answer Key

Exercise 3.

1. Your brother is inviting him.
His brother is inviting you.
2. Her father will ask for my mother.
My father will ask for her mother.
3. My sister is seeing you.
Your sister is seeing me
4. His friend will send you.
Your friend will send him.
5. Your sister will invite me.
My sister will invite you.

Exercise 5.

امان په واشنگتن کې دى. ملگرى يې په نيو يارک کې دى. کورنى يې په کابل کې ده. خور يې په پوهنتون کې درس وايي. ورور يې د تاريخ په پوهنځى کې استاد دى. ترونه يې تجارت کوي. مور او پلار يې په مزار کې دى. نور خپلوان يې پېښور کې دى. ځينې يې تجارت کوي، ځينې يې په دفترونو کې کار کوي.

Exercise 6.

شخصى	۱۶.	موتړ	۱۱.	هرڅه	۶.	اوس	۱.
اوږد	۱۷.	هرومرو	۱۲.	صحت	۷.	سيند	۲.
انتظار	۱۸.	تکسى	۱۲.	وطن	۸.	زمونږ	۲.
ضرور	۱۹.	ساعت	۱۴.	خط	۹.	ستاسې	۴.
زما	۲۰.	همدغه	۱۵.	صاحب	۱۰.	هله	۵.

Exercise 7.

۱. مېله په پغمان کې ده. True
۲. مېله د پتنگ په باغ کې ده. False
۳. مېلمه ته د اسد د پلار باغ معلوم دى. False
۴. کوربه غواړي چه مېلمه شين چاي راوړي. True
۵. د څکلو شيان جوت سنگ راوړي. False
۶. کوربه مېلمه ته نښه وايي. True

Exercise 8.

۱. منی .۲ شپږ بجې .۳ یکشنبې .۴ شلم .۵ څورلس
۶. څلورویشت

Exercise 9.

۱. تریسا .۲ امان .۳ غلځی صاحب .۴ پتنګ .۵ لیل
۶. د اسد پلار .۷ داود .۸ د اسد خویندې

Exercise 10.

- ماجت [māját] 'masque'
وېویل [wéwel] 'he said'
ګوته [gwáta] 'finger'
پوښتنه کو- [puxtəna kaw-] 'ask'

Lesson 6

(Corresponding to Units 11 and 12 of *Beginning Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Listening practice.

يوه سړی په _____ کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. _____ بل سړی ورته
 وويل چه دا فيل مرغ په څو _____؟ ده _____ وويل په سل
 افغانۍ. خرېدار ورته وويل سل _____ بيخي _____ دی. د
 _____ خاوند ورته وويل هلته په ها بلې _____ کې يوه سړی يو
 وړوکی طوطی په _____ افغانۍ _____ کړ. خرېدار ورته
 _____: طوطی څکه _____ گران دی چه _____ کوی.
 د فيل مرغ خاوند ورته وويل: _____ فيل مرغ هم _____ کوی!

Exercise 5. Comprehension practice.

۱. د سالو نرخ به درې سوه افغانۍ کم کړی. —
۲. پتنگ یوه پوستینچه لری. —
۲. اس ته ورته بیه کوی. —
۴. په دوکان کې خارجیان دی. —
۵. خارجي غواړی چه اس واخلي. —
۶. اسد خبرې نه کوی. —
۷. اسد به را نه شی. —
۸. پتنگ موټر نه لری. —
۹. زه اسد دېر نه وینم. —
۱۰. لیلیا اسد ته دوا نه راوړی. —

Exercise 6. Weak pronoun review.

_____ .۶	_____ .۱
_____ .۷	_____ .۲
_____ .۷	_____ .۳
_____ .۹	_____ .۴
_____ .۱۰	_____ .۵

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۱۱	_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۱۲	_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۱۳	_____ . ۸	_____ . ۳
_____ . ۱۴	_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۱۵	_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 8. Comprehension practice.

1. Where are the speakers, probably? _____
2. Who is sick? _____
3. What is the matter with him? _____
4. Why does one of the speakers recommend Ben-Gay?
_____
5. Has the speaker who is recommending Ben-Gay ever tried it? _____

Exercise 9. Numbers review.

_____ . ۶	_____ . ۱
_____ . ۷	_____ . ۲
_____ . ۸	_____ . ۳
_____ . ۹	_____ . ۴
_____ . ۱۰	_____ . ۵

Exercise 10. Dialect practice.

يوه سرې په بازار کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. يوه بل سرې ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغامي. خرېدار ورته وويل سل افغاني بيخي زياتې دي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل هلته په ها بلې کوڅې کې يوه سرې يو وړوکی طوطی په دوه سوه افغاني خرڅ کړه. خرېدار ورته وويل: طوطی څکه دومره گران دی چه خبرې کوي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل: زما فيل مرغ هم فکر کوي!

Answer Key

Exercise 4.

يوه سرې په بازار کې يو فيل مرغ خرڅاؤ. يوه بل سرې ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغاني. خرېدار ورته وويل سل افغاني بيخي زياتې دي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل هلته په ها بلې کوڅې کې يوه سرې يو وړوکی طوطی په دوه سوه افغاني خرڅ کړه. خرېدار ورته وويل: طوطی څکه دومره گران دی چه خبرې کوي. د فيل مرغ خاوند ورته وويل: زما فيل مرغ هم فکر کوي!

Exercise 5.

True .۵	True .۴	False .۲	True .۲	False .۱
False .۱۰	False .۹	True .۸	False .۷	False .۶

Exercise 6.

۱. دی .۲ هغې .۲ لیلیا .۲ ملګرې .۴ هغې .۵
 ۶. خویندې .۷ ما .۷ ملګرو .۹ مونږ .۸ ما .۱۰

Exercise 7.

۱. خارجی .۲ مناسب .۲ اصلی .۴ هر شی .۵ معمولاً
 ۶. امید .۷ طوطی .۸ فیل مرغ .۹ مثلاً .۱۰ وظیفه
 ۱۱. مریض .۱۲ اوږه .۱۲ معلوم .۱۴ ژوبل .۱۵ عکس

Exercise 8.

1. In a drugstore.
2. Khoshal
3. His back hurts.
4. Because Patang recommends it for Asad's back.
5. No.

Exercise 9.

۱. ۵۰۰۰ .۲ ۲۰۰ .۲ ۷۵۰۰ .۲ ۱۰۰۰۰۰۰ .۴ ۱۲۲۰ .۵
 ۶. ۱۰۰۰۰۰ .۷ ۳۰۰ .۷ ۳۰۰۰ .۷ ۸۰۰۰۰۰۰ .۹ ۴۴۰۰۰۰ .۱۰

Exercise 10.

یوه سړی په بازار کې یو فیل مرغ خرڅاؤ. یوه بل سړی ورته وویل چه دا فیل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وویل په سل افغانی. خړېدار ورته وویل سل افغانی بیخي زیاتې دی. د فیل مرغ خاوند ورته وویل هلته په ها بلې کوڅې کې یوه سړی یو وړوکی طوطی په دوه سوه افغانی خرڅ کړه. خړېدار ورته وویل: طوطی څکه دومره گران دی چه خبرې کوی. د فیل مرغ خاوند ورته وویل: زما فیل مرغ هم فکر کوی!

Lesson 7

(Corresponding to Units 13 and 14 of *Beginning Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Infinitives.

_____ . ٦	_____ . ١
_____ . ٧	_____ . ٢
_____ . ٧	_____ . ٢
_____ . ٩	_____ . ٤
_____ . ١٠	_____ . ٥

Exercise 4. Reading and comprehension practice.

امان: گومان کوم چه مېلمستيا ښه سترې کړې.
 ليلا: نه! هېڅ سترې نه شوم. ځکه د نجلی کار ټول زرینې او رابیا
 وکړ. ته به لا سترې شوی یې.
 امان: نه! زه خو نو هېڅ سترې نه شوم. ځکه هم ډېره سودا هلکانو
 وکړه او هم یې نور ټول شیان له ځان سره راوړل.
 ليلا: هلکان خو ښه خوشحاله ښکارېدل. لکه چه ښه ساعت یې تېر
 شو. نه پوهېږم چه د نجونو ساعت هم تېر شو او خوشحاله وې
 او که نه.
 امان: نجونې خو بیخي خوشحاله وې. ولې نه دا څه مو ده سره یو
 ځای شوې وې؛ نه یې افغانی ساز اورېدلی ؤ او نه یې داسې
 ازاد رقص او اتن کړی ؤ.

- ليلا : رښتيا رابيا ډېر ښه اتن كوي او په پېښور يو جامو كې ډېره ښه ښكاري.
- امان : رابيا بې له هغه هم بې شانه ښايسته ده. خو پېښور ي جامې چه واغوندي بيخي د ښايست ملکه ترې جوړه شي.
- ليلا : نورې نجونې چه ښې جامې واغوندي په صفت يې نه مړېږې.
- زه که د ښاپېريو جامې واغوندم هم له خولې دې څه نه راوړي.
- امان : ته ښه پوهېږې چه تا ته هر وخت وگورم بيخي محوه شم او خبرې مې په خوله كې وچې شي.
- ليلا : راځه چه له صفت او غيبت نه تېر شو. دا را ته ووايه چه كوتره ولې خپه ښكارېده؟
- امان : ولې ته خبر نه يې؟ تره يې له كتابله خط ورته رالېږلي دي چه كشر ورور يې په جنگ كې ژوبل شوي دي.
- ليلا : نه ما ته چا څه نه دي ويلی. څه وايي چه اوس څنگه ده؟
- امان : وايي چه اوس بيخي ښه دي.
- ليلا : څه ښه شو چه خدای ښه كړی دي. که نه وی كوتره به لېونې شوې وه. ځكه چه كشر ورور يې له ايمان نه زيات پرې گران دي.
- امان : ورور خود گران وي.

faith, religion *n*, M2. [yimān] ايمان

crazy, demented [lewanáy] لېونې

dance *n*, M2. [raqás] رقص

destroyed *adj* 4. [mañwá] محوه

fairy *n*, M3. [xāperáy] ښاپېري

be satisfied *der. int. vb.* [maṛeg-] - مړېږې

compliment *n*, M2. [sifát] صفت

dry *adj* 1. [wach] وچ

1. Why was Layla not particularly tired after the party?

---

2. Layla gently scolded Aman for something. What was it?

---

3. Why was Kawtara unhappy?

_____

4. What did the party guests do for fun?

_____

5. Who, in Layla's opinion, danced the atan well?

_____

6. Aman said something gallant about Layla. What was it?

_____

Exercise 4. Listen and respond.

Exercise 5. Comprehension practice.

Who... is seeing Whom?

Who... is seeing Whom?

1. _____

_____

6. _____

_____

2. _____

_____

7. _____

_____

3. _____

_____

8. _____

_____

4. _____

_____

9. _____

_____

5. _____

_____

10. _____

_____

Exercise 6. Listen and respond.

rug, carpet *n, FI.* [qālīna] قالينهspend *smp. tr. vb.* [lagaw^z] لگاو -send *smp. tr. vb.* [leg^z] لېږد -

Exercise 7. Spelling practice.

_____ .۷	_____ .۱
_____ .۸	_____ .۲
_____ .۹	_____ .۳
_____ .۱۰	_____ .۴
_____ .۱۱	_____ .۵
_____ .۲۱	_____ .۶

Exercise 8. Dictation.

Exercise 9. Memorization. Listen and respond.

Exercise 10. Free response. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 2.

۱. بوول .۲ بشکارېدل .۲ پرېکول .۴ کېښودل .۵ چنې وهل
۶. کمول .۷ سپرېدل .۸ بوول .۹ پېښېدل .۱۰ کېښناستل

Exercise 3.

1. She had had lots of help.
2. He had commented on how nice the girls looked in their Afghan clothes.
3. She had gotten word that a well-beloved brother had been injured in the fighting in Kabul.
4. They listened to Afghan music and danced.
5. Rabya danced the atan well.
6. Aman said that whenever he sees Layla he is so overcome that his words dry up in his mouth.

Exercise 5.

	<u>Who?</u>	<u>Whom?</u>		<u>Who?</u>	<u>Whom?</u>
1.	I	Layla	6.	Aman	him
2.	we	them	7.	they	me
3.	Layla	us	8.	I	Patang
4.	you	Aman and Layla	9.	he	Khoshal
5.	she	us	10.	you all	them

Exercise 7.

۱. شور .۲ سرطان .۲ عقرب .۴ دلو .۴
۵. اسلامي .۶ شروع .۷ عام .۸ استعمال
۹. آسان .۱۰ کاغذ .۱۱ هسي .۲۱ خوشحال

Exercise 8.

ماما مې تېره مياشت د بهرام خان په لاس له پاکستان نه دوه ډېرې
بڼې قالينې را ته را ولېږلې. ما غوښتل چه په کور کې يې واچوم، خو
ليلا غوښتل چه خرڅې يې کړم، او پيسې يې په نورو شيانو ولگوم. په
پای کې مې قالينې دوه هفتې پخوا په دوه زره دالره خرڅې کړې. څه
دالر مې په نورو شيانو ولگول، او څه دالر مې نن په سودا ولگول.

Lesson 8

(Corresponding to Units 15 and 16 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Idiom review.

1. 'look for work' _____	6. 'x times as much' _____
2. 'dear to' _____	7. 'on average' _____
3. 'maybe' _____	8. 'look for x' _____
4. 'it happened that' _____	9. 'for a while' _____
5. 'these days' _____	10. 'kill time' _____

Exercises 5 - 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۲	_____ . ۲	_____ . ۱
_____ . ۶	_____ . ۵	_____ . ۴
_____ . ۹	_____ . ۸	_____ . ۷
_____ . ۱۲	_____ . ۱۱	_____ . ۱۰
_____ . ۱۰	_____ . ۱۴	_____ . ۱۲

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Listening practice.

زما د واده مراسم هم تقریباً د دې ځای د افغانی ودونو مراسمو غوندي —. واده د کابل په ښار کې د کابل هوټل په سالون کې —. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې را ټول —. دودۍ یې —؛ ساز او سندرې یې —؛ د ځوانانو او پېغلو د نڅا سیل یې — او د واده په نورو مراسمو کې یې برخه —. واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر —. خو هوټل ته تقریباً دوه سوه کسه —. له لوگر نه هم ډېر مېلمانه —. سپین سرې او سپین ږیری په کور کې پاتې — او نور ټول هوټل ته —. که څه هم چه په کابل کې شاه او ناوې د واده له مراسمو نه وروسته کور ته — خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته یوه هفته په انټر کانتیننټل هوټل کې —. که رښتیا درته — پیسې هم ډېرې زیاتې —. خو ټولې یې زما او د امان پلار — او هغو ته شل دېرش زره افغانی دومره زیاتې پیسې نه —.

Exercise 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

1. 'look for work' ___۲___	6. 'x times as much' ___۱۰___
2. 'dear to' ___۵___	7. 'on average' ___۹___
3. 'maybe' ___۸___	8. 'look for x' ___۷___
4. 'it happened that' ___۱___	9. 'for a while' ___۲___
5. 'these days' ___۶___	10. 'kill time' ___۴___

Exercise 6.

Something like:

۱. د کابل په ښار کې ؤ.
۲. لیلیا واده ته دوه نیم سوه تنه غوښتی وو.
۳. په کابل کې واده هم په کور کې وی او هم په هوتل کې وی.
۴. د واده په شپه مېلمانه د پېغلو او ځوانانو د نڅا سیل کوی.
۵. په هوتل کې سپین ږيرو او سپین سرو د واده په مراسمو کې برخه وا نه خسته.

Exercise 7.

۱. حقیقت	۲. اوسط	۳. یعنې	۴. مصرف	۵. عصری
۶. عادی	۷. مسئولیت	۸. اعلانول	۹. قاطع	۱۰. رابطہ
۱۱. آینه	۱۲. آزاد	۱۳. اجتماعی	۱۴. شاه	۱۵. شروع

Exercise 9.

زما د واده مراسم هم تقریباً د دې ځای د افغانی ودونو مراسمو غوندې وو. واده د کابل په ښار کې د کابل هوتل په سالون کې ؤ. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې را ټول شول. ډوډی یې وخوره؛ ساز او سندرې یې واورېدې؛ د ځوانانو او پېغلو د نڅاسیل یې وکړ او د واده په نورو مراسمو کې یې برخه واخسته. واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر کړی وو. خو هوتل ته تقریباً

دوه سوه كسه راغلى وو. له لوگر نه هم ډېر مېلمانان راغلى وو. سپين سرې او سپين ږيرى په كور كې پاتې شول او نور ټول هوتل ته ولاړل. كه څه هم چه په كابل كې شاه او ناوې د واده له مراسمو نه وروسته كور ته ځي خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته يوه هفته په انټر كانټننټل هوتل كې تېره كړه. كه رښتيا درته ووايم پيسې هم ډېرې زياتې ولگېدې. خو ټولې يې زما او د امان پلار وركړې او هغو ته شل ډېرش زره افغانۍ دومره زياتې پيسې نه وې.

Lesson 9

(Corresponding to Units 17 and 18 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Participle review.

	<u>'can'</u>	<u>'could'</u>	<u>'has done'</u>
1.	_____	_____	_____
2.	_____	_____	_____
3.	_____	_____	_____
4.	_____	_____	_____
5.	_____	_____	_____
6.	_____	_____	_____
7.	_____	_____	_____
8.	_____	_____	_____
9.	_____	_____	_____
10.	_____	_____	_____

Exercise 5. Comprehension practice.

unconscious, unwittingly *adj* 4.

[be ikhtyāra] بې اختياره

be strongly interested in, be fond of *phr.*

[pə stér̄go khwar-] په سترگو خور-

in the meantime *phr.*

[pə ?aine wákht ke] په عين وخت كې

small hill *n, Fl.*

[tapá] تپه

play dumb, pretend not to know something *phr.* [dzān nāgāra achaw-] خان ناگاره اچو-

refuse *in engagement contexts. phr.*

[dzawáb kaw-] خوب كو-

greet each other, shake hands, welcome each other <i>phr.</i>	[roghbaṛ kaw-] - روغبر كو
like someone <i>phr.</i>	[zrə wobə prétskəl-] - زړه اوبه پرې څكله
ringing, clanging <i>n, M2.</i>	[krang] كړنگ
meeting, visiting <i>phr.</i>	[lidóna katóna] ليدنه كتنه
distinguished <i>adj 1.</i>	[mutabár] معتبر
introduce <i>phr.</i>	[mārifí kaw-] - معرفي كو
time <i>n, M2.</i>	[wār] وار
sure, certain <i>n, M2.</i>	[yaqín] يقين

۱. امان او ليلا چېرته سره وليدل؟

---

۲. د امان پلار چا ته ريباران ولېږل؟

---

۳. ليلا په رخصتي كې چېرته ولاړه؟

---

۴. د ليلا مور ليلا ته څه وويل؟

---

۵. د امان د پلار كور چېرته و؟

---

6. How did Layla react to her mother's information?

---

7. Why did Layla's father refuse the go-betweens?

---

8. How much time was there between Aman's meeting Layla and his father's sending the go-betweens?

_____

9. How did Layla's mother guess that she was pleased?

_____

10. What did Aman and Layla discuss on their first meeting?

_____

Exercise 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ .٤	_____ .٢	_____ .٢	_____ .١
_____ .٨	_____ .٧	_____ .٦	_____ .٥
_____ .١٢	_____ .١١	_____ .١٠	_____ .٩
_____ .١٦	_____ .١٥	_____ .١٤	_____ .١٣

Exercise 8. Dictation.

Exercises 9 - 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

	<u>'can'</u>	<u>'could'</u>	<u>'has done'</u>
1.	___x___	_____	_____
2.	_____	_____	___x___
3.	_____	___x___	_____
4.	_____	_____	___x___
5.	_____	___x___	_____
6.	___x___	_____	_____
7.	___x___	_____	_____
8.	_____	_____	___x___
9.	_____	_____	___x___
10.	___x___	_____	_____

Exercise 5.

۱. امان او ليلا په پغمان کې سره وليدل.
  ۲. د امان پلار د ليلا پلار ته ريباران ولېږول.
  ۲. ليلا په رخصتي کې لوگر ته ولاړه.
  ۴. د ليلا مور ليلا ته وويل چه تا په کابل کې يوه هلك ته غواړی.
  ۵. د امان د پلار کور په اکبر خان مېنې کې و.
6. She was excited and pleased.
  7. He said he wasn't interested in giving her to someone in Kabul.
  8. A year.
  9. Layla said something to the effect that Aman's father was well-known and respected.
  10. They talked about Asad, and Aman told Layla about a picnic that he and Asad had gone on.

Exercise 7.

۱. معلم	۲. رياضي	۳. استعمالول	۴. منطقه
۵. تنها	۶. عربي	۷. قرآن	۸. نظم
۹. نثر	۱۰. معنا	۱۱. عمومي	۱۲. نغناغ
۱۳. معلوم	۱۴. عذابول	۱۵. صحرا	۱۶. عام

Exercise 8.

زه چه وړوکی وم په ماجت کې به مې سبق لوسته. ملا به ما او نورو هلکانو ته هر سهار يو ځای سبق راکاؤ. که به مو سبق نه لوسته او يا به مو سبق نه زده کاؤ ملا به وهلو. کله کله به ملا او کله کله به طالب سبق راکاؤ. مونږ به کله کله په طالبانو پورې خندل. خو هغوی به څه نه راته ويل. يوه ورځ زما يوه ملگری له طالب سره جنگ وکړ. طالب په لښته وواهه او ډېر زيات يې ژوبل کړ.

Lesson 10

(Corresponding to Units 19 and 20 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Definitions.

- _____ = [fil] فيل . ۱
- _____ = [takht] تخت . ۲
- _____ = [zāngó] زانگو . ۲
- _____ = [sarxowúnkay] سرښوونکي . ۴
- _____ = [sokrǎk] سوکړک . ۵
- _____ = [sawdǎgár] سوداگر . ۶
- _____ = [shahíd] شهيد . ۷
- _____ = [qasǎb] قصاب . ۸
- _____ = [aynake] عينکي . ۹
- _____ = [qātǎl] قاتل . ۱۰

Exercises 3 and 4. Listen and respond.

Exercise 5. Aman's account.

unconsciously *adj* 4. [be ikhtiyāra] بې اختياره

intensified *phr.* [pə tsapó rā wust] په څپو را ووست

looking with care *adj* 1. [dzir] څير

group *n, F1.* [dāla] ډله

heart (*diminutive*) *n, M2.* [zərgáy] زړگی

moment *n, F1.* [shibá] شيبه

take care of *phr.* [ghám khwr-] - غم خور

smiling *adj* 1. [másk] مسك

smile *n, F3.* [máská] مسكا

be introduced *der tr. vb.* [marifí kaw-] - معرفي كو

opportunity *n, F3.* [mawqé] موقع

disappointed *adj* 4. [nāménda] نامېنده

۱. امان چېرته مېلې ته تللی و؟

۲. امان لپلا په پغمان کې ولیده او که یې له هغه نه پخوا هم لیدلې وه؟

۳. امان او لپلا پغمان ته یو ځای تللی وو؟

۴. په پغمان کې د لپلا خبرې او مسکا له امان سره څه فکر پیدا کړی و؟

۵. د لیلې پلار ته چا ریباران ور ولېږل؟

6. How did Aman make sure the girl was Layla?

7. What caused Aman to doubt whether Layla was interested in him?

8. How did Aman's father find out about his interest in Layla?

9. What did Layla do at the picnic in Paghman that suggested to Aman that she was interested in him?

10. Give literal English translations of the proverb and landay into English.

Exercise 6. Listen and respond.

Exercise 7. Spelling practice.

_____ . ۱۲	_____ . ۹	_____ . ۵	_____ . ۱
_____ . ۱۴	_____ . ۱۰	_____ . ۶	_____ . ۲
_____ . ۱۵	_____ . ۱۱	_____ . ۷	_____ . ۳
_____ . ۱۶	_____ . ۱۲	_____ . ۸	_____ . ۴

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dictation.

courtyard *n, M2*. [angúr] انگر
rock, stone *n, F1*. [ḍabára] ډبره
neighbor *n, M4*. [amsāyá] همسايه

Exercise 10. Listen.

Answer Key

Exercise 2.

merchant = سوداگر .۶	elephant = فيل .۱
martyr = شهيد .۷	throne = تخت .۲
butcher = قصاب .۸	cradle = زانگو .۳
eyeglasses = عینکې .۹	principal = سرښوونکي .۴
assassin = قاتل .۱۰	cornbread = سوکړک .۵

Exercise 5.

۱. امان پغمان ته مېلې تللی و.
  ۲. امان لیلیا له هغه نه پخوا هم لیدلې وه.
  ۳. نه! امان او لیلیا پغمان ته یو ځای تللی نه وو.
  ۴. په پغمان کې د لیلیا خبرې او مسکا د امان سره دا فکر پیدا کړی و چه هغه د لیلیا خوښېږي.
  ۵. د لیلیا پلار ته د امان پلار ریباران ور ولېږول؟
6. He asked the friends he was with at the picnic who she was.
  7. She didn't smile back at him when she ran into him at the bazaar.
  8. Aman's mother told him.
  9. She looked back at him as she was leaving him and smiled.
  10. "You ask for it in the sky; you get it on the ground."
"If you aren't going to be my lover, why did you waken my sleeping heart?"

Exercise 7.

۱. درصن .۲ حاصل .۲ معلومات .۴ چينجی .۵ آبی غنم
۶. پنبه .۷ مثلث .۸ آله .۹ لمر .۱۰ طبیعی .۱۱ فتح خان
۱۲. دهقان .۱۲ وظیفه .۱۴ مذهبی .۱۵ معین .۱۶ همسایه

Exercise 9.

یو سړی و. هره شپه به چه کور ته ولاړ، ښځې به یې جنگ ور سره کاؤ. خو د همسایه د کور مېړه او ښځې به تل خندل. سړی یوه ورځ خپلې ښځې ته وویل چه زموږ هره ورځ جنگ وی خو همسایگان مو تل خاندی او خوشحاله وی. زه به لارشم همسایه به وپوښتم چه دوی څنگه تل

خوشخاله وی. سړی همسایه ته ورغی او پوښتنه یې ترې وکړه چې دا تاسې څنگه تل خوشحاله یاستئ؟ همسایه ورته وویل که رښتیا درته ووايم، زمونږ هم تل جنگ وی. ښځه مې د انگر په یوه خوا کې ولاړه وی او زه د انگر په بله خوا کې. هغه ما په ډبرو ولی. کله چه ډبره را باندې ولگېږی هغه خاندی، او کله چه ډبره را باندې و نه لگېږی زه خاندم.

Lesson 11

(Corresponding to Units 21 and 22 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Comprehension practice.

Aman's relative

Does what?

His father

_____

His mother

_____

His sister

_____

Another sister

_____

Yet another sister

_____

His brother

_____

Another brother

_____

His uncle

_____

His (f) cousin

_____

His niece

_____

His other cousin

_____

A third cousin

_____

A fourth cousin

_____

A fifth cousin

_____

Exercise 5. Aman's account.

greet *phr.* [roghbár kaw-] - روغېر كو-

bathroom (*polite Persian word*) *n, M2.* [tashnāb] تشناب

be knocked on *der int. vb.* [takeg-] - ټكېر-

one thing leads to another *phr.* [khabára læ khabáre walārégi] خبره له خبرې ولاړېږي

pray, say prayers *phr.* [mundz kaw-] - لمونځ كو-

tone *n, F1.* [lahia] لټه

make an offer (usually of food) *phr.* [sat kaw-] - ست كو-

۱. امان او ليلا له چا سره لوگر ته ولاړل؟

---

۲. امان د شپې دودۍ له چا سره وخوړه؟

---

۳. د شپې د امان کوتې ته څوک ورغلل؟

---

۴. امان او ليلا شپه چېرته تېره کړه؟

---

۵. د ليلا مور د امان له کوتې نه څه وخت ووت؟

---

6. Why didn't Layla accept any of Aman's invitations before he met her family?

---

7. What was Layla's mother's excuse for coming to see Aman late in the evening?

---

8. What was Layla's mother's excuse for leaving Aman and Layla alone?

---

9. What was Layla's mother really up to?

---

10. After Aman's visit to Logar, why was Layla willing to go out with him?

Exercise 6. Dictation.

Exercise 7 - 8. Listen and respond.

Exercise 9. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them.

_____ . ۱۲	_____ . ۹	_____ . ۵	_____ . ۱
	_____ . ۱۰	_____ . ۶	_____ . ۲
	_____ . ۱۱	_____ . ۷	_____ . ۳
	_____ . ۱۲	_____ . ۸	_____ . ۴

Exercise 10. Dialect differences.

- Which dialect seems more similar to the Kabuli dialect, the Kandahari or the Peshawari? _____
- What appears to be the Kandahari equivalent of **څپېره**? _____
- What appears to be the Kandahair/Peshawari equivalent of **پخوا**? _____
- How does each speaker pronounce the conjunction **چه**?
Kabuli: _____ Kandahari: _____ Peshawari: _____
- What is different about the Peshawari pronunciation of words like **دې**, **کړی** and **سړی**? _____

Answer Key

Exercise 4.

Aman's relative

His father
His mother
His sister
Another sister
Yet another sister
His brother
Another brother
His uncle
His (f) cousin
His other (f) cousin
A male cousin
A third cousin
A fourth cousin
A fifth cousin

Does what?

is a bank official.
works at home.
is in school.
is also in school.
is at the university.
finished school, and now works at the Ministry of Education.
is still at the university.
is head of his clan.
is married to a ministry official.
is married to the son of the director of a bank.
is studying in Europe.
is in Canada.
is also in Canada.
is a doctor in America.

Exercise 5.

۱. امان او ليلا د ليلا له پلار سره لوگر ته ولاړل.
۲. امان د شپې ډوډۍ له ليلا او د هغې له مور، پلار، مشرې خور او ورونو سره وخوره.
۳. د شپې د امان کوتې ته ليلا او د هغې مور ورغلل.
۴. امان او ليلا شپه په کت کې تېره کړه.
۵. د ليلا مور د امان له کوتې نه دولس بجې ووت.
6. She was afraid that people would gossip about them.
7. She said she wanted to ask him about his mother and sisters.
8. She said she was going to go say her prayers.
9. She was giving the couple some time alone in circumstances which would protect them from gossip.
10. See Lesson 12, Exercise 4.

Exercise 6.

يو مېړه او يوه ښځه په خپلو کتونو کې څنگ په څنگ پراته وو. ښځې مېړه ته وويل چه کله مو چه زوی پيدا شو کت به يې چېرې ږدو؟ مېړه ورته وويل چه زه او ته به خپل کتونه لږ سره لرې کړو او په منځ کې به يې د زوی کت کښېږدو. همدا و چه خپل کتونه يې يو څه سره لرې کړل. ښځې بيا مېړه ته وويل: کله مو چه زوی واده وکړی د ښځې کت به يې چېرې ږدو؟ مېړه ورته وويل چه زه او ته به خپل کتونه لږ نور هم سره لرې کړو او د ننگور کت ته به هم په منځ کې ځای پيدا کړو. دوی خپل کتونه نور هم سره لرې کړل. په نتيجه کې د ښځې کت د کوتې يوه سر ته لار او د مېړه کت د کوتې بل سر ته. کله چه ښځې دا حال وليده، نو ويې ويل خدای دې هيچا ته داسې زوی نه ورکوی چه د پلار او مور ژوند تباه کړی!

Exercise 9.

۱. واقعیت ۲. عجب ۳. لمسی ۴. عبارت ۵. مطالب
۶. مغل ۷. معلومېدل ۸. خطا ۹. تنها ۱۰. موضع
۱۱. اجتماعي ۱۲. واقع ۱۳. آزاد

Exercise 10.

1. The Peshawari dialect is more similar to Kabuli Pashto than the Kandahar dialect is.
2. [chapalákha] چپلاخه
3. A phrase with مخ
4. Kabuli: [tse] Kandahari: [chi] Peshawari: [che]
5. They seem to be pronounced with a final [e] rather than a final [i].

Lesson 12

(Corresponding to Units 23 and 24 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1. Listen and respond.

Exercise 2. Future tense practice.

	<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>		<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>
1.	_____	_____	6.	_____	_____
2.	_____	_____	7.	_____	_____
3.	_____	_____	8.	_____	_____
4.	_____	_____	9.	_____	_____
5.	_____	_____	10.	_____	_____

Exercise 3. Review of dates.

<u>English</u>	<u>پښتو</u>		<u>English</u>	<u>پښتو</u>	
_____	_____	. ٦	_____	_____	. ١
_____	_____	. ٧	_____	_____	. ٢
_____	_____	. ٨	_____	_____	. ٣
_____	_____	. ٩	_____	_____	. ٤
_____	_____	. ١٠	_____	_____	. ٥

Exercise 4. Layla's account.

authority *n, M2*. *Ar. pl.* [ikhtiyārāt] اختیار [ikhtiyār]

clearly *phr.* [pə dāga] په ډاگه

be a bother *smp. int. vb.* [dzawrég-] - خورېږي

friend *n, M1*. [dost] دوست

meeting, encounter *n, F1*. [rābetá] رابطه

consent *n, F3*. [razā] رضا

be afraid *smp. int. vb.* [werég-] - وېرېږي

1. Why did Layla agree to see Aman after his visit to Logar?

---

2. How did Layla know that her father was thinking of engaging her to Aman?

---

3. What was Layla's response to people's asking her if she was pleased about her engagement?

---

4. How did she really feel about the engagement?

---

5. Why do you think Layla did not tell people how she really felt about the engagement?

Exercise 5. Practice with idioms.

- _____ *phr. w/* له ... نه [rā'wrusta] را وروسته .۱
- _____ *inf. phr.* [asri kawál] عصری کول .۲
- _____ *phr.* [tər bəl árwakht na] تر بل هر وخت نه .۲
- _____ *phr. w. ...* د [pə wás ke] په وس کې .۴
- _____ *phr. w/ ...* ت [pə kǎr di che ...] په کار دی چه .۵
- _____ *phr. w/ ...* په [qádər lar'-] قدر لړ- .۶
- _____ *phr.* [tsé che] څه چه .۷
- _____ [pə báda stérge gor-] په بده سترگه گور- .۸
phr. w/ ... ت
- _____ *phr.* [pə pór akhi-] په پور اخلا- .۹
- _____ *phr. w/ ...* د [chārá kaw-] چاره کو- .۱۰

Exercise 6. Listen and respond.

۵

Exercise 7. Spelling practice.

_____	.۱۲	_____	.۷	_____	.۱
_____	.۱۴	_____	.۸	_____	.۲
_____	.۱۵	_____	.۹	_____	.۳
_____	.۱۶	_____	.۱۰	_____	.۴
_____	.۱۷	_____	.۱۱	_____	.۵
_____	.۱۸	_____	.۱۲	_____	.۶

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dictation.

Exercise 10. Memorization.

چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي
د هغه سرې به نه وي احترام

More literal version:

کوم سرې چه د ننگ او ناموس اندوه نه لري څوک د هغه احترام
نه کوي.

respect *n, M2.* [iñtirām] احترامgrief, concern *n, M2.* [andóh] اندوهhonor *n, M2.* [nāmús] ناموس

Answer Key

Exercise 2.

	<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>		<u>Certain</u>	<u>Uncertain</u>
1.	___x___	_____	6.	_____	___x___
2.	_____	___x___	7.	___x___	_____
3.	___x___	_____	8.	___x___	_____
4.	___x___	_____	9.	_____	___x___
5.	_____	___x___	10.	_____	___x___

Exercise 3.

<u>English</u>	<u>پښتو</u>		<u>English</u>	<u>پښتو</u>	
1940	۱۹۴۰	. ۶	1963	۱۹۶۲	. ۱
1976	۱۹۷۶	. ۷	1984	۱۹۸۴	. ۲
1977	۱۹۷۷	. ۸	1919	۱۹۱۹	. ۲
1995	۱۹۹۵	. ۹	1979	۱۹۷۹	. ۴
1789	۱۷۸۹	. ۱۰	1985	۱۹۸۵	. ۵

Exercise 4.

1. Because her parents had given her tacit permission to see him, by arranging for them to spend the night together in Logar.
2. From the questions her sister and brother asked about Aman's family when they visited her in Kabul.
3. She said that she accepted her parents' judgment.
4. She was delighted.
5. Her response ("I bow to my parents' judgment") is the proper, polite response from a well-brought-up Pashtana.

Exercise 5.

۱. را وروسته [rā'wrusta] له ... نه *phr. w/* since, after
۲. عصری کول [asrī kawá] *inf. phr.* modernization
۳. تر بل هر وخت نه [tər bəl arwákht na] *phr.* more than ever
۴. په وس کې [pə wás ke] د ... *phr. w/* within one's capability
۵. په کار دی چه [pə kār di che ...] ته ... *phr. w/* it is x's responsibility to
۶. قدر لږ- [qadər lar-] په ... *phr. w/* be appreciated
۷. څه چه [tsé che] *phr.* even
۸. په بده سترگه گور- [pə báda stérge gor-] ته ... *phr. w/* think ill of
۹. په پور اخلا- [pə pór akhl-] *phr.* borrow
۱۰. چاره کو- [chārá kaw-] د ... *phr. w/* take care of

Exercise 7.

۱۶. هماغسي	۱۱. مثل	۶. عنعنوی	۱. فیصله
۱۷. قاضي	۱۲. شيعه	۷. مؤثر	۲. خطر
۱۸. يو عالم	۱۳. په حيث	۸. نظامی	۳. خصوصيات
۱۹. اصول	۱۴. مضر	۹. نظارت	۴. صدارت
۲۰. انتظار	۱۵. عیناً	۱۰. عصری	۵. معارف

Exercise 9.

په پښتنو کې داسې خلك شته چه تقريباً هره شپه مېلمان لري. دوى
 اكثره شتمن او خانان دى. دوى هم د مېلمه دپاره لځانته لځاي لري
 او هم ورته دومره دودى پخوى چه دوه درې مېلمان نور هم ورسره
 عذر كيږي. خو كه مېلمان زيات او يا نازولى وي، هلته بيا نوره
 دودى هم زر ورته پخولى شي.

د مېلمنو لځاي ته اكثره حجره وايي. حجره يوه كوته ده چه له
 كورنه جدا واقع وي. مېلمه هم په حجره كې دودى خورى هم په
 كې ځملى. په ډېرو پښتنو كې حجره د نارينه وو د شپې د غونډې
 لځاي وي. د شاوخوا كورونو ځيني نارينه وروسته له دودى نه حجرې
 ته ورځي. نكلچيان له ډېرو نكلونو سره د نارو په وخت كې رباب
 هم وهي. د نكلونو سندرې نارې بلل كيږي.

Lesson 13

(Corresponding to Units 25 and 26 of *Intermediate Pashto*)

Exercises 1 - 3. Listen and respond.

Exercise 4. Who did what?

	<u>Who?</u>	<u>Did what?</u>
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____
5.	_____	_____
6.	_____	_____
7.	_____	_____
8.	_____	_____
9.	_____	_____
10.	_____	_____

Exercise 5. Listen and respond.

Exercise 6. Spelling practice.

_____ .٩	_____ .٥	_____ .١
_____ .١٠	_____ .٦	_____ .٢
_____ .١١	_____ .٧	_____ .٢
_____ .١٢	_____ .٨	_____ .٤

Exercises 7 - 8. Listen and respond.

Exercise 9. Differences between Peshawari and Kabuli Pashto.

Useful vocabulary:

bedclothes (like a sleeping bag) *n, F1*. [bestará] بسترهstuff, things, tools *n, M2*. [sāmān] سامانtrunk, box *n, M2*. [sandóq] صندوقbed, platform *n, M2*. [kaṭ] کتmove (one's household) *phr.* [kaḍa wṛ-] - وړه کډهchair *n, F2*. [kərsáy] کرسیporter, coolie *n, M1*. [mazdúr] مزدورPeshawari Pashto:

Kabuli Pashto:

Exercise 10. Listen and respond.

Answer Key

Exercise 4.

	<u>Who?</u>	<u>Did what?</u>
1.	I	read the story.
2.	Layla	took me to the hospital.
3.	she	wore her Pashtun clothes.
4.	his wife	killed him.
5.	he	took his donkey to the city.
6.	I	haven't eaten yet.
7.	his friends	saw him.
8.	I	paid a lot for that horse.
9.	he	found a very good job.
10.	he	bought the lamb in Virginia.

Exercise 6.

۹. غلطی	۵. علاقه	۱. شخص
۱۰. عزت	۶. قصه	۲. حادثه
۱۱. طرفدار	۷. لفظ	۳. مربوط
۱۲. عالم	۸. صحرا	۴. حتمی

Exercise 9. Most noticeable:

Peshawari Pashto:

دی [de]

یوسه [yúsa]

پ in پرېږده dropped

وویل [wáwayal]

واخلم

واخله

for

for

Kabuli Pashto:

دی [day] or [da]

وېسه [wésa]

پ in پرېږده usually pronounced

وویل [wéwele]

وېسم

درکرم

Lesson 14

(Corresponding to Units 27 and 28 of *Intermediate Pashto*)

Exercise 1 - 2. Listen and respond.

Exercise 3. Past tense practice.

<u>Who</u>	<u>Did what</u>
1. _____	_____
2. _____	_____
3. _____	_____
4. _____	_____
5. _____	_____
6. _____	_____
7. _____	_____
8. _____	_____
9. _____	_____
10. _____	_____

Exercise 4. Idioms.

1. Malik Sayfo's daughter was sitting all huddled up. _____
2. Malik Sayfo muffled his face. _____
3. Malik Sayfo had a lot of support. _____
4. Malik Sayfo's daughter wasn't dressed warmly enough. _____
5. Malik Sayfo's heart was pounding. _____
6. Malik Sayfo started to cry. _____
7. Malik Sayfo was helpless. _____
8. Malik Sayfo was startled. _____
9. Malik Sayfo picked his way to the mosque. _____
10. He could see Malik Sayfo from a long way off. _____

Exercise 5. Listening practice.

drag on *phr.* [ugdá keg-] - اوږده کېږي

arrangement *n, M2.* [bandobást] بندوبست

bald from scaldhead, a disease of the scalp that causes hair loss. *adj 1.* [pæk] پک

valley *n, M2.* [dand] دند

handsome *adj 4.* [khyalí] خیالی

childhood *n, M3.* [kuchniwálay] کوچنیوالي

fame spreads *phr.* [núm lageg-] - نوم لگېږي

1. Where is Akakhe?

---

2. Who was Qayumbay?

---

3. Who was Huraka, and why was she famous?

---

4. Who was Samotikay?

---

5. Who was Miragay, and why did he step into the fray?

---

6. Who did Qayumbay want Huraka to marry, and why?

---

7. Who died in the fighting?

---

8. What was the decision of the jirga?

Exercise 6. Spelling practice.

_____ .۱۲	_____ .۹	_____ .۵	_____ .۱
_____ .۱۴	_____ .۱۰	_____ .۶	_____ .۲
_____ .۱۵	_____ .۱۱	_____ .۷	_____ .۲
_____ .۱۶	_____ .۱۲	_____ .۸	_____ .۴

Exercise 7. Dictation.

Useful vocabulary:

for sure *phr.* [pə yaqín sara] په یقین سره

understanding, biography (in this context) *n, F2.* [pezangalwí] پېژندگلوی

let alone *phr.* [da kho tsé kawi] دا خو څه کوی

doubt *n, M2.* [shak] شك

writer of preface to « هغه دغه » [qalandar mománd] قلندر مومند

collection *n, F1.* [majmuʔá] مجموعه

modern, contemporary *adj 1.* [maʔasír] معاصر

Exercise 8. Listen and respond.

Exercise 9. Dialect practice.

Kabuli Pashto:

Kandahari Pashto:

Exercise 10. Memorization.

جانان مې گل له لاسه نه اخلي
د اسمان ستوری به جرگه ورته لېږمه

Answer Key

Exercise 3.

<u>Who</u>	<u>Did what</u>
1. Tor	took Pari to the store.
2. Aslam	took his girlfriend to a movie.
3. I	bought a new car.
4. Salim	went to Pakistan and saw his sister.
5. I	went to Kabul and brought my sister here.
6. He	talked to the American ambassador
7. Asad	brought his donkey and loaded it with melons.
8. I	talked with my teacher
9. Aman	lost his heart to Layla.
10. the boys	went to the picnic together with the girls

Exercise 4.

1. Malik Sayfo's daughter was sitting all huddled up.	___8___
2. Malik Sayfo muffled his face.	___3___
3. Malik Sayfo had a lot of support.	___1___
4. Malik Sayfo's daughter wasn't dressed warmly enough.	___4___
5. Malik Sayfo's heart was pounding.	_10___
6. Malik Sayfo started to cry.	___5___
7. Malik Sayfo was helpless.	___7___
8. Malik Sayfo was startled.	___9___
9. Malik Sayfo picked his way to the mosque.	___2___
10. He could see Malik Sayfo from a long way off.	___6___

Exercise 5.

1. Akakhel is a small village on the bank of a big irrigation canal in Baladuri.
2. He was a rich landowner in Akakhel.
3. She was Qayumbay's daughter, and she was famous for her beauty. [And also her strength and resourcefulness; the author of the passage says (this is a true account; the author was a little boy at the time) that one winter Huraka was crossing the canal on horseback; the horse got swept away, and Huraka - remember that Afghans don't swim - somehow managed to get to the far bank without drowning or freezing.]
4. He was the strong, handsome son of another rich man in the village, with whom Huraka ran away.
5. He was an important elder (an Ahmadzay) who was a friend of both Qayumbay and Samotiki's father; he probably wanted to see the hostilities end.
6. Qayumbay had promised Huraka in childhood to a nephew of his who was lame, and bald in spots from sickness.
7. Qayumbay's brother.

8. Huraka would stay with Samotikay; one of Samotikay's sisters was married to one of Qayumbay's sons, and another one was married to the unfortunate nephew with the lame leg and bald spots; and one of Samotikay's cousins was married to another nephew of Qayumbay's.

Exercise 6.

مشخص	۱۲.	اضطراری	۹.	تصویب	۵.	مدعی	۱.
آریایی	۱۴.	ظالم	۱۰.	اقتصادی	۶.	نظریات	۲.
مطالعات	۱۵.	قرآن	۱۱.	ظلوم	۷.	آزادی	۳.
سلطه	۱۶.	قصاب	۱۲.	عنعنه	۸.	جرئت	۴.

Exercise 7.

منشی احمد جان د معاصر پښتو نثر په را منځ ته کولو کې د ډېر لوی حق خاوند دی. ده ډېرې لیکنې کړې دي. خو د نثرونو دوه ډېرې مشهورې مجموعې یې، «د قصه خوانې گپ» او «هغه دغه» دي. د منشی احمد جان د پېژندگلوی په باره کې معلومات دومره کم دي چه اصلی کلی او کور یې هم په یقین سره نه دي معلوم. دا خو څه کوی چه ځینې کسان یې د نامه په باره کې هم شک لری. مثلاً قلندر مومند وایی چه بنایي اصلی نوم یې احمد جان نه بلکه احمد خان و.

Exercise 9. Most noticeable:

Kabuli Pashto:

و pronounced [wə]

ر- in verb forms not pronounced

څکه pronounced [tska]

بیمار pronounced [bemār]

Kandahari Pashto:

و pronounced [wu]

ر- in verb forms pronounced

څکه pronounced [tsha]

بیمار pronounced [bimār]

پښتو خبرې

Pashto Conversation

Tapescript

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics

پښتو خبرې
Pashto
Conversation

Tapescript

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1993

CAL Pashto Materials Overview 1993

Over the last six years, the Center for Applied Linguistics (CAL) has developed a set of materials to teach the Pashto language to English speakers: *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto* introduce students to the spoken and written language; the *Pashto Reader* provides extensive exposure to authentic Pashto written materials. *Pashto Conversation* is a set of taped lessons, correlating with the units of *Beginning* and *Intermediate Pashto*. The *Pashto-English Glossary for the CAL Pashto Materials* is a glossary of all the words that appear in the components listed above.

The language taught in the materials is Afghan Pashto, in particular the standard central dialect spoken in Kabul and used in the official media. The materials have been proof-read and field-tested by Kandahari Pashtuns; the words and phrases in them are familiar to speakers of the Kandahari dialect as well. In *Pashto Conversation*, there are several exercises contrasting the Kabuli and Kandahari (and Peshawari, as well) dialects, to give students more experience with the major dialects.

Beginning Pashto and *Intermediate Pashto* constitute a set of materials teaching oral and written Pashto. Each of the twenty-eight units (fourteen per book) provides about ten hours of class work, and therefore should be sufficient for four semesters of academic language training (three hours a week in class, with possibly two hours of lab or practice), or about ten weeks in an intensive course (six hours a day in class, five days a week). The materials are designed to bring an English-speaking student to a 2+ or 3 on the ILR proficiency scale, or an Advanced on the ACTFL proficiency scale; all the grammatical structures of Pashto are presented, along with about 2,500 words.

The Pashto writing system is taught in the first unit of *Beginning Pashto*, and is used in the presentation of material from then on. In the first three units, material is also in a romanized transcription. After that, the transcription of a word or phrase is given only when the word or phrase is introduced, or when pronunciation is the focus.

Beginning and *Intermediate Pashto* teach the language via dialogues and readings on various topics (e.g. food, shopping, weather, family, etc.), with accompanying presentations on grammar and vocabulary, and exercises for oral practice and conversation. Each unit contains a Diversion - a proverb, poem or story - intended to amuse the student, and to provide him or her with a glimpse of Pashto folk literature.

The dialogues revolve around the activities of a group of Pashtuns and Americans at an American university, so that the American student is provided with language and vocabulary of immediate usefulness. The readings for the most part describe Pashtun life and customs in Afghanistan, and are related to the topic in the corresponding dialogue. The dialogues and readings in *Intermediate Pashto* continue along the same general format, but the focus of attention shifts to Afghanistan, and to more detailed study of Pashtun culture and Afghan history.

The Workbooks, which are mostly in English, provide background information on points in the dialogues and readings, discussion of grammar points, and information on

CAL Pashto Materials Overview

individual vocabulary items. Each unit in the Workbooks contains a number of exercises providing additional practice on the points covered in the Textbook. There are listening exercises in the *Beginning Pashto* workbook which require the student to listen to a prompt, then respond in some way.

The Teachers' Manuals, in Pashto, are written for the educated native speaker of Pashto who might not have a background in language teaching or an extensive background in Pashto grammar. It explains the presentation of grammar points, and gives other information of use to the teacher. At the end of each unit, the prompts for the listening exercises in the Workbooks are given for the teacher's convenience.

The Text Tapescript and Workbook Tapescript for *Beginning Pashto* have been developed for students who do not have regular access to a native speaker of the language. They provide the means for such students to identify a Pashto speaker, then make arrangements with him or her to tape the important parts of the Textbook and the listening exercises in the Workbook. The tapescripts are not necessary in situations where there is a Pashto-speaking teacher.

Pashto Conversation contains fourteen lessons - each lesson corresponding to two units of *Beginning/Intermediate Pashto* - which provide additional speaking and listening practice on the material contained in the units, as well as exposure to different dialects. The lessons have been recorded - there is a set of cassettes at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; Fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (see numbers below).

The *Pashto Reader* presents selections of modern written Pashto, with extensive notes and guides to comprehension. Six different genres are exemplified: essays, articles, stories, poetry, "public" Pashto (street signs, ads, etc.), and "fractured" Pashto (published Pashto written by non-native speakers). *Pashto Reader: Originals* presents the passages of the *Reader* in computer scans of their originals, to provide the student with practice in dealing with Pashto as it actually appears: handwritten, without conventional spacing between words, etc. *Pashto Reader: Passages in Transcription* presents the passages in the roman transcription used to represent pronunciation throughout the series; it is intended for the linguist interested in the Pashto language but not necessarily the writing system.

The *Glossary for the CAL Pashto Materials* contains, in dictionary form, all the words taught in the materials - about 5,000 entries. Each entry includes a word or phrase's Pashto spelling, a transcription of pronunciation, English equivalents or explanations, and grammatical information.

All these materials are in the public domain, and copies may be made of them as needed. Each component is listed in the ERIC system with a separate number, and has been designed on the assumption that a single hard copy will be bought from ERIC, then copied and bound. Each component accordingly has a cover page, which should be copied onto heavy paper (a different color for each component makes it easier to identify). The

CAL Pashto Materials Overview

title page and rest of the component can be copied as usual, then bound with the cover page and a back cover. We have found that comb-binding (available at most copy centers) is best, because it allows the "book" to lie flat. To facilitate copy-making, every page of the materials has been numbered and labelled in English, in headers like the following:

Beginning Pashto   Unit 12: ملا يې ژوبله ده   Teachers' Manual 82

Some of the components in the ERIC system are now obsolete. Here is a list of everything that has been deposited in the system, along with identifying number (where possible). The items marked with asterisks (***) are obsolete.

***Beginning Pashto: Textbook	ED 323 763
Beginning Pashto: Textbook Tapescript	ED 323 764
***Beginning Pashto: Workbook	ED 323 765
Beginning Pashto: Workbook Tapescript	ED 323 766
Beginning Pashto: Teachers' Manual	ED 323 767
***Beginning Pashto: Glossary	ED 323 768
***Intermediate Pashto: Textbook	ED 338 074
***Intermediate Pashto: Glossary	ED 338 075
Intermediate Pashto: Teachers' Manual	ED 338 076
***Intermediate Pashto: Workbook	ED 338 077
Pashto Reader	ED 353 815
Pashto Reader: Transcriptions	ED 353 814
Pashto Reader: Originals	ED 353 813
Beginning Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Beginning Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Textbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Intermediate Pashto: Workbook, Rev. Ed.	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Tapescript	(number not assigned yet)
Pashto Conversation: Manual	(number not assigned yet)
Glossary for the CAL Pashto Materials	(number not assigned yet)

In the revised editions of the textbooks and workbooks for *Beginning* and *Intermediate Pashto*, we have corrected misprints, recast some of the grammar material, and (we hope) made some of the explanations easier to understand.

If you have any problems or questions about getting the materials, please contact ERIC /CLL, at the Center for Applied Linguistics in Washington, D.C. (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). If you have any questions about the content of the materials, please contact the authors: Barbara Robson at the Center for Applied Linguistics, or Habibullah Tegey in the Pashto Service, Voice of America, in Washington D.C.

Table of Contents

Introduction..... iv

Lesson 1 1

Lesson 2 14

Lesson 3 28

Lesson 4 40

Lesson 5 50

Lesson 6 59

Lesson 7 67

Lesson 8 77

Lesson 9 88

Lesson 10 100

Lesson 11 112

Lesson 12 123

Lesson 13 133

Lesson 14 142

Introduction

Pashto Conversation is the last-developed component of the CAL Pashto Materials. It coordinates with the units of *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, and provides the student with more practice in understanding and speaking the language.

Pashto Conversation consists of this Tapescript and a Manual. The Tapescript contains the oral prompts for the exercises in the Manual. The prompts have been recorded at CAL: a set of cassettes is housed at the Center for the Advancement of Language Learning (tel: (703) 312-5040; fax: (703) 528-4823) and another at the Center for Applied Linguistics (tel: (202) 429-9292; fax: (202) 659-5641). Contact either of these organizations for information on getting a copy of the tapes.

Alternatively, you can make your own tapes, or use the exercises face-to-face in tutoring situations, with this tapescript.

To make tapes from this tapescript, you must first find a native Pashto speaker who has had enough education in Afghanistan to read Pashto script easily. It is necessary, of course, that the speaker be a native speaker - someone who learned the language as a child, and who has spoken it at home - rather than someone who has learned Pashto in school. If you are not in a position to verify the Pashto of a putative native speaker, it is easy to arrange a telephone interview for him or her: call the Pashto Service of the Voice of America in Washington, D.C., explain that you need to verify someone as a native speaker of Pashto, and ask the Pashto Service to interview him and give you an opinion.

When you have found a native Pashto speaker, you and he or she can tape the contents of the tapescript, by reading the parts for the English Speaker and the Pashto Speaker respectively.

We want to thank Mr. Anwar Ayazi for his assistance to us in proof-reading and commenting on the lessons and tapescripts for *Pashto Conversation*.

To the Student

Beginning and Intermediate Pashto were designed for the student who is learning Pashto for its linguistic and literary interest, and there is a corresponding emphasis on grammatical points in the general presentation. The lessons of *Pashto Conversation*, on the other hand, are aimed at the student who is learning Pashto for practical purposes, and there is a corresponding emphasis on understanding and using the spoken language.

We strongly suggest that you repeat each exercise - especially those that require you to listen to an extended passage - several times. You will be pleasantly surprised at how a passage that is totally incomprehensible the first time around becomes more and more understandable with each repetition. We also urge you to pay particular attention to the exercises that ask you to come up with your own responses to questions: struggling to compose your own Pashto answers will, besides increasing your fluency, also point out to you any gaps in your vocabulary that you will probably need to fill in talking about yourself.

Lesson 1

(Corresponding to Units 1 and 2 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 1. Repetition. Listen, follow along on page 1 of your textbook, and repeat each phrase after the Pashto speaker says it. He will say each phrase twice.

Pashtun: *leave enough time after each phrase for listener to repeat (pause)*

(pause) اسلام عليکم .	(pause) اسلام عليکم .
(pause) وعلیکم .	(pause) وعلیکم .
(pause) سترې مه شی .	(pause) سترې مه شی .
(pause) سترې مه شی .	(pause) سترې مه شی .
(pause) خوار مه شی .	(pause) خوار مه شی .
(pause) خواره مه شی .	(pause) خواره مه شی .
(pause) څنگه یې ؟	(pause) څنگه یې ؟
(pause) جور یې ؟	(pause) جور یې ؟
(pause) جوړه یې ؟	(pause) جوړه یې ؟
(pause) په خیر یې ؟	(pause) په خیر یې ؟
(pause) ښه جور یې ؟	(pause) ښه جور یې ؟
(pause) ښه جوړه یې ؟	(pause) ښه جوړه یې ؟
(pause) مهربانی .	(pause) مهربانی .
(pause) خدای په امان .	(pause) خدای په امان .
(pause) په مخه دې ښه .	(pause) په مخه دې ښه .

ES: Now listen to Pashtuns greeting one another. This greeting is between co-workers in an office:

Pashtuns: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between friends who have not seen each other for a long time:

Pashtuns: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between two women who see each other every day:

Pashtanas: *appropriate extemp greeting*

ES: This next greeting is between women friends who have not seen each other for a while:

Pashtanas: *appropriate extemp greeting*

ES: This last greeting is between a young man and a friend of his father's:

Pashtuns: *appropriate extemp greeting*

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 2. Practice on greeting phrases. On page 1 of your textbook, some of the greeting phrases are labelled "a" and "b". Practice giving the "b" responses: Listen to the Pashtun or Pashtana, then give the appropriate response.

Pashtun or Pashtana: *leaving time for response after each phrase*

- پښتون: اسلام عليکم.
 پښتنه: خدای په امان.
 پښتنه: ستري مه شي.
 پښتون: خدای په امان.
 پښتنه: اسلام عليکم.
 پښتون: ستري مه شي.
 پښتون: خدای په امان.
 پښتنه: اسلام عليکم.
 پښتون: ستري مه شي.
 پښتنه: خدای په امان.
 پښتون: اسلام عليکم.
 پښتنه: ستري مه شي.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 1. Exercise 3. Listening and reading. Listen to the conversation between Dave and Aman, and read along on page 27 of your textbook.

"Dave" and "Aman": *don't repeat names*

- داود: سلام.
 امان: سلام. ستري مه شي.
 داود: خوار مه شي.
 امان او داود: څنگه يې؟ جور يې؟ په خير يې؟ ښه جور يې؟
 داود: مهرباني.
 امان: تشکر.
 داود: ليلا چېرې ده؟
 امان: په کور کې ده.

داود: رابيا او جون چېرې دى؟
 امان: گومان كوم په ليليه كې دى.
 داود: پتنگ چېرې دى؟
 امان: په روغتون كې دى.
 داود: غلځى صاحب په صنف كې دى؟
 امان: هو! له نوى شاگرد سره ناست دى.
 داود: ته څنگه يوازې ناست يې؟
 امان: اسد ته منتظر يم.

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the speaker. Each phrase will be said twice.

"Dave" and "Aman": Leaving time after each repetition for listener to repeat

داود: ليليا چېرې ده؟ ليليا چېرې ده؟
 امان: په كور كې ده. په كور كې ده.
 داود: رابيا او جون چېرې دى؟ رابيا او جون چېرې دى؟
 امان: گومان كوم په ليليه كې دى. گومان كوم په ليليه كې دى.
 داود: پتنگ چېرې دى؟ پتنگ چېرې دى؟
 امان: په روغتون كې دى. په روغتون كې دى.
 داود: غلځى صاحب په صنف كې دى؟ غلځى صاحب په صنف كې دى؟
 امان: له نوى شاگرد سره ناست دى. له نوى شاگرد سره ناست دى.
 داود: ته څنگه يوازې ناست يې؟ ته څنگه يوازې ناست يې؟
 امان: اسد ته منتظر يم. اسد ته منتظر يم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 4. Grammar practice. On page 30 of your textbook, the different forms corresponding to English 'am', 'are' and 'is' are given. Listen as the Pashto speaker reads the example sentences, and repeat each sentence after him.

Pashtun: reading across; Eastern dialect pronunciation of دی. Leave time after each sentence for students to respond.

په کور کې دی.	په کور کې یې.	په کور کې يم.
په کور کې یاستی.	په کور کې یو.	په کور کې ده.
په کور کې نه دی.	په کور کې نه یې.	په کور کې نه يم.
په کور کې نه یاستی.	په کور کې نه یو.	په کور کې نه ده.
		په کور کې نه دی.

ES: Now, the Pashto speaker will name a person or group of people. You say that whoever he names is at home. For example, the Pashto speaker says

Pashtun: ته او رابیا

ES: And you say

Pashtun: په کور کې یاستی.

ES: The Pashto speaker will repeat the correct response after you. The word

Pashtun: زه

ES: means 'I'

Pashtun:

امان او لیلیا

pause for response

په کور کې دی.

پتنگ

pause for response

په کور کې دی.

زه او رابیا

pause for response

په کور کې یو.

ته

pause for response

په کور کې یې.

لیلیا

pause for response

په کور کې ده.

ته او غلځي صاحب

pause for response

په کور کې ياستي.

زه

pause for response

په کور کې يم.

ES: Now try the same kind of response, only say that the people named are not at home.

Pashtun:

ته او رابيا

pause for response

په کور کې نه ياستي.

زه

pause for response

په کور کې نه يم.

زه او داود

pause for response

په کور کې نه يو.

ته

pause for response

په کور کې نه يي.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 5. Grammar practice. Listen to each of the following statements, then give the corresponding question. The Pashto speaker will repeat the question after you say it.

Pashtun:

فراه په افغانستان کې ده.

(leave time for response)

فراه په افغانستان کې ده؟

پېښور په افغانستان کې نه دی.

(leave time for response)

پېښور په افغانستان کې نه دی؟

رابيا او جون په ليليه كې دى.
(leave time for response)

رابيا او جون په ليليه كې دى؟

اسلام آباد په پاكستان كې دى.
(leave time for response)

اسلام آباد په پاكستان كې دى؟

پتنگ او ليلا په روغتون كې دى.
(leave time for response)

پتنگ او ليلا په روغتون كې دى؟

اسد د داود نژدې ملگرى دى.
(leave time for response)

اسد د داود نژدې ملگرى دى؟

غاخى صاحب د نوى شاگرد ښوونكى دى.
(leave time for response)

غاخى صاحب د نوى شاگرد ښوونكى دى؟

د اسد او ليلا كورنۍ په افغانستان كې دى.
(leave time for response)

د اسد او ليلا كورنۍ په افغانستان كې دى؟

ته ستړى يې.

(leave time for response)

ته ستړى يې؟

نوى شاگرد پښتو لولى.
(leave time for response)

نوى شاگرد پښتو لولى؟

پتنگ رابيا ته منتظر دى.
(leave time for response)

پتنگ رابيا ته منتظر دى؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 6. Writing practice. Listen as the Pashto speaker dictates one or the other of the Pashto letters. At the following sound -
 ◊ - stop the tape and write the letter in the space provided in your Manual. Each letter will be named three times. Number 1.

Pashtun: گ گ گ ◊

ES: Number 2.

Pashtun: ك ك ك ◊

ES: Number 3.

Pashtun: ب ب ب ◊

ES: Number 4.

Pashtun: ق ق ق ◊

ES: Number 5.

Pashtun: ف ف ف ◊

ES: Number 6.

Pashtun: غ غ غ ◊

ES: Number 7.

Pashtun: ع ع ع ◊

ES: Number 8.

Pashtun: ت ت ت ◊

ES: Number 9.

Pashtun: ن ن ن ◊

ES: Number 10.

Pashtun: ص ص ص ◊

ES: Number 11.

Pashtun: ش ش ش ◊

ES: Number 12.

Pashtun: س س س ◊

ES: Number 13.

Pashtun: ژ ژ ژ ◊

ES: Number 14.

Pashtun: ز ز ز ◊

ES: Number 15.

Pashtun: ر ر ر ◊

ES: Number 16.

Pashtun: ذ ذ ذ ◊

ES: Number 17.

Pashtun: د د د ◊

ES: Number 18.

Pashtun: چ چ چ ◊

ES: Number 19.

Pashtun: خ خ خ ◊

ES: Number 20.

Pashtun: ح ح ح ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 7. Reading practice. Listen as the Pashto speaker says a word from each group given in the Manual. Stop the tape at the sound ◊ and underline the word he says. Number 1.

Pashtun: اسلام آباد اسلام آباد اسلام آباد ◊

ES: Number 2.

Pashtun: مهربانی مهربانی مهربانی ◊

ES: Number 3.

Pashtun: بڼکه بڼکه بڼکه ◊

ES: Number 4.

Pashtun: رښتیا رښتیا رښتیا ◊

ES: Number 5.

Pashtun: پوهنتون پوهنتون پوهنتون ◊

ES: Number 6.

Pashtun: جلال آباد جلال آباد جلال آباد ◊

ES: Number 7

Pashtun: دوی دوی دوی ◊

ES: Number 8

Pashtun: کندهار کندهار کندهار ◊

ES: Number 9

Pashtun: یاران یاران یاران ◊

ES: Number 10

Pashtun: نوی نوی نوی ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 8. Geography practice. Answer each question as the Pashto speaker asks it. After your answer, the Pashto speaker will give the correct answer. For example, the Pashto speaker will ask

Pashtun: كندهار چېرې دی؟

ES: and you answer

Pashtun: په افغانستان کې دی.

ES: Begin now.

Pashtun:

پيکنګ چېرې دی؟

(wait for response)

په چین کې دی.

کوټه چېرې ده؟

(wait for response)

په پاکستان کې ده.

پاریس چېرې دی؟

(wait for response)

په فرانسه کې دی.

تهران چېرې دی؟

(wait for response)

په ایران کې دی.

نیو یارک چېرې دی؟

(wait for response)

په امریکا کې دی.

اسلام آباد چېرې دی؟

(wait for response)

په پاکستان کې دی.

جلال آباد چېرې دی؟

(wait for response)

په افغانستان کې دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 9. More geography practice.
Answer each question as the Pashto speaker asks it, with a positive, for example:

Pashtun: هړا! په ... کې ده.

ES: or with a negative, for example:

Pashtun: نه! په ... کې نه ده.

ES: After your answer, the Pashto speaker will give the correct answer.

Pashtun:

فراه په افغانستان کې ده؟

(wait for response)

هړا! په افغانستان کې ده.

ميونځ په ايتاليا کې دی؟

(wait for response)

نه! په ايتاليا کې نه دی.

شیکاگو په کاناډا کې ده؟

(wait for response)

نه! په کاناډا کې نه ده.

توکیو په جاپان کې ده؟

(wait for response)

هړا! په جاپان کې ده.

کوټه په افغانستان کې ده؟

(wait for response)

نه! په افغانستان کې نه ده.

مسکو په روسیه کې دی؟

(wait for response)

هړا! په روسیه کې دی.

کنډز په ایران کې دی؟

(wait for response)

نه! په ایران کې نه دی.

جده په عربستان کې ده؟
(wait for response)
هو! په عربستان کې ده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 10. Questions with free answers. Listen to each question that the Pashto speaker asks, then stop the tape at the sound ◊ and give a real answer. The word

Pashtun: يې

ES: after a noun, for example

Pashtun: ملگری يې

ES: means 'your'. Begin now.

Pashtun:

- ◊ ت په امریکا کې يې؟
- ◊ کورنۍ يې چېرته ده؟
- ◊ ت چېرته پښتو لولې؟
- ◊ ت امریکایي يې؟
- ◊ ت شاگرد يې؟
- ◊ نژدې ملگری يې پښتو لولې؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 1, Exercise 11. Dialect recognition. Listen, and read along in your manual, as the words are pronounced first by a speaker of an eastern dialect, then by a speaker of a western dialect. No. 1. 'Peshawar'

Eastern Pashtun: پېښور

Western Pashtun: پېښور

ES: No. 2. 'show'

Eastern Pashtun: وښيه

Western Pashtun: وښيه

ES: No. 3. 'Pashtun'

Eastern Pashtun: پښتون

Western Pashtun: پښتون

ES: No. 4. 'Pashto'

Eastern Pashtun: پښتو

Western Pashtun: پښتو

ES: No. 5. 'really'

Eastern Pashtun: رښتیا

Western Pashtun: رښتیا

ES: No. 6. 'good'

Eastern Pashtun: ښه

Western Pashtun: ښه

ES: No. 7. 'woman'

Eastern Pashtun: ښځه

Western Pashtun: ښځه

ES: Now listen to each word used in a short sentence. Again, the sentences will be said first by a speaker of an eastern dialect, then by a speaker of a western dialect. No. 1. 'Peshawar'

Eastern Pashtun: پېښور په پاکستان کې دی.

Western Pashtun: پېښور په پاکستان کې دی.

ES: No. 2. 'show'

Eastern Pashtun: کتاب دې را وښی.

Western Pashtun: کتاب دې را وښی.

ES: No. 3. 'Pashtun'

Eastern Pashtun: امان پښتون دی.

Western Pashtun: امان پښتون دی.

ES: No. 4. 'Pashto'

Eastern Pashtun: پښتون پښتو وایی.

Western Pashtun: پښتون پښتو وایی.

ES: No. 5. 'really'

Eastern Pashtun: دی رښتیا وایی .

Western Pashtun: دی رښتیا وایی .

ES: No. 6. 'good'

Eastern Pashtun: رښتیا ویل ښه دی .

Western Pashtun: رښتیا ویل ښه دی .

ES: No. 7. 'woman'

Eastern Pashtun: لیلیا ښه ښځه ده .

Western Pashtun: لیلیا ښه ښځه ده .

ES: Now check your answers with the Answer Key on page 2 of your Manual, while you listen to Pashtun music.

Lesson 2

(Corresponding to Units 3 and 4 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 1. Listening and reading. Listen to the Unit 3 conversation between Theresa and Asad, and read along on page 40 of your textbook.

"Theresa" and "Asad": don't repeat names

تريسا: سلام.

اسد: سلام.

تريسا: د غلځي صاحب ملگري يې؟

اسد: هو! زه اسد يم.

تريسا: ز ما نوم تريسا ده.

اسد: ته به د غلځي صاحب نوې شاگرده يې.

تريسا: پوه نه شوم.

اسد: د غلځي صاحب زده کوونکې يې؟

تريسا: هو! دغلځي صاحب زده کوونکې يم.

اسد: راځه کښېنه.

تريسا: تشکر. ته څه کار کوې؟

اسد: زده کوونکې يم.

تريسا: څه شی لولې؟

اسد: کيميا لولم. ته څنگه؟ يوازې پښتو لولې؟

تريسا: نه. زه د ژب پوهنې زده کوونکې يم.

اسد: د کوم ځای يې؟

تريسا: د مشيگن يم.

اسد: دلته چيرې اوسېږې؟

تريسا: په جورج تون کې اوسېږم.

ES: Now repeat some of the sentences and questions from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

پوه نه شوم.
 راځه کښېنه. (pause) راځه کښېنه. (pause)
 ته څه کار کوي؟ (pause) ته څه کار کوي؟ (pause)
 څه شي لولې؟ (pause) څه شي لولې؟ (pause)
 يوازې پښتو لولې؟ (pause) يوازې پښتو لولې؟ (pause)
 کيميا لولم. (pause) کيميا لولم. (pause)
 دلته چيرې اوسېږې؟ (pause) دلته چيرې اوسېږې؟ (pause)
 په جورج تون کې اوسېږم. (pause) په جورج تون کې اوسېږم. (pause)

ES: Now listen to the Unit 4 conversation between Theresa and Amān, and read along on page 52 of your textbook.

"Theresa" and "Amān": (don't read names)

تريسا: د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسېږي؟
 امان: هو. د اسد پلار د لوگر يو لوی او مشهور خان دی.
 تريسا: اسد څو وروڼه او خويندې لري؟
 امان: څلور وروڼه او دوه نورې خويندې لري.
 تريسا: خويندې او وروڼه يې هم اسد او ليلا غوندي دي؟
 امان: هو، ټول لکه اسد غوندي دي. ورور يې کسه خور يې نيسه.
 تريسا: ورور يې کسه خور يې نيسه څه معنا؟
 امان: دا متل دی او معنا يې دا ده چې خور ورور ته ورته وي.
 تريسا: ټول يې اسد او ليلا غوندي ښايسته دي؟
 امان: د لوگر خلك ټول ښايسته دي.

ES: Now repeat some of the questions and sentences from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسېږي؟ (pause for response)
 د اسد کورنۍ په لوگر کې اوسېږي؟ (pause for response)
 د اسد پلار د لوگر يو لوی او مشهور خان دی. (pause for response)
 د اسد پلار د لوگر يو لوی او مشهور خان دی. (pause for response)
 اسد څو وروڼه او خويندې لري؟ (pause for response)

اسد خو ورونه او خویندې لری؟ (pause for response)
 خویندې او ورونه یې هم اسد او لیلیا غوندي دی؟ (pause for response)
 خویندې او ورونه یې هم اسد او لیلیا غوندي دی؟ (pause for response)
 ټول لکه اسد غوندي دی. (pause for response)
 ټول لکه اسد غوندي دی. (pause for response)
 خور ورور ته ورته وی. (pause for response)
 خور ورور ته ورته وی. (pause for response)
 ټول یې اسد او لیلیا غوندي بنایسته دی؟ (pause for response)
 ټول یې اسد او لیلیا غوندي بنایسته دی؟ (pause for response)
 د لوگر خلك ټول بنایسته دی. (pause for response)
 د لوگر خلك ټول بنایسته دی. (pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2. Exercise 2. Number practice. Repeat the numbers after the Pashto speaker.

PS:

(pause) ٥ (pause) ٤ (pause) ٣ (pause) ٢ (pause) ١
 (pause) ١٠ (pause) ٩ (pause) ٨ (pause) ٧ (pause) ٦

ES: Now count up to five after the Pashto speaker:

PS:

(pause) ٥ ٤ ٣ ٢ ١

ES: Now from six to ten:

PS:

(pause) ١٠ ٩ ٨ ٧ ٦

ES: Now from one to ten:

PS:

(pause) ١٠ ٩ ٨ ٧ ٦ ٥ ٤ ٣ ٢ ١

ES: Now from ten to one:

PS:

(pause) ١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠

ES: Now listen to the following sentences, and write the number you hear in the space provided in the Lab Manual. Each sentence will be said twice. Number 1.

PS:

- .۱ دوه هلکان راغلل.
.۱ دوه هلکان راغلل.

ES: Number 2.

PS:

- .۲ په مېز درې کتابونه ایښي دي.
.۲ په مېز درې کتابونه ایښي دي.

ES: Number 3.

PS:

- .۲ په گودر کې پنځه ښځې ناستې دي.
.۲ په گودر کې پنځه ښځې ناستې دي.

ES: Number 4.

PS:

- .۴ غلځي صاحب اته شاگردان لري.
.۴ غلځي صاحب اته شاگردان لري.

ES: Number 5.

PS:

- .۵ يوه نجلی راغلي ده.
.۵ يوه نجلی راغلي ده.

ES: Number 6.

PS:

- .۶ په صنف کې شپږ تنه درس لولي.
.۶ په صنف کې شپږ تنه درس لولي.

ES: Number 7.

PS:

- .۷ په موټر کې څلور خټکي ایښي دي.
.۷ په موټر کې څلور خټکي ایښي دي.

ES: Number 8.

PS:

- .۸ په سرک کې لس لاری ولاړې دي.
.۸ په سرک کې لس لاری ولاړې دي.

ES: Number 9.

PS:

۹. له اسد سره اوه تنه کار کوی.

۹. له اسد سره اوه تنه کار کوی.

ES: Number 10.

PS:

۱۰. دا کوټه نه متره اوږده ده.

۱۰. دا کوټه نه متره اوږده ده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 3. Present tense practice. Answer the following questions affirmatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: کار کوی؟

ES: you answer

PS: هو، کار کوم.

په فرانسې کې اوسېږي؟ (pause for answer)

صنف ته ځي؟ (pause for answer)

په روغتون کې کار کوی؟ (pause for answer)

ملگرو سره گوري؟ (pause for answer)

د پښتو صنف خوښوي؟ (pause for answer)

ژبپوهنه لولي؟ (pause for answer)

ورونه لري؟ (pause for answer)

په لیلیې کې اوسېږي؟ (pause for answer)

لندی وايي؟ (pause for answer)

ES: Now answer the same questions negatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: کار کوی؟

ES: you answer

PS: نه، کار نه کوم.

په فرانسې کې اوسېږي؟ (pause for answer)

صنف ته ځي؟ (pause for answer)

په روغتون کې کار کوی؟ (pause for answer)

ملگرو سره گورې؟ (pause for answer)
 د پښتو صنف خوښوي؟ (pause for answer)
 ژبپوهنه لولې؟ (pause for answer)
 ورونه لرې؟ (pause for answer)
 په لیلیې کې اوسېږې؟ (pause for answer)
 لنډۍ وایې؟ (pause for answer)

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 4. Weak pronoun and present tense practice. Answer the following questions affirmatively. For example, when the Pashto speaker asks

PS: خویندو ته دې گورې؟

ES: You answer:

PS: هو، خویندو ته مې گورم.

ES: The Pashto speaker will then confirm your answer:

PS: هو، خویندو ته مې گورم.

له مور سره دې اوسېږې؟ (wait for response)
 هو، له مور سره مې اوسېږم.
 تره دې کار کوی؟ (wait for response)
 هو، تره مې کار کوی.
 مور او پلار دې کور لری؟ (wait for response)
 هو، مور او پلار مې کور لری.
 خور دې دلته اوسېږې؟ (wait for response)
 هو، خور مې دلته اوسېږې.
 ملگری سره دې گورې؟ (wait for response)
 هو، ملگری سره مې گورم.
 ملگری دې پښتنی جامې اغوندی؟ (wait for response)
 هو، ملگری مې پښتنی جامې اغوندی.

ښورنګی دې په پوهنتون کې کار کوی؟ (wait for response)
هو، ښوونکی مې په پوهنتون کې کار کوی.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 5. Pronoun practice. Substitute a pronoun possessive in place of the possessive phrase with [de] in the following sentences. The Pashto speaker will give you the correct response after your answer.

For example, he will say

PS: زما نوم اسد دی.

ES: and you will say:

PS: نوم مې اسد دی.

ES: and the Pashto speaker will confirm your answer:

PS: نوم مې اسد دی.

د امان ښځه په روغتون کې کار کوی. (wait for response)
ښځه یې په روغتون کې کار کوی.

د اسد تره غلځی صاحب گوری. (wait for response)
تره یې غلځی صاحب گوری.

د لیلا مور ښایسته جامې اغوندی. (wait for response)
مور یې ښایسته جامې اغوندی.

د امان پلار کابل ته ځی. (wait for response)
پلار یې کابل ته ځی.

د رابیا ورور په ننگرهار کې اوسېږی. (wait for response)
ورور یې په ننگرهار کې اوسېږی.

ES: Continue the exercise, but now with sentences in which the possessive phrase goes with something other than the subject of the sentence.

PS:

داود د لیلا پلار گوری. (wait for response)
داود یې پلار گوری.

پټنگ : ليلآ له خور سره ناست دى .
(wait for response)
پټنگ يې له خور سره ناست دى .

امان د غلځي صاحب له پلار سره شلگر ته ځي .
(wait for response)
امان يې له پلار سره شلگر ته ځي .

ليلا د داود خور غوندي ده .
(wait for response)
ليلا يې خور غوندي ده .

اسد د ليلآ له ملگرې سره په پوهنتون كې كار كوي .
(wait for response)
اسد يې له ملگرې سره په پوهنتون كې كار كوي .

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 6. Reading practice. Look at the groups of words in your Manual, then underline the word the Pashto speaker says. The exercise is numbered in Pashto.

PS: read numbers in Pashto

۱.	پېغله	پېغله	پېغله
۲.	خواره	خواره	خواره
۳.	شپږ	شپږ	شپږ
۴.	لرئ	لرئ	لرئ
۵.	متل	متل	متل
۶.	واده	واده	واده
۷.	اغوندي	اغوندي	اغوندي
۸.	دېرې	دېرې	دېرې
۹.	بلد	بلد	بلد
۱۰.	اتنونه	اتنونه	اتنونه

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 7. Spelling practice. Listen as the Pashto speaker spells out a word, and write the word in the space provided in your Manual. If you need to, stop the tape at the following sound - ◊ . Each word will be spelled three times. Number 1.

PS:

ص ا ح ب   ص ا ح ب   ص ا ح ب

ES: Number 2.

PS:

پ ښ ت و   پ ښ ت و   پ ښ ت و

ES: Number 3.

PS:

د ل ت ه   د ل ت ه   د ل ت ه

ES: Number 4.

PS:

ك ا ر   ك ا ر   ك ا ر

ES: Number 5.

PS:

ك و م   ك و م   ك و م

ES: Number 6.

PS:

و ر و ر   و ر و ر   و ر و ر

ES: Number 7.

PS:

ا ف غ ا ن   ا ف غ ا ن   ا ف غ ا ن

ES: Number 8.

PS:

ه غ ه   ه غ ه   ه غ ه

ES: Number 9.

PS:

ك ل ه   ك ل ه   ك ل ه

ES: Number 10.

PS:

و ا د ه   و ا د ه   و ا د ه

ES: Number 11.

PS:

د غ ه   د غ ه   د غ ه

ES: Number 12.

PS:

چ ړ ړ ې   چ ړ ړ ې   چ ړ ړ ې

ES: Number 13.

PS:

خ ن گ ه   خ ن گ ه   خ ن گ ه

ES: Number 14.

PS:

د ې ر ې   د ې ر ې   د ې ر ې

ES: Number 15.

PS:

ك و ر ن ي   ك و ر ن ي   ك و ر ن ي

ES: Number 16.

PS:

ه م ه م ه م

ES: Number 17.

PS:

ي ا س ت ئ ي   ي ا س ت ئ ي   ي ا س ت ئ ي

ES: Number 18.

PS:

خ و ك   خ و ك   خ و ك

ES: Number 19.

PS:

ب ي خ ي   ب ي خ ي   ب ي خ ي

ES: Number 20.

PS:

ب ن ا ي س ت ه   ب ن ا ي س ت ه   ب ن ا ي س ت ه

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 8. Questions and answers. In this exercise, the Pashto speaker will ask questions about the characters in the Textbook. After the Pashto speaker asks each question, stop the tape at the sound - ◊ - and answer the question. Then start the tape again and listen as the Pashto speaker confirms your answer.

PS:

د امان بڼخه څوك ده؟

د امان بڼخه ليلا ده.

د غلځي صاحب نوې شاگرده څوك ده؟

د غلځي صاحب نوې شاگرده تريسا ده.

- ◊ په روغتون کې څوك كار كوي؟
 په روغتون کې ليلا او پتنگ كار كوي.
- ◊ څوك كيڼيا لولي؟
 اسد كيڼيا لولي.
- ◊ په ليليې کې څوك اوسېږي؟
 په ليليې کې رابيا او جون اوسېږي.
- ◊ څوك د لوگر دی؟
 اسد او ليلا د لوگر دی.
- ◊ څوك د لغمان دی؟
 پتنگ د لغمان دی.
- ◊ د كابل نيازی څوك دی؟
 امان د كابل نيازی دی.
- ◊ په شلگر کې څوك واده ده؟
 د غلځي صاحب خور په شلگر کې واده ده.
- ◊ د داود افغان ملگری څوك دی؟
 د داود افغان ملگری اسد، پتنگ، امان، ليلا، او رابيا دی.
- ◊ د نيازیو مشر څوك دی؟
 د نيازیو مشر د امان تره دی.
- ◊ د شلگر د خلكو جامې څوك خوښوي؟
 د شلگر د خلكو جامې هرڅوك خوښوي.
- ◊ څوك په شلگر کې بلد دی؟
 غلځي صاحب په شلگر کې بلد دی.
- ◊ څوك دوه ډېر لوی باغونه لري؟
 د اسد او ليلا پلار دوه ډېر لوی باغونه لري.

- د مجاهدينو قوماندان څوك دى؟
 د مجاهدينو قوماندان د غلځي صاحب خوريى دى.
 څوك كله كله پېښور ته ځي؟
 امان كله كله پېښور ته ځي.
 د ليلا ورور څوك دى؟
 د ليلا ورور اسد دى.
 څوك غواړي چه يو بل باغ هم واخلي؟
 د اسد او ليلا پلار غواړي چه يو بل باغ هم واخلي.
 څوك كله كله د اسد د پلار باغ ته ځي؟
 د ليلا او اسد خويندې كله كله د اسد د پلار باغ ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 9. Questions with free answers.
 Answer the following questions with "real" answers, stopping the tape after each question at the sound ◊.

PS:

- مور او پلار دې چېرې اوسېږي؟
 ته څه شى لولې؟
 ته چېرې كار كوي؟
 خويندې او ورونه لري؟
 ته پښتنى جامې اغوندي؟
 ته پوهنتون ته ځي؟
 ته كور لري؟
 ته افغانان ملگرى لري؟
 ته كله كله مېلې ته ځي؟
 ته تالونه خوري؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 2, Exercise 10. Memorization. Listen carefully, and repeat after the Pashto speaker, the landays and proverbs from Units 1 through 4, reading along in your Manual. Pay attention to your pronunciation, and after the fifth repetition of landay or proverb, see if you can say it from memory.

ES:

طالبه خدای که به ملا سې
 (pause for response) په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالونه
 طالبه خدای که به ملا سې
 (pause for response) په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالونه
 طالبه خدای که به ملا سې
 (pause for response) په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالونه
 طالبه خدای که به ملا سې
 (pause for response) په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالونه
 طالبه خدای که به ملا سې
 (pause for response) په کتاب پروت یې یادوې شینکی خالونه

(pause for response) چې خان یې، په یاران یې .
 (pause for response) چې خان یې، په یاران یې .
 (pause for response) چې خان یې، په یاران یې .
 (pause for response) چې خان یې، په یاران یې .
 (pause for response) چې خان یې، په یاران یې .

(pause for response) ورور یې کسه خور یې نیسه .
 (pause for response) ورور یې کسه خور یې نیسه .
 (pause for response) ورور یې کسه خور یې نیسه .
 (pause for response) ورور یې کسه خور یې نیسه .
 (pause for response) ورور یې کسه خور یې نیسه .

- نجلی د باغ له لوری راغله
 (pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
 نجلی د باغ له لوری راغله
 (pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
 نجلی د باغ له لوری راغله
 (pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
 نجلی د باغ له لوری راغله
 (pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
 نجلی د باغ له لوری راغله
 (pause for response) تیکری یې نشته مخ په پانو پتوینه
-

ES: Now listen to the following music as you check your answers.

Lesson 3

(Corresponding to Units 5 and 6 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 1. Listen and read along, on page 60 of your textbook, to the conversation between Patang and Dave.

"Patang" and "Dave": *don't read names*

پتنګ: یاره، هوا سخته توده ده. دلته عموماً هوا څنگه وی؟

داود: په اوږی کې هوا عموماً نن غونډې توده او لنده وی.
په کور او دفتر کې بې له اېیرکانډېشن نه گوزاره نه کېږی.

پتنګ: ژمی څنگه وی؟

داود: ژمی بنایسته سوړ وی. اکثره سخت باد لگېږی.

پتنګ: واوړه اورېږی؟

داود: هو! کله کله دومره زیاته واوړه اورېږی چه سرکونه بهځی بندېږی.

پتنګ: پسرلی او منی څنگه وی؟

داود: په پسرلی او منی کې هوا عموماً نرمه وی، خو باران ډېر زیات اورېږی.

پتنګ: وایی چه باران د خدای رحمت دی.

ES: Now listen and read along, on page 69 of your textbook, to the conversation between Asad and Theresa.

"Asad" and "Theresa": *Don't read names*

اسد: د شنبې په ورځ څه کوي؟

تریسا: ورجنیا ته ځم.

اسد: څه وخت بهرته راځي؟

تریسا: ددوشنبې په ورځ سهار وخته بهرته راځم.

اسد: دچارشنبې په ماښام څه پروگرام لرې؟

تریسا: کتابخانې ته ځم. پنجشنبې امتحان لرم.

اسد: دجمعي په ماښام څه کوې؟

تریسا: څه خاص پروگرام نه لرم.

اسد: راځه په کابل کاروان رستوران کې زما مېلمنه شه.

تریسا: ښه دی. وایې چه کابل کاروان رستوران ښه افغانی ډوډی پخوی.

اسد: هو! بیخي ښه ډوډی لری.

ES: Now repeat some of the sentences and questions from the two conversations after the Pashto speaker.

PS:

هوا سخته توده ده. (Pause for response)

دلته عموماً هوا ځنگه وی؟ (Pause for response)

په اوږی کې هوا عموماً نن غوندي توده او لنده وی. (Pause for response)

ژمی ښایسته سوږ وی. (Pause for response)

اکثره سخت باد لگېږی. (Pause for response)

پسرلی او منی ځنگه وی؟ (Pause for response)

په پسرلی او منی کې هوا عموماً نرمه وی. (Pause for response)

باران ډېر زیات اورېږی. (Pause for response)

وایې چه باران د خدای رحمت دی. (Pause for response)

د شنبې په ورځ څه کوې؟ (Pause for response)

څه وخت بهرته راځي؟ (Pause for response)

د دوشنبې په ورځ سهار وخته بهرته راځم. (Pause for response)

د چارشنبې په ماښام څه پروگرام لرې؟ (Pause for response)

پنجشنبې امتحان لرم. (Pause for response)

د جمعې په ماښام څه کوې؟ (Pause for response)

څه خاص پروگرام نه لرم. (Pause for response)

وايي چه کابل کاروان رستوران به افغانی دودی پخوی. (Pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 3. Exercise 2. Who, where and when. Listen to the following sentences, then write the information requested in the chart in your Manual. The Pashto speaker will number the sentences in Pashto.

PS: pause briefly between sentences

۱. د لیلا پلار د سه شنبې په ورځ کابل ته ځي.
۲. داود د شنبې په ماښام د اسد له ملگرو سره رستوران ته ځي.
۲. د غلځی صاحب بنځه نن سهار پوهنتون ته ځي.
۴. د دوشنبې په ماسپښین امان د اسد له ورونو سره له کابل نه لوگر ته ځي.
۵. پتنگ د لیلا له ملگری سره غرمه د روغتون نوې کافیتیریا ته ځي.
۶. د اندرو مشر د یکشنبې په ورځ څانډت مهال کندهار ته ځي.
۷. رابیا د چهارشنبې په ماښام د امان له پلار سره نیو یارک ته ځي.
۸. د تریسا تره د جمعې په ورځ بهرته مشیگن ته ځي.
۹. د غلځی صاحب ټول شاگردان د شنبې په ماسپښین د هغه کور ته ځي.
۱۰. د اسد خوریان له خپل پلار سره نن شیکاگو ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 3. Now listen to each sentence again, then stop the tape and substitute a weak pronoun for the possessive phrase. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. د ليلا پلار د سه شنبې په ورځ كابل ته ځي. ◊
پلار يې د سه شنبې په ورځ كابل ته ځي.
۲. داود د شنبې په ماښام د اسد له ملگرو سره رستوران ته ځي. ◊
داود يې د شنبې په ماښام له ملگرو سره رستوران ته ځي.
۳. د غلځي صاحب بنځه نن سهار پوهنتون ته ځي. ◊
بنځه يې نن سهار پوهنتون ته ځي.
۴. د دوشنبې په ماسپښين امان د اسد له ورونو سره له كابل نه لوگر ته ځي. ◊
د دوشنبې په ماسپښين يې امان له ورونو سره له كابل نه لوگر ته ځي.
۵. پتنگ د ليلا له ملگري سره غرمه د روغتون نوې كافيتريا ته ځي. ◊
پتنگ يې له ملگري سره غرمه د روغتون نوې كافيتريا ته ځي.
۶. د اندرو مشر د يكشنبې په ورځ څانډت مهال كندهار ته ځي. ◊
مشر يې د يكشنبې په ورځ څانډت مهال كندهار ته ځي.
۷. رابيا د چهارشنبې په ماښام د ليلا او امان له پلار سره نيو يارك ته ځي. ◊
رابيا يې د چهارشنبې په ماښام له پلار سره نيو يارك ته ځي.
۸. د تريسو تره د جمعې په ورځ بهرته مشيگن ته ځي. ◊
تره يې د جمعې په ورځ بهرته مشيگن ته ځي.

۹. د غلځي صاحب ټول شاگردان د شنبې په ماسپښين د هغه کور ته ځي.

ټول شاگردان يې د شنبې په ماسپښين د هغه کور ته ځي.

۱۰. د اسد خوريان نن له خپل پلار سره شيکاگو ته ځي. خوريان يې نن له خپل پلار سره شيکاگو ته ځي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 4. Count with the Pashto speaker.

From 1 to 5:

PS:

۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ES: From 6 to 10:

PS:

۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶

ES: From 11 to 15:

PS:

۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱

ES: From 16 to 20:

PS:

۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶

ES: From 21 to 25:

PS:

۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱

ES: And from 26 to 30:

PS:

۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶

ES: Now stop the tape and try to count to thirty by twos. ◊ Now try to count to thirty by threes. ◊ Now by fives. ◊ Now write the numbers the Pashto speaker dictates, in the spaces given in your Manual. a.

PS: ۲ ۶

ES: b.

PS: ۱ ۱

ES: c.

PS: ١٩

ES: d.

PS: ٢٢

ES: e.

PS: ٩

ES: f.

PS: ١٦

ES: g.

PS: ٢٠

ES: h.

PS: ١٢

ES: i.

PS: ٢٤

ES: j.

PS: ٦

ES: k.

PS: ١٧

ES: l.

PS: ٨

ES: m.

PS: ٢٢

ES: n.

PS: ١٠

ES: o.

PS: ٢٠

ES: p.

PS: ٤

ES: q.

PS: ٢٨

ES: r.

PS: ٧

ES: s.

PS: ١٢

ES: t.

PS: ۲۱

ES: u.

PS: ۲

ES: v.

PS: ۱۰

ES: w.

PS: ۲۰

ES: x.

PS: ۰

ES: y.

PS: ۱۴

Break.....

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 5. Substitute, in the following short sentences, a general time phrase in place of the specific hour phrase. The Pashto speaker will confirm your answers. Some of the hour phrases are of course ambiguous.

PS:

۱. په درې بجو بهرته راځی. (pause for response)
ماسپښین بهرته راځی.

۲. په څلور بجو لیلیې ته ځو. (pause for response)
ماسپښین لیلیې ته ځو.

۳. په شپږو بجو کافتیریا ته ځی. (pause for response)
مازدیگر کافتیریا ته ځی.

۴. په اتو بجو امتحان لری. (pause for response)
سهار امتحان لری.

۵. په اوو بجو دودی خورو. (pause for response)
مانبام دودی خورو.

۶. په نهو بجو صنف ته ځم. (pause for response)
سهار صنف ته ځم.

۷. په لسو بجو کور ته ځو. (pause for response)
ماسختن کور ته ځو.

۸. د غرمې په دوولس بجو په کور کې وی. (pause for response)
غرمه په کور کې وی.

۹. په یوه بجه روغتون ته ځی. (pause for response)
ماسپښین روغتون ته ځی.

۱۰. په پنځو بجو افغانی رستوران ته ځو. (pause for response)
مازديگر افغانی رستوران ته ځو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 6. Free answers. Stop the tape after each question, and give a "real" answer.

۱. دودی څه وخت خورې؟ ◊
۲. صنف ته څه وخت ځي؟ ◊
۳. د شنبې او یکشنبې په ورځ څه کوي؟ ◊
۴. د جمعې په ماښام څه خاص پروگرام لري؟ ◊
۵. په سیمه کې دې د پسرلی هوا څنگه وی؟ ◊
۶. بې له اېیر کاندشن نه گوزاره کېږي؟ ◊
۷. د هفتې اوه ورځې کومې دي؟ ◊
۸. څو ملگری لري؟ ◊
۹. کافیتريا ته څه وخت ځي؟ ◊
۱۰. په سیمه کې دې افغانی رستورانونه شته؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 7. Listen to the following description of the seasons in Logar, then answer the questions. The Pashto speaker will read the passage three times.

PS: (repeat passage three times)

په لوگر کې ژمی سوړ وی. په ژمی کې دېرې واورې اوړېږي. پسرلی په لوگر کې هوا ښه وی. لوگر په پسرلی کې دېر ښایسته گلان لری. پسرلی په لوگر کې دېر باران اوړېږي، او دېرې ښې اوبه لری. اوړی په لوگر کې هوا توده وی. نصلونه او دېرې مېوې پخېږي. لوگر دېر ښه توت لری. په لوگر کې د منی هوا له پسرلی نه سره وی. په منی کې دېرې مېوې پخېږي. د لوگر د منی دېره ښه مېوه منې دی.

ES: The Pashto speaker will now ask you questions about the passage. Listen as he asks each question twice, then stop the tape and answer it.

PS: (say each question twice)

۱. د لوگر هوا په ژمی کې څنگه وی؟ ◊
۲. توت څه شی دی؟ ◊
۳. د لوگر خلك په منی کې څه شی خوری؟ ◊
۴. د لوگر دېره ښه مېوه څه ده؟ ◊
۵. د لوگر هوا ښه ده؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 8. Spelling practice. Write the words in your Manual as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS:

۱.	ژمی	ژمی	ژمی
۲.	رخصتی	رخصتی	رخصتی
۳.	حتی	حتی	حتی
۴.	بعضي	بعضي	بعضي

۰۵	احمق	احمق	احمق
۰۶	اوږی	اوږی	اوږی
۰۷	اورپږی	اورپږی	اورپږی
۰۸	اکثره	اکثره	اکثره
۰۹	اوه	اوه	اوه
۰۱۰	امتحان	امتحان	امتحان
۰۱۱	هوا	هوا	هوا
۰۱۲	هوښیار	هوښیار	هوښیار
۰۱۳	گل	گل	گل
۰۱۴	فصلونه	فصلونه	فصلونه
۰۱۵	عموماً	عموماً	عموماً
۰۱۶	عام	عام	عام
۰۱۷	مصرف	مصرف	مصرف
۰۱۸	عملیات	عملیات	عملیات
۰۱۹	دوولس	دوولس	دوولس
۰۲۰	خاص	خاص	خاص
۰۲۱	چار شنبې	چار شنبې	چار شنبې
۰۲۲	جمعه	جمعه	جمعه
۰۲۳	پنجشنبې	پنجشنبې	پنجشنبې
۰۲۴	نژدې	نژدې	نژدې
۰۲۵	معاینه	معاینه	معاینه

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 9. Here is the Mullah Nasruddin story in Unit 6, but entirely in Pashto. Listen several times; see if you can work out the meanings of the words listed in your Manual.

PS:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه کلی کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورته وويل، زه هم په دې کلی کې نابله يم. يو بل څوک وپوښته. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 3, Exercise 10. Dialect recognition. Read along in your Manual as the sentences are read, first by a Kabuli Pashto speaker, then by a Kandahari Pashto speaker. Number 1.

Kabuli: په ژمی کې دهرې واورې اورېږی.

Kandahari: په ژمی کې دهرې واورې اورېږی.

ES: Number 2.

Kabuli: ژمی ښایسته سور وی.

Kandahari: ژمی ښایسته سور وی.

ES: Number 3.

Kabuli: اکثره سخت باد لگېږی.

Kandahari: اکثره سخت باد لگېږی.

ES: Number 4.

Kabuli: څانښت مهال پېښور ته ځی.

Kandahari: څانښت مهال پېښور ته ځی.

ES: Number 5.

Kabuli: ښځه یې نن ماسپښین پوهنتون ته ځی.

Kandahari: ښځه یې نن ماسپښین پوهنتون ته ځی.

ES: Number 6.

Kabuli: په کندهار کې اوسېږی.

Kandahari: په کندهار کې اوسېږی.

ES: Number 7.

Kabuli: دجمعی په ماښام څه کوی؟

Kandahari: د جمعې په ماښام څه کوي؟

ES: Number 8.

Kabuli: ښه افغاني دودي پخوي.

Kandahari: ښه افغاني دودي پخوي.

ES: Number 9.

Kabuli: په مني کې دهرې مېوې پخېږي.

Kandahari: په مني کې دهرې مېوې پخېږي.

ES: Number 10, the Mullah Nasruddin story.

Kabuli:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه كلي کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورت وويل، زه هم په دې كلي کې نابنده يم. يو بل څوک وپوښته. ◊

Kandahari:

يوه ورځ ملا نصرالدين په يوه كلي کې روان وو. يوه سړی پوښتنه ترې وکړه چه نن څو شنبې ده؟ ملا ورت وويل، زه هم په دې كلي کې نابنده يم. يو بل څوک وپوښته. ◊

ES: Now listen to the following music while you check your answers with the answer key.

Lesson 4

(Corresponding to Units 7 and 8 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 1. Listening and reading. Listen to the Unit 7 conversation between Theresa and Asad, and read along on page 80 of your textbook.

'Theresa' and 'Asad': *don't repeat names*

اسد: وایه څه شی خورې؟
 تریسا: ته ودرېږه، چه څه شی لری.
 اسد: هرڅه لری. څه شی دې ښه ایسی؟
 تریسا: ستا څه شی ښه ایسی؟
 اسد: زما کباب او آشک ښه ایسی، خو قابلی پلو او منتویې
 هم ډېر ښه دی.
 تریسا: زمرد چلو یې څنگه دی؟
 اسد: زمرد چلو او بانجان چلو یې هم ښه دی.
 تریسا: آشک یې مرچ لری؟
 اسد: نه، مرچ نه لری.
 تریسا: زه به آشک را وغواړم. ته څه شی راغواړې؟
 اسد: زه به، نو، قابلی پلو او کباب را وغواړم او گد به یې سره
 وخورو.

ES: Now listen to the conversation between Aman and Patang, reading along on page 90 of your textbook.

'Patang' and 'Aman': *(don't read names)*

امان: د شنبه په ماښام دودۍ ته زمونږ کره راتلای شي؟
 پتنگ: هوا! په ډېره خوشحالی. څو بجې؟
 امان: اوه بجې.
 پتنگ: تشکر. د کور ښه خودې را ته ووايه.
 امان: د جفرسن پله ته لار شه. په پله تېر شه. نژدې دوه میله نور هم
 وړاندې لار شه.

پټنگ: بڼه.

امان: بيا په ديارلسم سړك چپ لاس ته تاو شه.

پټنگ: بڼه.

امان: د ترافيك له دوو څراغونو نه تېر شه. له درې يم څراغ سره

بياچپ لاس ته تاو شه.

پټنگ: بڼه.

امان: يو يونيم ميل وړاندې لار شه څو ماركت ته ورسېږې. درست؟

څنگه چه ماركت نه تېر شي، بڼي لاس ته دې مگنوليا روډ دى.

په مگنولياروډ مخامخ لار شه. چپ لاس ته دې څلورم كور

زمونږ دى.

پټنگ: د جفرسن له پله نه ستاسې تر كوره پورې ټوله لار به څو

ميله وي؟

امان: ياره... پنځلس ميله به وي.

پټنگ: ډېر تشكر.

ES: Now repeat Aman's directions to his house.

'Aman':

(pause for response) د جفرسن پله ته لار شه. په پله تېر شه.

(pause for response) نژدې دوه ميله نور هم وړاندې لار شه.

(pause for response) بيا په ديارلسم سړك چپ لاس ته تاو شه.

(pause for response) د ترافيك له دوو څراغونو نه تېر شه.

(pause for response) له درې يم څراغ سره بيا چپ لاس ته تاو شه.

(pause for response) يو يونيم ميل وړاندې لار شه څو ماركت ته ورسېږې.

(pause for response) څنگه چه ماركت نه تېر شي، بڼي لاس ته دې مگنوليا روډ دى.

(pause for response)

(pause for response) په مگنولياروډ مخامخ لار شه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 2. Practice on commands. The Pashto speaker will give the command form of a verb, and you are to give the present imperfective form. For example, the Pashto speaker will say

PS: ودرېږه

ES: and you will say

PS: درېږم

ES: The Pashto speaker will confirm your answers. First, commands with simple verbs:

PS:

سندره ووايه. (pause for response) سندره وايم.
 مور دې وگوره. (pause for response) مور مې گورم.
 پښتو ولوله. (pause for response) پښتو لولم.
 کار وکړه. (pause for response) کار کوم.
 کباب وخوره. (pause for response) کباب خورم.
 اسد ولېږه. (pause for response) اسد لېږم.
 اوبه وڅکه. (pause for response) اوبه څکم.
 جامې واخله. (pause for response) جامې اخلم.

ES: Now continue with negative commands.

PS:

دا دودى مه اخله. (pause for response) دا دودى نه اخلم.
 بېر مه څکه. (pause for response) بېر نه څکم.
 غلځى صاحب مه پغواره. (pause for response) غلځى صاحب نه غوارم.
 پښتنى جامې مه اغونده. (pause for response) پښتنى جامې نه اغوندم.
 متل مه وايه. (pause for response) متل نه وايم.
 مه درېږه. (pause for response) نه درېږم.
 د درس په باره کې مه غږېږه. (pause for response)
 د درس په باره کې نه غږېږم.
 له کورنۍ سره دې مه اوسپړه. (pause for response)
 له کورنۍ سره مې نه اوسپړم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4. Exercise 3. More practice on commands. Make the following commands negative. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) مور ته دې تېلېفون وکړه .

مور ته دې تېلېفون مه کوه .

(pause for response) پښتنی جامې دې واغونده .

پښتنی جامې دې مه اغونده .

(pause for response) تره دې د شنبې په ورځ وگوره .

تره دې د شنبې په ورځ مه گوره .

(pause for response) اتن وکړه .

اتن مه کوه .

(pause for response) د هوا په باره کې وغږېږه .

د هوا په باره کې مه غږېږه .

(pause for response) یو لوی پسه واخله .

یو لوی پسه مه اخله .

(pause for response) ټوله ورځ په دفتر کې کښېنه .

ټوله ورځ په دفتر کې مه کښېنه .

(pause for response) پنگ پانگ را سره وکړه .

پنگ پانگ را سره مه کوه .

(pause for response) د جمعې تر ورځې پورې منتظر شه .

د جمعې تر ورځې پورې مه منتظر کېږه .

ES: Now make the following commands positive. The Pashto speaker will again confirm your answers.

PS:

(pause for response) له هغې ښایسته پېغلې سره مه غږېږه .

له هغې ښایسته پېغلې سره وغږېږه .

(pause for response) ټول پلو مه خوره .

ټول پلو وخوره .

(pause for response) لنډی مه وایه .

لندی ووايه.
 ماښام مهال درس مه لوله. (pause for response)
 ماښام مهال درس ولوله.
 له پتنگ نه نښه مه غواړه. (pause for response)
 له پتنگ نه نښه وغواړه.
 له اسد سره د تريسا په باره كې مه غږېږه. (pause for response)
 له اسد سره د تريسا په باره كې وغږېږه.
 مېلمستيا ته دېره دودى مه را غواړه. (pause for response)
 مېلمستيا ته دېره دودى را وغواړه.
 د بهرام خان په باغ كې مېله مه كوه. (pause for response)
 د بهرام خان په باغ كې مېله وكړه.
 له رابيا سره اتن مه كوه. (pause for response)
 له رابيا سره اتن وكړه.
 په صنف كې لنډى مه وايه. (pause for response)
 په صنف كې لنډى ووايه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 4. Practice on future statements with derivative verbs. Start with the sentence

PS: اسد به وږى شي.

Substitute different names for 'Asad'. The Pashto speaker will confirm your answers. He will assume you are masculine.

اسد به وږى شي.
 ليلا (pause for response)
 ليلا به وږى شي.
 پتنگ او اسد (pause for response)
 پتنگ او اسد به وږى شي.
 زه او ليلا (pause for response)
 زه او ليلا به وږى شو.
 ته او رابيا (pause for response)
 ته او رابيا به وږى شي.

د رابيا مور (pause for response)

د رابيا مور به وږې شي.

امان (pause for response)

امان به وږې شي.

ES: Now work with the sentence

PS:

رابيا به دودى پخه كړي.

زه (pause for response) زه به دودى پخه كړم.

ليلا (pause for response) ليلا به دودى پخه كړي.

ته او رابيا (pause for response) ته او رابيا به دودى پخه كړئ.

پتنگ (pause for response) پتنگ به دودى پخه كړي.

زه او ليلا (pause for response) زه او ليلا به دودى پخه كړو.

ES: Now substitute the following words for دودى:

PS:

زه او ليلا به دودى پخه كړو.

كباب (pause for response) زه او ليلا به كباب پوخ كړو.

منې (pause for response) زه او ليلا به منې پخې كړو.

پلو (pause for response) زه او ليلا به پلو پوخ كړو.

اشك (pause for response) زه او ليلا به اشك پخه كړو.

قابيلي پلو (pause for response) زه او ليلا به قابيلي پلو پوخ كړو.

منه (pause for response) زه او ليلا به منه پخه كړو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 5. Number review. Write the number the Pashto speaker mentions in the spaces provided in your Manual., Write the number in both Pashto and English numerals. The phrases will contain either a cardinal or ordinal number, and will be repeated three times each.

PS:

۱. اته ويشتم صنف اته ويشتم صنف اته ويشتم صنف

۲. دولس مياشتې دولس مياشتې دولس مياشتې

۳. يوولسمه دودى يوولسمه دودى يوولسمه دودى

۴. شپږوويشت بنځي شپږوويشت بنځي شپږوويشت بنځي
 ۵. نه ويشت ډوډي نه ويشت ډوډي نه ويشت ډوډي
 ۶. دوه ويشتم سرك دوه ويشتم سرك دوه ويشتم سرك
 ۷. شل مني شل مني شل مني
 ۸. ديارلسم كور ديارلسم كور ديارلسم كور
 ۹. څلور ويشتم كتاب څلور ويشتم كتاب څلور ويشتم كتاب
 ۱۰. يوويشت كتابونه يوويشت كتابونه يوويشت كتابونه

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 6. Listen to the following short conversations, then stop the tape and mark in your Manual whether the invitee accepted, refused, or didn't accept for sure. Number 1.

Pashto speakers A and B: (don't read the 'a' and 'b')

- ا: راځه ماښام ته زما مېلمه شه.
 ب: له بلنې نه دې ډېر تشكر. خو متأسفا نه ماښام بل ځای مېلمه يم. ◊

ES: Number 2.

PSs:

- ا: زه او داود سبا ته نيو يارك ته خو. ته نه را سره ځي؟
 ب: زه سبا ته امتحان لرم. نه سم تللي. ◊

ES: Number 3.

PSs:

- ا: سبا ماښام د اسد د خور واده ده. راځي به؟
 ب: که له کابل نه مېلمان نه وي راغلي، هر ورو در ځم. ◊

ES: Number 4.

PSs:

- ا: د چهار شنبې په ورځ مونږ ټول مېلې ته خو. که کېدې شو، ته او لپلا هم راشئ. ساعت به مو تېر شي.
 ب: ښه ده. په ډېره خوشحالي. در به شو. ◊

ES: Number 5.

PSs:

- ا: داود ماښام سينما ته دعوت كړى يو. تريسا هم در سره را وه.
د هغې داسې فلمونه ډېر خوښېږي.
ب: زه به در شم. خو تريسا نه شي تلى. امتحان لري. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 7. Spelling and listening practice. Each of the following words - some of which you haven't learned yet - contains either the sound

PS: [ā]

ES: which is spelled with an alif, or the sound

PS: [a]

ES: which isn't represented in the spelling. Listen to each word as it is said three times, then stop the tape and write the word in the space provided in your Manual.

PS:

۱. تل تل تل
۲. بار بار بار
۳. خر خر خر
۴. زار زار زار
۵. غر غر غر
۶. مل مل مل
۷. تال تال تال
۸. لار لار لار
۹. شل شل شل
۱۰. باد باد باد
۱۱. مال مال مال
۱۲. دام دام دام
۱۳. غار غار غار
۱۴. بال بال بال
۱۵. خار خار خار
۱۶. بر بر بر
۱۷. زر زر زر
۱۸. شال شال شال

۱۹. لړ لړ لړ
۲۰. بل بل بل

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 8. Geography review. Several Afghan cities are shown on the map in your Manual. Listen as the Pashto speaker asks you to point to a city, then give it a number. For example, the Pashto speaker will say

PS: ۱. کابل را وښيه.

ES: and you will write the number 1 next to the dot that represents the location of Kabul. The Pashto speaker will say each phrase twice.

PS:

۱. کابل را وښيه. کابل را وښيه.
۲. کندهار را وښيه. کندهار را وښيه.
۳. میمنه را وښيه. میمنه را وښيه.
۴. خان آباد را وښيه. خان آباد را وښيه.
۵. کوته را وښيه. کوته را وښيه.
۶. فراه را وښيه. فراه را وښيه.
۷. مزار شریف را وښيه. مزار شریف را وښيه.
۸. جلال آباد را وښيه. جلال آباد را وښيه.
۹. هرات را وښيه. هرات را وښيه.
۱۰. بغلان را وښيه. بغلان را وښيه.
۱۱. پېښور را وښيه. پېښور را وښيه.
۱۲. غزنی را وښيه. غزنی را وښيه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 9. Free questions. After each question, stop the tape and give a real answer.

PS:

۱. ماښام ته څه کوي؟

۲. له صنف نه دې کور ته څنگه در شم؟
 ۳. کومه افغانی ډوډی دې ښه ایسی؟
 ۴. نن وروسته د پښتو له درس نه څه کوي؟
 ۵. د خپل ډېر ښه ملگری په باره کې دې څه ووايه؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 4, Exercise 10. Dialect recognition. Read along in your Manual, and listen to the following sentences and questions, as first the Kabuli Pashtun says them, then the Kandahari Pashtun says them.

Kabuli and Kandahari: *Kabuli first, then Kandahari reads each sentence.*

۱. هغه ښایسته نجلۍ دې خوښېږی.
 ۲. چای په بوره خوږېږی.
 ۳. زه په دې ورځو کې ډېر وږی کېږم.
 ۴. ما گرمی ډېر تږی کوی.
 ۵. زما هوښیار زده کوونکی ډېر خوښېږی.
 ۶. د لیل خندا ډېر خوښ کرم.
 ۷. د اسد پښه خوږېږی.
 ۸. تریسا به دې ډېره یادېږی.
 ۹. اسد ښار ته ځی چه سودا وکړی.

ES: Now listen to the music while you check your answers.

Lesson 5

(Corresponding to Units 9 and 10 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 1. Read along and repeat. Listen, and read along in your Textbook on page 103, to the conversation between Amān and Patang.

'Aman' and 'Patang': (don't read names)

امان: ستړی مه شې. په خیر راغلي.
 پتنگ: خوار مه شې. په خیر اوسې.
 امان: څنگه یې؟ صحت دې ښه دی؟
 پتنگ: تشکر.
 امان: دالته کښینه.
 پتنگ: مهربانی.
 امان: په لاره کې خو په تکلیف نه شوې؟
 پتنگ: نه. بیخي ښه راغلم.
 امان: څه شې ځکې؟
 پتنگ: لږ کوک راکړه.
 امان: ملگری دې ښه دی؟
 پتنگ: تشکر. تر اوسه خو ښه دی.
 امان: له وطنه خبرېږې؟
 پتنگ: یاره ډېر خو نه خبرېږم. خو کله کله یو نیم خط راځي.
 امان: په کور کې خیریت دی؟
 پتنگ: تر اوسه خو خیریت دی.
 امان: د وطن په باره کې څه اورې؟
 پتنگ: څه نوې خبره خو نشته.
 امان: وایی چه په کابل کې جنگونه زیات شوی دی.
 پتنگ: هو! بیخي زیات شوی دی.

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the Pashto speaker.

PS: Pause after each phrase for response. Say each phrase twice.

په خیر راغلي.

په خیر اوسې.

صحت دې ښه دی؟
 دالته کښینه.
 څه شې څکې؟
 لږ کوك راکړه.
 له وطنه خبرېږې؟
 یاره ډېر خو نه خبرېږم.
 په کور کې خیریت دی؟
 تر اوسه خو خیریت دی.
 د وطن په باره کې څه اورې؟
 څه نوې خبره خو نشته.

ES: Now listen and read along in your Textbook on page 113, to the conversation between Aman and Theresa.

'Aman' and 'Theresa': (don't read names)

امان: ته خو موټر نه لرې، څوک دې بیایې؟
 تریسا: اسد به مې بوزی.
 پتنگ: زه هم په هغه خوا ځم، یو به دې زم.
 تریسا: ډېر تشکر. اسد بیخي راته نژدې دی، هغه به مې بوزی.

ES: Now the conversation between Ghalzay Sahib and Aman.

'Aman' and 'Ghalzay Sahib': (don't read names)

غلخي صاحب: تریسا به څوک کورته بوزی؟
 امان: گومان کوم چه اسد به یې هر ورو بوزی.
 غلخي صاحب: که بل څوک نه وی، مونږ به یې بوزو.

ES: Now the conversation between Asad and Theresa.

'Asad' and 'Theresa': (don't read names)

تریسا: ما به کورته ورسوې؟
 اسد: ولی نه.
 تریسا: لار خو دې لیدلې ده؟
 اسد: هو، لیدلې مې ده، خو ته به هم کومک راسره وکړې.

تریسا: ته په رانده، رانده ته لار نیسي.
 اسد: دا څه وايي؟ هر کله مې په ډېره بڼه لاره بيايي.
 تریسا: راځه گورو به. توکل په خدای.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversations after the Pashto speaker.

PS: Pause for response between each phrase. Read each phrase twice.

څوک دې بيايي؟
 اسد به مې بوزی.
 زه هم په هغه خوا ځم، بو به دې زم.
 هغه به مې بوزی.
 تریسا به څوک کورته بوزی؟
 گومان کوم چه اسد به یې هر و مرو بوزی.
 مونږ به یې بوزو.
 ته به هم کومک را سره وکړې.
 هر کله مې په ډېره بڼه لاره بيايي.
 راځه گورو به.
 توکل په خدای.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5. Exercise 2. Doubly irregular verbs. Repeat the following short sentences after the Pashto speaker.

PS: (say each sentence twice)

زه وخته پاڅېږم.
 اسد مېلمه ته ډوډی راوړی.
 دی د اسد کره د څکلو شیان وروړی.
 اسد سترې کېږی.
 دی ډېر خپه کېږی.
 رابیا بازار ته ځی.
 دی ډېر زیات کار کوی.
 اسد ما ته کتاب راکوی.
 دی خپل ملگری ته کتابونه ورکوی.

دی تا ته اس درکوی.
 لیلا واشنگتن ته راځی.
 اسد په ورځ کې لس ساعته کار کوی.
 امان لیلا سینما ته بیایی.

ES: Now listen as the Pashto speaker repeats each sentence. After he says a sentence, change the sentence so that it refers to the future.. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

زه وخته پاڅېږم. (pause for response)
 زه به وخته پاڅېږم.
 اسد مېلمه ته ډوډی راوړی. (pause for response)
 اسد به مېلمه ته ډوډی راوړی.
 دی د اسد کره د څکلو شیان وروړی. (pause for response)
 دی به د اسد کره د څکلو شیان وروړی.
 اسد ستری کېږی. (pause for response)
 اسد به ستری شی.
 دی ډېر خپه کېږی. (pause for response)
 دی به ډېر خپه شی.
 رابیا بازار ته ځی. (pause for response)
 رابیا به بازار ته لاره شی.
 دی ډېر زیات کار کوی. (pause for response)
 دی به ډېر زیات کار وکړی.
 اسد ما ته کتاب راکوی. (pause for response)
 اسد به ما ته کتاب راکړی.
 دی خپل ملگری ته کتابونه ورکوی. (pause for response)
 دی به خپل ملگری ته کتابونه ورکړی.
 دی تا ته اس درکوی. (pause for response)
 دی به تا ته اس درکړی.
 لیلا واشنگتن ته راځی. (pause for response)
 لیلا به واشنگتن ته را شی.

اسد په ورځ کې لس ساعته کار کوی. (pause for response)
 اسد به په ورځ کې لس ساعته کار وکړی.
 امان لایلا سینما ته بیایی. (pause for response)
 امان به لایلا سینما ته بوزی.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 3. Floating particles. Listen to the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual which of the translations given is the likeliest in the absence of other context.

PS:

۱. ورور دې یې غواړی. ◊
۲. پلار مې دې مور غواړی. ◊
۳. خور مې دې گوری. ◊
۴. ملگری به دې یې ولپېوی. ◊
۵. خور به مې دې مېلمه کړی. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 4. Weak pronouns. Listen to each of the following statements about Asad, then substitute a weak pronoun for his name and make other necessary changes in the sentence. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

تریسا له اسد سره مېلمستیا ته ځی. (pause for response)
 تریسا مېلمستیا ته ور سره ځی.
 اسد له لوگر نه راځی. (pause for response)
 له لوگر نه راځی.
 امان به کتاب اسد ته ورکړی. (pause for response)
 امان به کتاب ورکړی.
 د اسد کور پوهنتون ته نژدې دی. (pause for response)

کور يې پوهنتون ته نژدې دى .
 پټنگ به له اسد سره کومک وکړي . (pause for response)
 پټنگ به ور سره کومک وکړي .
 ليلا اسد هره ورځ وينى . (pause for response)
 ليلا يې هره ورځ وينى .
 د اسد پلار او مور به امريکا ته راسى . (pause for response)
 پلار او مور به يې امريکا ته راسى .
 ليلا به اسد ته ووايي . (pause for response)
 ليلا به ور ته ووايي .

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 5. Dictation. Write the following passage in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates it. Listen carefully for weak pronouns; the Pashto speaker will speak at a normal rate of speed. Listen to the passage as many times as you need to.

PS: (SPEAK AT A NORMAL RATE OF SPEED!!!)

امان په واشنگټن کې دى . ملگرى يې په نيو يارک کې دى . کورنى
 يې په کابل کې ده . خور يې په پوهنتون کې درس وايي . ورور
 يې د تاريخ په پوهنځى کې استاد دى . تر و نه يې تجارت کوى . مور
 او پلار يې په مزار کې دى . نور خپلوان يې پېښور کې دى . ځينې
 يې تجارت کوى ، ځينې يې په دفرونو کې کار کوى .

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 6. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them . He will read each word three times.

PS:

۱. اوس اوس اوس
۲. سيند سيند سيند
۳. زمونږ زمونږ زمونږ
۴. ستاسې ستاسې ستاسې
۵. هلته هلته هلته
۶. هرڅه هرڅه هرڅه

۷. صحت صحت صحت
 ۸. وطن وطن وطن
 ۹. خط خط خط
 ۱۰. صاحب صاحب صاحب
 ۱۱. موټر موټر موټر
 ۱۲. هرومرو هرومرو هرومرو
 ۱۳. ټکسي ټکسي ټکسي
 ۱۴. ساعت ساعت ساعت
 ۱۵. همدغه همدغه همدغه
 ۱۶. شخصي شخصي شخصي
 ۱۷. اوږد اوږد اوږد
 ۱۸. انتظار انتظار انتظار
 ۱۹. ضرور ضرور ضرور
 ۲۰. زما زما زما

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 7. First, read the statements in your Manual. Then listen to the following conversation as many times as you need to to decide whether the statements are true or false.

Pashto speakers A and B: (don't read / or ب /)

- ا: د شنبې په ورځ مېلې ته خو. ته هم را سره ولاړ شه.
 ب: چېرته ځي؟
 ا: پغمان ته خو.
 ب: د پغمان کوم ځای ته ځي؟
 ا: د اسد د پلار باغ ته خو. باغ خو دې يې ليدلی دی؟
 ب: نه! نه مې دی ليدلی.
 ا: نښه به يې در ته ووايم.
 ب: ښه ده، را ته ويې وايه.
 ا: طاق ظفر ته چه ورسېدې، يو درې څلور سوه گامه نور هم

وړاندې ولاړ شه. ښې لاس ته دې يو سپين کور راځي. د کور
چپ خوا ته يوه کوڅه ده. په کوڅه کې مخامخ ولاړ شه څو لښتې ته
ورسېږي. د لښتې په پله تېر شه. بيا چپ لاس ته وگرځه. مخامخ
ولاړ شه څو دېوال ته ورسېږي. له دېوال سره ښې لاس ته وگرځه.
مخامخ يوه لويه داوسپنې دروازه ده. دغه د اسد د
پلار د باغ دروازه ده.

پ: زه څه شی راوړم؟

ا: گومان کوم نور هر څه شته، يوازې هغه شين چای چه تل يې د
هندوله دوکان نه راوړي، يو څه در سره راوړه.

پ: د څکلو شيان شته؟

ا: هغه به په لاره کې د جوت سنگ له دوکان نه واخلو.

ES: Now stop the tape and mark the statements in your Manual as True or False.

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 8. Listen to the following sequences, then stop the tape and write the missing word in the sequence in the space provided in your Manual.

PS:

۱. پسرلی اوړی ژمی. ◊
۲. یوه بجه، دوه بجه، درې بجه، څلور بجه، پنځه بجه، اوه بجه،
اته بجه، نه بجه، لس بجه، یوولس بجه، دوولس بجه. ◊
۳. شنبې دو شنبې سې شنبې چهار شنبې پنجشنبې جمعه. ◊
۴. پنځم، لسم، پنځلسم، پنځه ویشتم، دېرشم. ◊
۵. دوه، څلور، شپږ، اته، لس، دولس، شپاړس، اتلس، شل. ◊
۶. نه ویشت، اته ویشت، اوه ویشت، شپږ ویشت، پنځه ویشت،
درویشت، دوه ویشت، یوویشت، شل. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 9. References. Listen to each of the following sentences about the characters in the lessons, then stop the tape and write the name of the person discussed in each sentence.

PS:

۱. د مشیگان ده. ◊
۲. دی او بنځه یې مهلمستیا کوی. ◊
۳. که تریسا بل څوک له مهلمستیا نه کور ته بو نه زی، دی به یې بو زی. ◊
۴. دغه داکتر کوك څکی. ◊
۵. ورور یې کیمیا لولی. ◊
۶. په لوگر کې کلا لری. ◊
۷. دغه امریکایی هلك په پوهنتون کې پښتو لولی. ◊
۸. دغه پېغلې اکثره د خپل پلار باغ ته مېلې ته ځی. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 5, Exercise 10. Listen to the following Mullah Nasruddin stories, then try to guess the meanings of the words listed in your Manual.

First, the story from Unit 9:

PS:

یوه ورځ یو مسافر د ملا نصرالدین کور ته ورغی او ورته وې ویل چې زه خدای دلته مېلمه کړی یم. ملا یوه ماجت ته گوته ونيوله او مسافر ته یې وویل: د خدای کور هغه دی.

ES: Now the story from Unit 10:

PS:

یوه ورځ ملا نصرالدین په خره سپور کلی کې گرځېده. چا پوښتنه ترې وکړه چې ملا! چېرته روان یې؟ ملا ورته وویل: خر مې ورك دی، پسې گرځم.

ES: Now listen to the music while you check your answers.

Lesson 6

(Corresponding to Units 11 and 12 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 123, to the exchange between Asad's brother and the shopkeeper.

'Asad's brother', 'shopkeeper': *Don't read names*

د اسد ورور: دهغه سور سالو قېمت څو دی؟
 دوکاندار: د دې؟
 د اسد ورور: نه! د هغه بل.
 دوکاندار: د دې؟
 د اسد ورور: هو! د همدغه.
 دوکاندار: ددې قېمت څلور زره افغانی دی.
 د اسد ورور: څلور زره بیخي زیاتې دی.
 دوکاندار: سل به یې کمې کړم.
 د اسد ورور: نه بابا، سل څه شی دی.
 دوکاندار: سل نورې هم کمې را کړه.
 د اسد ورور: درې زره درکوم.
 دوکاندار: نه تاوان کوم. په درې نیم زره یې هم درکولی شم.
 د اسد ورور: له درې زره نه یوه پیسه هم زیاته نه درکوم.
 دوکاندار: راځه تاته به یې په درې زره هم درکړم.

ES: Now listen to some of the phrases, and after each stop the tape and repeat.

PS:

د هغه سور سالو قېمت څو دی؟
 د دې؟
 د هغه بل.
 د همدغه.
 ددې قېمت څلور زره افغانی دی.
 څلور زره بیخي زیاتې دی.
 سل به یې کمې کړم.

- سل نورې هم کمې را کره. ◊
 درې زره درکوم. ◊
 په درې نیم زره یې هم درکولی شم. ◊
 له درې زره نه یوه پیسه هم زیاته نه درکوم. ◊
 راځه تا ته به یې په درې زره هم درکړم. ◊

ES: Now listen and read along on page 136 to the discussion between Rābyā and David.

Rabya' and David: don't read names

- رابیا: بیگا ماښام نه وې. خیریت و؟
 داود: هو! نه وم. شفاخانې ته د اسد پوښتنې ته تللې وم.
 رابیا: ولی! په اسد څه شوی؟
 داود: موټر یې ټکر کړی و. ملا یې ژوبله ده.
 رابیا: ډېره ژوبله ده؟
 داود: ښایسته زیایه ژوبله ده، خو امید دی چې خطرناکه به نه وی.
 رابیا: ډاکټر څه وایي؟
 داود: ډاکټر یې عکسونه اخستی دی، خو نتیجه یې نه ده معلومه.
 رابیا: پټنگ لیدلی دی؟
 داود: هو! هم پټنگ لیدلی او هم یې لیرا هر یو دوه ساعته بعد گوری.
 رابیا: پټنگ یې د ملا په باره کې څه وایي؟
 داود: هغه هم عکسونو ته انتظار باسی.
 رابیا: ته بیا څه وخت ورځې؟
 داود: نن ماښام. ولی ته هم غواړې چه ورشې؟
 رابیا: هو! زه هم غواړم چه ورشم.
 داود: زه به پاو باندي اوه بجې درشم، را سره وا به دې خلم.

ES: Now repeat some of the phrases from the exchange after the Pashto speaker.

PS: (pause for response after each phrase)

- بیگا ماښام نه وې.
 خیریت و؟
 نه وم.

په اسد څه شوی؟
 امید دی چې خطرناکه به نه وی.
 لیل هر یو دوه ساعته بعد گوری:
 هغه هم عکسونو ته انتظار باسی.
 ته بیا څه وخت ورځې؟
 ته هم غواړې چه ورشې؟
 زه هم غواړم چه ورشم.
 زه به پاو باندي اوه بجې درشم.
 را سره وا به دي خلم.

ES: Lesson 6, Exercise 2. What hurts. Start with the sentence

PS: سر مې خوږېږي.

ES: Then substitute other parts of you that ache. For example, the Pashto speaker will say

PS: خپته

ES: and you say

PS: خپته مې خوږېږي.

PS:

ملا (pause for response)

اوږه (pause for response)

پښه (pause for response)

غابونه (pause for response)

ES: Now start with the sentence

PS: د اسد ملا ژوبلېږي.

PS:

لاس (pause for response)

پښې (pause for response)

زنځون (pause for response)

اوږه (pause for response)

څنگل (pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 6. Exercise 3. Practice on past tense forms. The Pashto speaker will say a past tense form with the [-əl] suffix. You respond with the same form without the suffix. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

واخستم (pause for response) واخستم
 وروړله (pause for response) وروړله
 غوښتلې (pause for response) غوښتلې
 واورېدلې (pause for response) واورېدلې
 خوړله (pause for response) خوړله
 اېسېدلو (pause for response) اېسېدلو
 روانېدلو (pause for response) روانېدلو
 راغلم (pause for response) راغلم
 بوولې (pause for response) بوولې
 بوتله (pause for response) بوتله
 کېدلې (pause for response) کېدلې
 کښېناستم (pause for response) کښېناستم
 لوستلو (pause for response) لوستلو
 وښودله (pause for response) وښودله
 پاڅېدلې (pause for response) پاڅېدلې
 وکتله (pause for response) وکتله
 راوړلو (pause for response) راوړلو
 وکړله (pause for response) وکړله
 تللو (pause for response) تللو

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 4. Listen to the following story from Unit 11, told entirely in Pashto, and fill in the blanks in your Manual.

PS:

يوه سړی په بازار کې يو فيل مرغ خړخاړ. يوه بل سړی ورته وويل چه دا فيل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وويل په سل افغانی.

خرېدار ورت وويل سل افغانۍ بيخي زياتې دى. د فيل مرغ خاوند
 ورت وويل هلته په ها بلې كوڅې كې يوه سړى يو وړوكى طوطى په
 دوه سوه افغانۍ خرڅ كړ. خرېدار ورت وويل: طوطى څكه دومره
 گران دى چه خبرې كوي. د فيل مرغ خاوند ورت وويل: زما فيل
 مرغ هم فكر كوي!

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 5. Listen to each of the following mini-conversations, then stop the tape and mark whether the parallel statement in your Manual is true or false.

Pashto Speakers A and B: (don't read A and B!) (B speaker read numbers)

۱. ا: د سالو نرخ كم كړه.
 ب: سل افغانۍ به يې نور هم كم كړم. ◊
۲. ا: د پتنگ پوستينچه اسد ته وركړه.
 ب: سبا ته به يې وركړم. ◊
۲. ا: هغه اس را ته بيه كړه.
 ب: لگ وروسته به يې در ته بيه كړم. ◊
۴. ا: له خارجيانو سره ډېرې چنې مه وه.
 ب: ته به هم چنې نه وړ سره وهې. ◊
۵. ا: اس دې په چا خرڅوي؟
 ب: په هغه خارجي به يې خرڅ كړم. ◊
۶. ا: اسد ډېرې زياتې خبرې كوي.
 ب: ته به خبرې نه كوي. ◊
۷. ا: زه فكر كوم چه اسد راځي.
 ب: څه وخت به راسي؟ ◊
۸. ا: پتنگ غواړي چه موټر واخلي.
 ب: څه وخت به يې واخلي؟ ◊

۹. ا: زه اسد هره ورځ وینم.
ب: سبا ته به یې څه وخت وويني؟
۱۰. ا: د اسد سر دېر خوږېږي.
ب: لیلیا به لږ وروسته دوا ورکړي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 6. Weak pronoun review. The Pashto speaker will read two sentences, which are the same except that in the second sentence he has used a weak pronoun for an element in the first sentence. Listen to the two sentences, then stop the tape and write the element that is substituted in the space provided in your Manual.

PS:

۱. دی په لاره کې ژوبل سو. په لاره کې ژوبل سو.
۲. امان له هغې سره مغازې ته ولاړ.
امان مغازې ته ور سره ولاړ.
۳. لیلیا دېره ښه ښکارېده. دېره ښه ښکارېده.
۴. د اسد ورور له خپلې ملگرې سره لوگر ته روان سو.
د اسد ورور لوگر ته ور سره روان سو.
۵. اسد له هغې سره په کتابخانه کې درس لولی.
اسد په کتابخانه کې درس ور سره لولی.
۶. ته خپله خوینده ته ووايه چه ډاکټر ته ور سي.
ته ور ته ووايه چه ډاکټر ته ور سي.
۷. لیلیا له ما سره نه غږېږي. لیلیا نه را سره غږېږي.
۸. دی له مونږ سره هره ورځ په کافیتیریا کې کښېښی.
دی هره ورځ په کافیتیریا کې را سره کښېښی.
۹. دوی په صنف کې له خپلو ملگرو سره نه بیده کېدل.
په صنف کې نه ور سره بیده کېدل.
۱۰. پټنگ له ما سره یو ځای په موټر کې راوړسېد.
پټنگ یو ځای په موټر کې را سره را ورسېد.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the following words as the Pashto speaker dictates them, in the space provided in your Manual. He will say each word three times.

PS: (repeat each word three times)

۱. خارجی
۲. مناسب
۳. اصلی
۴. هر شی
۵. معمولاً
۶. امید
۷. طوطی
۸. فیل مرغ
۹. مثلاً
۱۰. وظیفه
۱۱. مریض
۱۲. اوږه
۱۳. معلوم
۱۴. ژوبل
۱۵. عکس

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 8. Listen to the following conversation, then answer the questions in your Manual.

Pashto Speakers A and B: (don't read A and B!)

- ا: دلته څه کوي؟
- ب: خوشال ته دوا اخلم.
- ا: ولي! څه پرې سوی؟
- ب: څو ورځې کېږي چه ملا يې خوږېږي.
- ا: چه ملا يې خوږېږي، بهن گي ور ته واخلم.
- ب: ما غوښتل چې موترين ور ته واخلم.
- ا: موترين ښه دوا نه ده.
- ب: ته بهن گي سره بلد يې؟

ا: نه، زه بلد نه يم، خو د اسد چه هر وخت، ملا خوبېږي پتنگ وړ
 ته وايي چه بهن گې واخلم.
 ب: راځه بهن گې به واخلم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 9. Numbers. Listen to each of the following sentence, then stop the tape and write the number mentioned in your Manual.

PS:

۱. اسد پنځه زره دالر بایلودل.
۲. د لیلې واده ته درې سوه بیڅې راغلې وی.
۳. د احمد تنخا د میاشتي اوه نیم زره افغانۍ ده.
۴. دوی خپل کور په سل زره دالره خرڅ کړ.
۵. هغه هلك دولس سوه او شل افغانۍ پتې کړی.
۶. په دې پوهنتون کې لس زره شاگردان درس وایي.
۷. د کابل په جنگ کې درې زره تنه ووژل شول.
۸. د امان پلار د کوراني کور درې سوه میله لرې دی.
۹. اسد په لاتری کې اته سوه زره دالره وگټل.
۱۰. انور څلور څلوېښت زره دالره تاوان وکړ.

ES: Pashto Conversation, Lesson 6, Exercise 10. Read along in your manual, and listen as a Kandahari speaker of Pashto reads the story in Unit 11. Circle the words that are pronounced noticeably differently from a Kabuli speaker. Check your answers by listening again to Exercise 4.

Kandahari Pashto speaker:

یوه سړی په بازار کې یو فیل مرغ خرڅاؤ. یوه بل سړی ورته وویل
 چه دا فیل مرغ په څو ورکوي؟ ده ورته وویل په سل افغانۍ. خرېدار
 ورته وویل سل افغانۍ بیڅې زیاتي دی. د فیل مرغ خاوند ورته وویل
 هلته په ها بلې کوڅې کې یوه سړی یو وړوکی طوطی په دوه سوه افغانۍ
 خرڅ کړه. خرېدار ورته وویل: طوطی ځکه دومره گران دی چه خبرې
 کوی. د فیل مرغ خاوند ورته وویل: زما فیل مرغ هم فکر کوی!

ES: Now listen to the music while you check your answers....

Lesson 7

(Corresponding to Units 13 and 14 of *Beginning Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 147, to the conversation between Asad and Aman.

"Asad" and "Aman": (don't read names)

اسد: پروڼ ماسپښين چېرې وې؟

امان: بازار ته تللی وم.

اسد: بازار کې دې بيا څه شي کول؟

امان: وړو ته مې يو څه کالی واخستل.

اسد: رښتيا دې هم څه شي واخستل او که دې هسې ورځ ورکه کړه؟

امان: نه، ښايسته زيات شيان مې واخستل. خوشحال ته مې دريشی، بوټونه او کميسونه واخستل. سپين ته مې د خوب دريشی واخستله.

تور ته مې کوټ او جاکټ واخسته. پېکې ته مې يو دوه لمنې او

موزې واخستلې. او د ليلا ملگرې ته مې په پاکستاني دوکان

کې يوه جوړه پېښورۍ جامې واخستلې.

اسد: پېښورۍ جامې دې په څو واخستلې؟

امان: لکه چه ته هم غواړی تريسا ته يې واخلي؟

اسد: همداسې ښکاري.

امان: په اويا ډالره مې واخستې.

اسد: ښايسته خو دی؟

امان: بيخي ښايسته دی.

اسد: لکه چه ليلا خوارې ته دې هيڅ شي وا نه خستله؟

امان: نه بابا، ليلا ته څنگه څه شي نه اخلم! هغې ته مې يو ډېر ښه

ساعت او يو د سرو زرو د غاړې ځنځير واخسته. رښتيا خان ته

مې هم يو پېښورۍ واسکت او يو پټکي واخست.

اسد: پوهيوم چه خان در باندې ډېر گران دی.

امان: هو نو! چه خان نه وی جهان دې نه وی.

ES: Now listen some of the phrases from that conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- ◊ بازار کې دې بیا څه شی کول؟
- ◊ ورو ته مې یو څه کالی واخستل.
- ◊ رښتیا دې هم څه شی واخستل او که دې هسې ورځ ورکه کړه؟
- ◊ بیا یسته زیات شیان مې واخستل.
- ◊ خوشحال ته مې دریشی واخستله.
- ◊ سپین ته مې د خوب دریشی واخستله.
- ◊ پېکې ته مې موزې واخستلې.
- ◊ پېښوری جامې دې په څو واخستلې؟
- ◊ په اويا ډالره مې واخستې.
- ◊ لیا ته دې هیڅ شی وا نه خستله؟

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 160, to the conversation between Layla and Rabya.

"Layla" and "Rabya": (don't read names)

- لیلا: دا څه موده نه وې؛ چېرې وې؟
- رابیا: مېرېلند ته تللې وم.
- لیلا: په مېرېلند کې دې څه کول؟
- رابیا: په کار پسې ګرځېدل.
- لیلا: چېرې اوسېدلې؟
- رابیا: د مې له نه ویشتمه د جون تر دویمه پورې په بالتیمور کې له خپلې یوې پخوانۍ ملګرې سره اوسېدل او د جون له دویمه د جون تر پنځمه پورې په اوښ سټی کې د جون له کورنۍ سره اوسېدل.
- لیلا: څه دې وکړه؟
- رابیا: اکثره په کار پسې ګرځېدل، خو کله کله د سمندر غاړې ته مېلې او لامبو ته هم تللم.
- لیلا: رښتیا کار دې پیدا کړ؟
- رابیا: نه، په دې ورځو کې د کار پیدا کول آسانه نه دی.

ليلا: په بالتيمور سن کې دې هم کار پېدا نشو کړی؟
 رابيا: نه، هلته مې هم پېدا نشو کړی.
 ليلا: څه وخت بهرته راغلې؟
 رابيا: ورمه ورځ.
 ليلا: ښه شو چه راغلې، د شنبې په شپه د اسد د ملگري واده دی.
 ټول يې غوښتي يو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7 Exercise 2. Infinitives. Listen to each of the short sentences, then stop the tape and write in your Manual the infinitive of the verb of the sentence.

PS:

۱. اسد رابيا مېلې ته بيایي.
۲. ليلا په پښتنې جامو کې ښه ښکارېږي.
۳. اسد به خپله گوته پرېکړي.
۴. امان کتاب پر مېز ږدي.
۵. دی ډېرې چنې وهي.
۶. نرخ به يې يو څه کم کړي.
۷. اسد په بايسکل سپرېږي.
۸. تا به زه کورته بوزم.
۹. ښه مېلمه کله کله په سرې پېښېږي.
۱۰. رابيا به په کت کې کښېښي.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 3. Listen, and read along in your Manual on page 26, to a conversation that Aman and Layla had after their party. Then answer the questions in the manual.

"Aman" and "Layla": (don't read names)

امان: گومان کوم چه مېلمستيا ښه سترې کړې.
 ليلا: نه! هېڅ سترې نه شوم. ځکه د نجلی کار ټول زرینې او رابيا
 وکړ. ته به لا سترې شوی يې.
 امان: نه! زه خو نو هېڅ سترې نه شوم. ځکه هم ډېره سودا هلکانو

وکړه او هم یې نور ټول شیان له ځان سره راوړل.
لیلا: هلکان خو ښه خوشحاله ښکارېدل. لکه چه ښه ساعت یې تېر شو. نه پوهېږم چه د نجونو ساعت هم تېر شو او خوشحاله وې او که نه.

امان: نجونې خو بیخی خوشحاله وې. ولې نه دا څه مو ده سره یو ځای شوې وې؛ نه یې افغانی ساز اورېدلی ؤ او نه یې داسې ازاد رقص او اتن کړی ؤ.

لیلا: رښتیا رابیا ډېر ښه اتن کوی او په پېښوریو جامو کې ډېره ښه ښکاری.

امان: رابیا بې له هغه هم بې شانه ښایسته ده. خو پېښوری جامې چه واغوندی بیخی د ښایست ملکه ترې جوړه شی.

لیلا: نورې نجونې چه ښې جامې واغوندی په صفت یې نه مړېږې. زه که د ښاپېریو جامې واغوندم هم له خولې دې څه نه راوړی.

امان: ته ښه پوهېږې چه تا ته هر وخت وگورم بیخی محوه شم او خبرې مې په خوله کې وچې شی.

لیلا: راځه چه له صفت او غیبت نه تېر شو. دا را ته ووايه چه کوتره ولې خپه ښکارېده؟

امان: ولې ته خبره نه یې؟ تره یې له کابله خط ورته رالېږلی دی چه کشر ورور یې په جنگ کې ژوبل شوی دی.

لیلا: نه ما ته چا څه نه دی ویلی. څه وایي چه اوس څنگه ده؟

امان: وایي چه اوس بیخی ښه دی.

لیلا: څه ښه شو چه خدای ښه کړی دی. که نه وی کوتره به لېونې شوې وه. ځکه چه کشر ورور یې له ایمان نه زیات پرې گران دی.

امان: ورور خود گران وی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 4. Past tenses of irregular verbs. The Pashto speaker will say a past tense verb. You are to respond with the present tense of the same verb. The Pashto speaker will confirm your answers. First, past imperfective forms:

PS:

۱. اخسته (pause for response) اخلی
۲. لوسته (pause for response) لولی
۲. کته (pause for response) گوری
۴. غوښته (pause for response) غواړی
۵. اورېده (pause for response) اوری
۶. خوړه (pause for response) خوری
۷. اغوسته (pause for response) اغوندی
۸. اېسېده (pause for response) اېسی
۹. ښوده (pause for response) ښی
۱۰. کښناسته (pause for response) کښېنی
۱۱. پاڅېده (pause for response) پاڅېړی
۱۲. راوړه (pause for response) راوړی
۱۲. وروړه (pause for response) وروړی
۱۴. کېده (pause for response) کېړی
۱۵. کوله (pause for response) کوی
۱۶. تله (pause for response) ټی
۱۷. راکړه (pause for response) راکوی
۱۸. ورکړه (pause for response) ورکوی
۱۹. درکړه (pause for response) درکوی
۲۰. راغله (pause for response) راځی
۲۱. ورغله (pause for response) ورځی
۲۲. ښووله (pause for response) ښوی
۲۲. پرېښوده (pause for response) پرېښوی

ES: Now the same verbs in their past perfective forms.

PS:

۱. واخسته (pause for response) واخلی
۲. ولوسته (pause for response) ولولی
۲. وکته (pause for response) وگوری

۴. وغوښته (pause for response) وغواری
۵. واوړېده (pause for response) واوری
۶. وخوره (pause for response) وخورى
۷. واغوسته (pause for response) واغوندى
۸. واېسېده (pause for response) واېسى
۹. وښوده (pause for response) وښيى
۱۰. کښېناسته (pause for response) کښېنى
۱۱. پاڅېده (pause for response) پاڅېرى
۱۲. راوړه (pause for response) راوړى
۱۳. وروړه (pause for response) وروړى
۱۴. شوه (pause for response) شى
۱۵. وکړه (pause for response) وکړى
۱۶. ولاړه (pause for response) ولاړ شى
۱۷. راکړه (pause for response) راکړى
۱۸. ورکړه (pause for response) ورکړى
۱۹. درکړه (pause for response) درکړى
۲۰. راغله (pause for response) راځى
۲۱. ورغله (pause for response) ورځى
۲۲. بوتله (pause for response) بوزى
۲۳. پرېښوده (pause for response) پرېږدى

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 5. Who's seeing whom? Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your manual who is seeing whom. Each sentence will be said twice.

PS:

۱. لىلا مې پرون وليده.
۱. لىلا مې پرون وليده. ◊
۲. دوه هفتې پخوا مو وليدل.
۲. دوه هفتې پخوا مو وليدل. ◊

- .۲ لیلیا نن سهار ولیدو.
 .۲ لیلیا نن سهار ولیدو. ◊
- .۴ لیلیا او امان دې په مېلمستیا کې ولیدل؟
 .۴ لیلیا او امان دې په مېلمستیا کې ولیدل؟ ◊
- .۵ بېگا شپه یې ولیدو.
 .۵ بېگا شپه یې ولیدو. ◊
- .۶ امان تېره جمعه ولیده.
 .۶ امان تېره جمعه ولیده. ◊
- .۷ وړمه ورځ یې ولیدم.
 .۷ وړمه ورځ یې ولیدم. ◊
- .۸ پتنگ مې له غرمه نارې نه پخوا ولیده.
 .۸ پتنگ مې له غرمه نارې نه پخوا ولیده. ◊
- .۹ خوشحال یې د یکشنبې په سهار ولیده.
 .۹ خوشحال یې د یکشنبې په سهار ولیده. ◊
- .۱۰ دوه ورځې پخوا مو ولیدل.
 .۱۰ دوه ورځې پخوا مو ولیدل. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 6. Aman is explaining to Patang where he got the money for his shopping spree. After each of Aman's statements, stop the tape and tell what he said. For example, Aman will say

PS: ماما مې دوه ډېرې ښې قالینې را ته را ولېږلې.

ES: then you say

PS: امان وویل چه ماما مې. دوه ډېرې ښې قالینې را ته را ولېږلې.

ES: Begin now.

PS:

- ماما مې له پاکستان نه را ولېږلې. ◊
 ماما مې د بهرام خان په لاس را ولېږلې. ◊
 ما غوښتل چه په کور کې يې واچوم. ◊
 ليلا غوښتل چه خرڅې يې کړم. ◊
 په پای کې مې قالينې په دوه زره دالره خرڅې کړې. ◊
 قالينې مې دوه هفتې پخوا خرڅې کړې. ◊
 څه دالر مې په نورو شيانو ولگول. ◊
 څه دالر مې نن په سودا ولگول. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 7. Spelling practice. Write the words as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. شور
 ۲. سرطان
 ۳. عقرب
 ۴. دلو
 ۵. اسلامي
 ۶. شروع
 ۷. عام
 ۸. استعمال
 ۹. اسان
 ۱۰. کاغذ
 ۱۱. هسي
 ۱۲. خوشحال

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 8. Dictation. Write Aman's account of his windfall in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates it.

PS:

ماما مې تېره مياشت د بهرام خان په لاس له پاکستان نه دوه ډېرې
 بڼې قالينې را ته را ولېږلې. ما غوښتل چه په کور کې يې واچوم،
 خو ليلا غوښتل چه خرڅې يې کړم، او پيسې يې په نورو شايانو
 ولگوم. په پای کې مې قالينې دوه هفتې پخوا په دوه زره ډالره
 خرڅې کړې. څه ډالر مې په نورو شيانو ولگول، او څه ډالر مې
 نن په سودا ولگول.

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 9. Memorizing the names of the months. Repeat the name of each Afghan solar month after the Pashto speaker.

PS: (pause for response)

(pause for response) حمل

(pause for response) ثور

(pause for response) جوزا

(pause for response) سرطان

(pause for response) اسد

(pause for response) سنبله

(pause for response) میزان

(pause for response) عقرب

(pause for response) قوس

(pause for response) جدی

(pause for response) دلو

(pause for response) حوت

ES: Now repeat the names in groups of three.

PS:

(pause for response) حمل، ثور، جوزا

(pause for response) سرطان، اسد، سنبله

(pause for response) میزان، عقرب، قوس

(pause for response) جدی، دلو، حوت

ES: Now repeat the names in groups of six.

PS:

(pause for response) حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله
 (pause for response) میزان، عقرب، قوس، جدی، دلو، حوت

ES: Now try to say all twelve.

PS:

حمل، ثور، جوزا، سرطان، اسد، سنبله، میزان، عقرب، قوس،
 جدی، دلو، حوت

ES: Pashto Conversation, Lesson 7, Exercise 10. Free response. Listen to each of the following beginnings of sentences, then stop the tape and finish the sentence any way you like.

PS:

۱. تېره هفته مي د پښتو ښوونكي ...
۲. زه تېره مياشت له ملگرو سره ...
۳. نن سهار مي ملگري وويل چه ...
۴. تېر کال اسد له امان سره ...
۵. زه تېره مياشت په موټر کې ...
۶. ليلا وږمه ورځ د رابيا کره ...
۷. پتنگ پرون ماسپښين ډېر ناروغان ...
۸. اسد پرون سهار امان ته وويل چه ...
۹. پروسې کال په واشنگتن کې ...
۱۰. امان څو ورځې په کابل کې ...

ES: Now listen to the music while you check your answers...

Lesson 8

(Corresponding to Units 15 and 16 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your textbook, to the conversation between Theresa and Layla about weddings.

"Theresa" and "Layla": (*don't read names*)

تریسا: زه د افغانانو واده ته نه یم تللي. د افغانانو واده څنگه وی؟

لیلا: دلته د افغانانو واده په حقیقت کې یوه لویه میلستیا وی چه په اوسط ډول له سلو نه زیات خلک گډون په کې کوی. خو له میلستیا سره یې یو لوی فرق دا وی چه په واده کې هر ورومرو ساز او نڅا هم وی.

تریسا: واده ته څوک بلل کېږی؟

لیلا: واده ته د ناوې او شاه خپلوان بلل کېږی.

تریسا: د واده مراسم څنگه وی؟

لیلا: خلک دیوه هوتل په یوه لوی سالون کې ټولېږی. ډله ډله میزونو ته کښینی. د میزونو په سر معمولاً ډول ډول شریني او پسته یا بادام ایښی وی. دودۍ په سالون کې یا په کومه بله کوټه کې په یوه خاص ځای کې ایښی وی. هر څوک ورځی، خان ته یې اخلی. د سالون په یوې خوا کې کله کله بار وی. په بلې خوا کې یې د سازندگانو تخت او په پای کې یې د ناوې او شاه تخت وی. ټولو مهلمنو ښې جامې اغوستې وی او افغانانو نجونو او ښځو ځانونه ښه سینگار کړی وی.

تریسا: زه څه شی واغوندم؟ خپلې پېښورۍ جامې اغوستی شم؟

لیلا: ولې نه؟ په پېښورۍ جامو کې ډیره ښه ښکارېږی.

تریسا: ساز او نڅا څه وخت شروع کیږی.

ليلا: عموماً د ميلمنو له راتگ نه لږ وروسته، يعنې اوه نيمې يا اته بجې، شروع كيږي.

تريسا: دودې څه وخت خوړل كېږي؟

ليلا: نه نيمې يا لس بجې خوړل كېږي.

تريسا: شاه او ناوي څه كوي؟

ليلا: شاه او ناوي عموماً تخمين يوولس بجې سالون ته ورځي كله چه سالون ته ننوځي سازنده يوه خاصه سندره شروع كړي او شاه او ناوي ورو ورو خپل تخت ته ځي. كله چه شاه او ناوي پر تخت ودرېږي بعضې خپلوان او دوستان يې شيريني عموماً نقل، پرې شيندي او په دې پسې بيا يولر نور مراسم اجرا كيږي. سازنده په دې وخت كې معمولاً د اتن نغمه غږوي او يو شمير خلك اتن ور ته كوي.

ES: Now repeat some of the phrases of the conversation after the Pashto speaker.

PS: (Pause after each sentence for response)

زه د افغانانو واده ته نه يم تللي.
د ميزونو په سر معمولاً ډول ډول شريني او پسته يا بادام ايښي وي.
بله كوته كې په يوه خاص ځاي كې ايښي وي.
ټولو مهلمنو ښې جامې اغوستې وي.
افغانانو نجونو او ښځو خانونه ښه سينگار كړي وي.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 21, to the conversation between Theresa and Aman about engagements.

"Theresa" and "Aman" (don't read names)

تريسا: هلك او نجلي څنگه "انگېج" كيږي؟

امان: د هلك او نجلي د كوژدې بندوبست عموماً د هغو كورني كوي.

تريسا: په امريكا او كابل كې هم د كوژدې بندوبست د هلك او نجلي كورني كوي؟

امان: هو، دلته د مهاجرو په ټولنه او کابل کې هم د کوژدې بندوبست د هلك او نجلۍ كورنۍ كوي. البته څرنگه چه دلته او د كابل د ځينو كورنيو نجونې پوره آزادي دي، نو له دې امله هلك او نجلۍ اكثره خپله له يو بل سره رابطه ټينگوي. خو د كوژدې د مراسمو بندوبست د هغو مور او پلار كوي. د كوژدې د بندوبست په وخت كې معمولاً داسې ښودل كيږي چه د هلك اونجلۍ رابطه له همدې ورځې نه شروع كيږي. البته د افغانستان په كليوالی سيمو كې، هلك او نجلۍ د كوژدې نه مخكې رابطه نه سره لري. حتی ښايي د يو بل مخ يې هيڅ نه وي ليدلی او يا يې حتی د يو بل نوم هم نه وي اوريدلی.

تريسا: په كليوالی سيمو كې هلك او نجلۍ وروسته له كوژدې نه سره يو ځای كيږي؟

امان: يا د واده تر شپې پورې هيڅ نه سره يو ځای كيږي، او يا كله كله په پټه د نجلۍ په كور كې سره يو ځای كيږي.

تريسا: ستاسو له خبرو نه داسې ښكاري چه په افغانانو كې مينه او مينتوب هيڅ نشته.

امان: نه داسې نه ده. اكثره داسې كيږي چه يو هلك او يوه نجلۍ سره مين وي، خو كورنۍ يې نجلۍ بل چا ته وركړي. اكثره داسې هم كيږي چه د هلك يوه نجلۍ خوښيږي او مور او پلار يې بله نجلۍ ورته وركړي. لنده دا چه په پښتنو كې مينه او مينتوب شته، خو د اجتماعي دودونو له امله اكثره ناکامه وي. همدا دليل دی چه د پښتنو شفاهي سندرې په تېره بيا لندي، چه د پښتنې ټولني د ژوند آينه ده، د ناکامې مينې له سوز نه ډكې دي. په دې سندرو كې د نامنلی مېړه يا موزيگی او مين تر منځ فرق بيخي ښكاره دی.

تريسا: داسې لندي دې په ياد دي؟

امان: هو، يو دوه څو مې په ياد دي.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS: (Pause after each sentence for response)

حتی بنایې د یو بل مخ یې هیڅ نه وی لیدلی.
یا یې حتی د یو بل نوم هم نه وی اوریدلی.
د پښتو شفاهی سندرې، چه د پښتنی ټولنې د ژوند آینه ده،
د ناکامې مینې له سوز نه ډکې دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8. Exercise 2. Past tense review. Listen to each of the following sentences, then change the word [paṭkay] to the word [khwalaṅ] and repeat the sentence. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. اسد امان ته پټکی واخسته. (Pause for response)
اسد امان ته خولی واخسته.

۲. امان خپل پټکی وړک کړ. (Pause for response)
امان خپل خولی وړک کړه.

۳. لیل د امان پټکی لوند کړ. (Pause for response)
لیل د امان خولی لمده کړه.

۴. رابیا د پټنگ پټکی په بکس کې کېښود. (Pause for response)
رابیا د پټنگ خولی په بکس کې کېښوده.

۵. تریسا د خوشحال پټکی پرېول. (Pause for response)
تریسا د خوشحال خولی پرېوله.

۶. ده زما پټکی راوړ. (Pause for response)
ده زما خولی راوړه.

۷. هغه د خپل ورور پټکی ساته. (Pause for response)
هغه د خپل ورور خولی ساتله.

۸. خوشحال د هغه پټکي خوښ کړ. (Pause for response)
خوشحال د هغه خولي خوښه کړه.

۹. امان خپل پټکي رنگ کړ. (Pause for response)
امان خپله خولي رنگ کړه.

۱۰. اسد خپل پټکي هغه ته ورکړ. (Pause for response)
اسد خپله خولي هغه ته ورکړه.

Break...

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 3. Listen to the following pairs of sentences, then stop the tape and combine them into one sentence. If you wish, you may read the sentences on page 19 of your Textbook. The Pashto speaker will confirm your answers.

۱. هغه نجلی سپوږمی نومیږی. نجلی له رابیا سره ناسته ده. ◊
هغه نجلی چه له رابیا سره ناسته ده، سپوږمی نومیږی.
۲. اسد هغه موټر واخست. لیلیا موټر خوښ کړی ؤ. ◊
اسد هغه موټر واخست چه لیلیا خوښ کړی ؤ.
۳. امان هغه کمیس اغوستی دی. کمیس یې له افغانستان نه راوړی دی. ◊
امان هغه کمیس اغوستی دی چه له افغانستان نه یې راوړی دی.
۴. زه هغه کتاب لولم. تا کتاب راوړ. ◊
زه هغه کتاب لولم چه تا راوړ.
۵. امان هغه کلا واخیسته. اسد خړې په هغې کلا کې ساتلې وې. ◊
امان هغه کلا واخیسته چه اسد خړې په کې ساتلې وې.
۶. امان له هغه هلك سره ولاړ دی. هغه هلك له افغانستان نه خط راوړی دی. ◊
امان له هغه هلك سره ولاړ دی چه د افغانستان نه یې خط راوړی دی.

۷. داود هغه کور اخلي. غلځي صاحب په هغه کور کې اوسي. ◊
داود هغه کور اخلي چه غلځي صاحب په کې اوسي.
۸. هغه نجلي د اسد ملگرې ده. نجلي کتاب لولي. ◊
هغه نجلي چه کتاب لولي د اسد ملگرې ده.
۹. هغه سړی په پېښور کې موټر خرڅوی. سړی پرون راغی. ◊
هغه سړی چه پرون راغی په پېښور کې موټر خرڅوی.
۱۰. اسد هغه هلک پیژنی. هغه هلک سندرې وايی. ◊
اسد هغه هلک پیژنی چه سندرې وايی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 4. Idiom review. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual, next to the translation, the number of the sentence in which the idiom appears.

۱. همدا ژ چه اسد ویده شو. ◊
۲. دا څه موده مې لیلآ نه ده لیدلې. ◊
۳. دېر وخت شو چه په کار پسې گرځم. ◊
۴. قصاب قصابی کوله یتیم خپله ورځ ورکوله. ◊
۵. لیلآ دېره را باندي گرانه وه. ◊
۶. رابیا مې په دې ورځو کې نه ده لیدلې. ◊
۷. اسلم خپله خره پسې گرځېده. ◊
۸. بنایي چه مور یې ناوخته راشی. ◊
۹. د یوې خولې قیمت په اوسط ډول دوه سوه افغانی دی. ◊
۱۰. د دې قیمت له هغې نه څو چنده زیات دی. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 5. Participles. Listen to each of the following sentences, then change the present tense verb into a participle construction. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. زه احمد گورم. (pause for response)
ما احمد ليدلى دى.
۲. اسد دودى خورى. (pause for response)
اسد دودى خورلي ده.
۳. ليلا روغتون ته ځي. (pause for response)
ليلا روغتون ته تللي ده.
۴. تور خپلي خري راوولى. (pause for response)
تور خپلي خري را وستي دى.
۵. نجلى پلو پخوى. (pause for response)
نجلى پلو پوخ كړى دى.
۶. هغه خپله ملگرې سينما ته بيابى. (pause for response)
هغه خپله ملگرې سينما ته بوولي ده.
۷. شاگرد خپل درس لولى. (pause for response)
شاگرد خپل درس لوستي دى.
۸. بنوونكى درس وركوى. (pause for response)
بنوونكى درس وركړى دى.
۹. زه مېلمان را غواړم. (pause for response)
ما مېلمان را غوښتي دى.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 6. Listen to the continuation of Theresa's and Layla's discussion of weddings, then answer the questions. Possible answers are given in your Manual.

'Theresa' and 'Layla': (don't read names)

تریسا: ستا واده په کلی کې ؤ؟
 لیلې: زما واده په ښار کې ؤ.
 تریسا: په ښار کې په کوم ځای کې ؤ؟
 لیلې: د کابل هوټل په سالون کې.
 تریسا: په کابل کې د واده مراسم څنگه وی؟
 لیلې: په کابل کې هم مراسم تقریباً داسې وی لکه دلته چه دی. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې راتولېږی.
 هلته هم ډوډی خوری؛ هم ساز او سندرې اوری؛ هم د ځوانانو او پېغلو د نڅا سیل کوی او هم د واده نور مراسم گوری.
 تریسا: ستا واده ته خو به د لوگر خلک هم راغلی وو؛ هغوی هم په هوټل کې په مراسمو کې برخه واخسته؟
 لیلې: هو! اکثره یې د هوټل په مراسمو کې برخه واخسته. یوازې ځینې سپین ږیرو او سپین سرو د هوټل په مراسمو کې برخه واخسته او په کور کې پاتې شول.
 تریسا: د واده په شپه به هوټل ته ټول څومره خلک درغلی وو؟
 لیلې: مونږ ټول دوه نیم سوه تنه را غوښتی وو. خو هوټل ته تخمین دوه سوه تنه راغلی وو.
 تریسا: په کابل کې د ټولو خلکو واده په هوټل او یا داسې کوم بل عام ځای کې وی؟
 لیلې: نه! د ډېره خلکو د واده مراسم په کورونو کې هم سر ته رسېږی او دا عموماً هغه خلک دی چه د ژوندانه سلوک یې اکثره عنعنوی شکل لری.
 تریسا: د کور واده د هوټل له واده سره څه فرق لری؟
 لیلې: زه به ستا په اجازه چای را واخلم بیا به پدې وغږېږو...

ES: Now listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. د لیلیا واده چېرته ؤ؟ ◊
۲. لیلیا واده ته څو تنه غوښتی وو؟ ◊
۳. په کابل کې واده په کور کې وی او که په هوتل کې؟ ◊
۴. د واده په شپه مېلمانه د څه شی سیل کوی؟ ◊
۵. په هوتل کې د واده په مراسمو کې چا برخه وا نه خسته؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 7. Spelling practice. Write the following words in the space provided in your Manual. Each word will be said three times.

PS: (say each word three times)

۱. حقیقت
۲. اوسط
۳. یعنی
۴. مصرف
۵. عصری
۶. عادی
۷. مسئولیت
۸. اعلانول
۹. قاطع
۱۰. رابطه
۱۱. آینه
۱۲. آزاد
۱۳. اجتماعی
۱۴. شاه
۱۵. شروع

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 8. Listen to each of the following questions, then stop the tape and give as true an answer as you feel like.

PS:

۱. کوزده دې کړې ده؟
۲. د افغانانو واده دې لیدلی دی؟
۲. ته ورور او یا خور لري؟
۴. ستا ورور او یا خور واده کړی دی؟
۵. د افغانانو واده ښه وی که د امریکایانو؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 9. Listen to the passage and fill in the blanks in the space provided in your Manual.

"Layla":

زما د واده مراسم هم تقریباً د دې ځای د افغانی ودونو مراسمو غوندي وو. واده د کابل په ښار کې د کابل هوتل په سالون کې ؤ. د واده په شپه اکثره مېلمانه په یوه لوی سالون کې را ټول شول. دودې یې وخوره؛ ساز او سندرې یې واورېدی؛ د خوانانو او پېغلو د نڅا سیل یې وکړ او د واده په نورو مراسمو کې یې برخه واخسته. واده ته مو ټول دوه نیم سوه تنه خبر کړی وو. خو هوتل ته تقریباً دوه سوه کسه راغلي وو. له لوگر نه هم ډېر مېلمانه راغلي وو. سپین سرې او سپین بڼې په کور کې پاتې شول او نور ټول هوتل ته ولاړل. که څه هم چه په کابل کې شاه او ناوې د واده له مراسمو نه وروسته کور ته ځي خو ما او امان د واده له مراسمو نه وروسته یوه هفته په انټر کانتیننټل هوتل کې تېره کړه. که رښتیا درته ووايم پیسې هم ډېرې زیاتې ولگېدې. خو ټولې یې زما او د امان پلار ورکړې او هغو ته شل دېرش زره افغانی دومره زیاتې پیسې نه وې.

ES: Pashto Conversation, Lesson 8, Exercise 10. Repeat the words to the engagement song after the Pashto speaker. Then stop the tape and try to say them from memory.

PS: *(repeat several times)*

دسمال يې راوړ څوندى پرې پورې
پرې بوره مه شې د هلك مورې

ES: Now listen to the Pashtun music as you check your answers with the key in the Manual.

Lesson 9

(Corresponding to Units 17 and 18 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 25, to the conversation between Aman and his son Khoshal:

"Aman" and "Khoshal": (*don't read names*)

خوشحال: سترې مه شي.
 امان: مه خوارپرې. مکتب ته تللی وي؟
 خوشحال: هو! تللی وم.
 امان: معلمان څنگه دي؟ بڼه خلك دي؟
 خوشحال: هو! وايي چه اكثره بڼه خلك دي. خو يو يې د يو څو تنو بڼه نه ايسي.
 امان: کتابونه يې در کړل؟
 خوشحال: هو! را يې کړل. خو د رياضي کتابونه کم وو او اوو يا اتو تنو شاگردانو ته ور ونه رسيدل.
 امان: تاته در ورسيد؟
 خوشحال: نه، ماته را ونه رسيد. خو څوچه زه خپل اخلم د مايک استعمالولی شم.
 امان: په صنفونو کې مو شاگردان ډېر دي او که لږ؟
 خوشحال: په ځينو صنفونو کې شل تنه دي او په ځينې صنفونو کې له شلو تنو نه څه زيات يا کم وي.
 امان: ډوډی څنگه کوي؟
 خوشحال: ډوډی هم له کوره وړی شو او هم يې له کافتريا نه اخستی شو. نن مو ډوډی په کافتريا کې واخسته.
 امان: د کافتريا ډوډی څنگه وه؟
 خوشحال: ډوډی د تل په شان بې خونده وه. پيڅه بيخي وچه وه تنها پنېر او همبرگر يې لاره. پنېر يې هم کم ؤ. همبرگر هم دانه دانه پرې پروت ؤ. مايک چه پيڅه وليده ماته يې مخ را واړز او راته ويې ويل: "Where's the beef?" ما او د مېز نورو شاگردانو ټولو وخنډل. زه غواړم چه خپله ډوډی له کوره يوسم.

امان: خپله يې ځانته تيارولى شي؟
خوشحال: هو! دا خو څه سخت کار ندى. تيارولى يې شم.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

مکتب ته تللى وي؟
تللى وم.
کتابونه يې در کړل؟
د رياضی کتابونه کم وو او اوو يا اتو تنو شاگردانو ته ور ونه رسيدل.
تاته در ورسيد؟
ما ته را ونه رسيد.
څوچه زه خپل اخلم د مايک استعمالولى شم.
دودى هم له کوره وړى شو او هم يې له کافتريا نه اخستى شو.
نن مو دودى په کافتريا کې واخسته.
د کافتريا دودى څنگه وه؟
دودى د تل په شان بې خونده وه.
خپله يې ځانته تيارولى شي؟
تيارولى يې شم.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 37, to Aman's family's conversation.

"Aman", "Layla", "Khoshal": (don't read names)

امان: زه به چمن ورېبم. ستاسې خوښه چه هر څه کوي.
خوشحال: زه به د ترکاري پټې واپروم او اوار به يې کړم.
ليلا: زه به اول د شفتالو د ونې وچ بناخونه پرې کړم، بيا به مرسل کورپه کړم. وروسته له هغه نه به په پټې کې کومک در سره وکړم.
خوشحال: پټې تيار دى.
ليلا: دا پاس خوايې لا ښه نه ده اواره. لږ نور کار هم په کې وکړه.
خوشحال: څنگه دى، اوار شو؟
ليلا: هو! خير يوسې؛ بيخي ښه شو.
خوشحال: بوتې چېرې دى؟
ليلا: رومى بانجان، تور بانجان او مرچ په گراج کې دى. تورايى او

کدو په موټر کې ایښی دی.
 خوشحال: پارو او ټاپ سایل چېرې دی؟
 لیلیا: پارو هم په گراج کې په الماری کې ایښی دی. زه به د بوتو
 ځایونه غوچ کړم. ته به ټاپ سایل او پارو له خاورې سره گډ کړې.
 خوشحال: هر بوتی ته څومره پارو واچوم؟
 لیلیا: گومان کوم چه هر بوتی ته به یوه قاشقه بس وی.
 خوشحال: نور شیان چېرې کرو؟
 لیلیا: گندنه د کور شاته کرو او بادرننگ، هندوانې او خټکی د کور په
 څنگ کې د کتارې خوا ته کرو.
 خوشحال: ته یې ځایونه نښه کړه چه زه یې جوړ کړم.
 لیلیا: ځایونه دې یې پلار ته ښه معلوم دی. هغه به یې درته نښه کړی.
 خوشحال: دا سرې ملی چېرې کړی؟
 لیلیا: هغه د ترکاری د پتی په پولو کرو.
 خوشحال: نعنای چېرې کښېنوو؟
 لیلیا: نعنای هلته لیری د ونو خوا سره کښېنوو. که یې دلته کښېنوو
 ټوله دنیا نیسی او په عذابوی مو.
 خوشحال: د گندنې تخم مو له کومه کړ؟
 لیلیا: د گندنې تخم ژمی امین له کابله راوړ.
 خوشحال: گندنه دلته کېږی؟
 لیلیا: هو! زمونږ ملگری کرلې ده. پروسې کال ډېره ښه په زور کې وه.

ES: Now repeat some of the phrases from the conversation after the Pashto speaker.

PS:

زه به چمن وربېم.
 ستاسې خوښه چه هر څه کوئ.
 زه به د ترکاری پتی واروم او اوار به یې کړم.
 زه به اول د شفتالو د ونې وچ ښاخونه پرې کړم.
 بیا به مرسل کورپه کړم.
 وروسته له هغه نه به په پتی کې کومک در سره وکړم.
 دا پاس خوايې لا ښه نه ده اواره.

رومی بانجان، تور بانجان او مرچ په گراج کې دی.
 تورایی او کدو په موټر کې ایښی دی.
 پارو هم په گراج کې په الماری کې ایښی دی.
 ته به تاپ سایل او پارو له خاورې سره گډ کړې.
 هر بوتی ته څومره پارو واچوم؟
 گومان کوم چه هر بوتی ته به یوه قاشقه بس وی.
 گندنه د کور شا ته کړه او بادرنګ هندوانې او خټکې د کور په څنگ
 کې د کتارې خوا ته کړو.
 ته یې ځایونه نښه کړه چه زه یې جوړ کړم.
 ځایونه دې یې پلار ته ښه معلوم دی.
 هغه به یې درته نښه کړی.
 دا سرې ملی چېرې کړی؟
 هغه د ترکاری د پتی په پولو کړو.
 نعناع چېرې کنښنوو؟
 نعناع هلته لیری د ونو خوا سره کنښنوو.
 که یې دلته کنښنوو ټوله دنیا نیسی او په عذابوی مو.
 د گندنې تخم مو له کومه کړ؟
 د گندنې تخم ژمی امین له کابله راوړ.
 زمونږ ملگری کرلې ده.
 پروسې کال ډېره ښه په زور کې وه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9. Exercise 2. Practice with 'can' questions and answers. First, answer the following questions positively, with full sentences. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(Pause for response)

پښتو لوستلی شې؟

هو، لوستلی یې شم.

(Pause for response)

وریځې پخولی شې؟

هو، پخولی یې شم.

(Pause for response) په بیسکل سپرېدلی شې؟
هو، سپرېدلی شم.

(Pause for response) سبا ته صنف ته راتللی شې؟
هو، راتللی شم.

(Pause for response) اکبر پښتو لوستلی شې؟
هو، لوستلی یې شی.

ES: Now, answer the following questions negatively.

PS:

(Pause for response) قابلې پخولی شې؟
نه، قابلې نه شم پخولی.

(Pause for response) په دې هفته کې افغانستان ته تللی شې؟
نه، نه شم تللی.

(Pause for response) اتن کولی شې؟
نه، اتن نه شم کولی.

(Pause for response) عربی لوستلی شې؟
نه، عربی نه شم لوستلی.

(Pause for response) افغانی جامې جوړولی شې؟
نه، افغانی جامې نه شم جوړولی.

ES: Now, listen to the each following answers, then ask the question it's an answer to.

PS:

(Pause for response) هو، لایلا گډېدلی شی.
لایلا گډېدلی شی؟

(Pause for response) هو، تریسا پښتو ویلی شی.
تریسا پښتو ویلی شی؟

(Pause for response) نه، اسد بادرنگ نه شی کرلی.
اسد بادرنگ کرلی شی؟

(Pause for response) هو، طوطی خبرې کولی شی.
طوطی خبرې کولی شی؟

(Pause for response) نه، داود په خره نه شی سپرېدلی.
داود په خره سپرېدلی شی؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 3. What did Asad say?. Listen to each of Asad's comments, then answer the question asked. Asad will confirm your answer.

Asad:

زه د خپلې ملگرې واده ته تللی وم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه زه د خپلې ملگرې واده ته تللی وم.
ما پتنگ دېر وخت نه دی لیدلی.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه ما پتنگ دېر وخت نه دی لیدلی.
زه سبا ته له داود سره بالتېمور ته ځم.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه زه سبا ته له داود سره بالتېمور ته ځم.
تره مې له پېښور نه دېرې ښې جامې را ته راوړلې.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه تره مې له پېښور نه دېرې ښې جامې را ته راوړلې.
ما پروڼ یو بیخی نوی موټر واخست.

PS:

اسد څه وویل؟ (pause for response)

Asad:

هو! ما وویل چه ما پروڼ یو بیخی نوی موټر واخست.

پرون شپه له ليلا سره سينما ته تللی وم.

PS:

اسد څه وويل؟
(pause for response)

Asad:

هو! ما وويل چه پرون شپه له ليلا سره سينما ته تللی وم.
پلار مې غواړی چه يو بل لوی کور واخلي.

PS:

اسد څه وويل؟
(pause for response)

Asad:

هو! ما وويل چه پلار مې غواړی چه يو بل لوی کور واخلي.
سر کال ژمی په کلپفورنيا کې تېروم.

PS:

اسد څه وويل؟
(pause for response)

Asad:

هو! ما وويل چه سر کال ژمی په کلپفورنيا کې تېروم.
داود د خپل ورور واده ته ډېر زيات خلك ور بللی وه.

PS:

اسد څه وويل؟
(pause for response)

Asad:

هو! ما وويل چه داود د خپل ورور واده ته ډېر زيات خلك ور بللی
وه.

سبا ته رخصتی ده، پوهنتون ته نه ځم.

PS:

اسد څه وويل؟
(pause for response)

Asad:

هو! ما وويل چه سبا ته رخصتی ده، پوهنتون ته نه ځم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 4. Participle review. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual whether the speaker can do something, could do something, or has done something.◊

PS:

۱. اسد په مېز درېدلی شی. ◊
۲. اسلم يوه میاشت پخوا له کابل نه راغلی دی. ◊

۲. ته له خپلې ملگرې سره اوسېدلی شوی؟
 ۴. زه بهگا زیات گډېدلی يم.
 ۵. دی چه په افغانستان کې ؤ، ښه ختکي يې کرلی شول.
 ۶. زه امان روغتون ته بوولی شم.
 ۷. لیلیا خپل موټر دلته درولی شی.
 ۸. پتنگه نن ډېر ناروغان معاینه کړی دی.
 ۹. داود خپله ملگرې ډېره خورولې ده.
 ۱۰. زه ډېر ښه پلو پخولی شم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 5. Review the vocabulary given in your manual, then listen to the following conversation about Aman and Layla's engagement as many times as you need to to understand it

Theresa and Layla: (don't read names)

تریسا: وایی چه په افغانستان کې د هلك او نجلۍ د واده بندوبست معمولاً د هغوی کورنۍ کوی. ستا او د امان واده څنگه ؤ؟

لیلیا: زه یوه ورځ له یو شمېر نجونو او هلکانو سره پغمان ته مېلې ته تللې وم. پدې ورځ امان هم له یو شمېر ملگرو سره پغمان ته راغلی ؤ. په هغو هلکانو کې چه له مونږ سره تللی وو د امان دوه تنه ملگری هم وو. کله چه مونږ په تپه کې گرځېدو امان خپل ملگری ولیدل. راپاڅېده او له خپلو ملگرو سره یې روغېر وکړ. ملگرو یې امان ما ته هم معرفي کړ او را ته ویې ویل چه دی د اسد ملگری دی. امان اول د اسد پوښتنه را نه وکړه او بیا یې له اسد سره د خپلې یوې مېلې کیسه را ته پیل کړه. ملگری مې روان شول مگر زه یو دوه دقیقې ودرېدم تر څو د امان کیسه خلاصه شوه. په یو څه موده کې دوه درې وارې نور هم له امان سره مخامخ شوم او هر وار به چه ور سره مخامخ شوم نژدې به ؤ چه په سترگو مې وخورۍ. که رښتیا درته ووايم زما زړه هم اوبه پرې څکلې وې او یقین دی چه امان هم پوهېدلی ؤ. یاره، زما او د امان دپغمان له لیدنې کتنې نه به یو کال

تېرو چۀ د امان پلار زما پلار ته ريباران وړ ولېږل او زه يې امان ته
وغوښتم. پلار مې ريبارانو ته خواب ورکړ او وړ ته ويې ويل: زه خپله
لور په کابل کې نه ورکوم. خو د امان پلار ريباران بيا بيا وړ ولېږل.
په عين وخت کې ما لس ورځې رخصتې واخسته او لوگر ته ولاړم. هلته
مې مور ما ته هم خبره ياده کړه او را ته ويې ويل: تا په کابل کې
يوه هلك ته غواړی.

تريسا: تا څه وړ ته وې ويل؟

ليلا: زما په غوږ و کې کړنگ شو او پوه شوم چۀ خبره څه شی ده.
خو ځان مې ناگاره واچا و او مور نه مې پوښتنه وکړه چۀ هلك څوک دی
او د کابل په کومه برخه کې اوسېږی؟ مور مې را ته ويې ويل: زه
يې هم نه پېژنم خو وايې چۀ ډېر ښه هلك دی او مکتب يې هم لوستی
دی. گومان کوم چۀ کورنی يې په اکبر خان مېنه کې اوسېږی. ما
ورته ويې ويل: د هلك پلار څه نومېږی؟ دې را ته ويې ويل: پلار
يې ياسين نومېږی. زما يې اختياره له خولې ويې ويل: ياسين خو
ډېر مشهور او معتبر سړی دی. همدومره مې وويل او زياتی چپ
شوم. خو مور مې داسې پوه شوه چۀ زه له امان سره په واده خوشحال
يم. بيخي ناوخته شوه. پاتې کيسه به بل وخت درته وکړم.

ES: Now stop the tape and answer the questions in your manual.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 6. Impersonal intransitives. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and rephrase the same sentence in the past tense. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) د اسلم خر هنگېږی.
د اسلم خره وهنگل.

(pause for response) ليلا نڅېږی.
ليلا ونځل.

(pause for response) هغه نجلی زانگی .
هغې نجلی وزنګل .

(pause for response) دی لامبی .
ده ولمبل .

(pause for response) د اسد مور ژاری .
د اسد مور وژړل .

(pause for response) اسلم پرینجېړی .
اسلم وپرینجل .

(pause for response) اسد توخېړی .
اسد وتوخل .

(pause for response) د خوشحال سپی غاپی .
د خوشحال سپی وغپل .

(pause for response) د اسد د پلار اس شیشنېړی .
د اسد د پلار اس وشیشنل .

(pause for response) داود خاندی .
داود وخنډل .

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 7. Spelling practice. Write each word in your Manual as the Pashto speaker dictates it.

PS: (say each word three times)

۱. معلم
۲. ریاضی
۳. استعمالول
۴. منطقه
۵. تنها
۶. عربی

- ۰۷ . قرآن
 ۰۸ . نظم
 ۰۹ . نثر
 ۰۱۰ . معنا
 ۰۱۱ . عمومي
 ۰۱۲ . نغناغ
 ۰۱۲ . معلوم
 ۰۱۴ . عذابول
 ۰۱۵ . صحرا
 ۰۱۶ . عام

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 8. Write the passage about mosque schools as the Pashto speaker dictates it. He will say each sentence three times.

PS: (each sentence three times)

زه چه وړوکی وم په ماجت کې به مې سبق لوسته.
 ملا به ما او نورو هلکانو ته هر سهاریو ځای سبق راکاؤ.
 که به مو سبق نه لوسته او یا به مو سبق نه زده کاؤ ملا به وهلو.
 کله کله به ملا او کله کله به طالب سبق راکاؤ.
 مونږ به کله کله په طالبانو پورې خندل.
 خو هغوی به څه نه راته ویل.
 یوه ورځ زما یوه ملگری له طالب سره جنگ وکړ.
 طالب په لښته وواهه او ډېر زیات یې ژوبل کړ.

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 9. Free response. Listen to each question, then stop the tape and give as true an answer as you care to give. If you wish, you can read the questions on page 32 of your Textbook.

PS:

۱. ته لمبلی شي؟
 ۲. ته پښتو غږېدلې شي؟

۲. له داسې پښتنو سره چه انگریزی نه وایی پښتو غږېدلی شي؟
 ۴. اتن کولی شي؟
 ۵. پښتو اخبار لوستلی شي؟
 ۶. آشک پخولی شي؟
 ۷. په آس سپرېدلی شي؟ آس خغلولی شي؟
 ۸. پښتنی سندرې غږولی شي؟
 ۹. مکتب چه خلاص کړې کار پېدا کولی شي؟
 ۱۰. په امریکا کې په څه شی کې چنې وهلی شي؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 9, Exercise 10. Memorization. Repeat the lines of Rahman Baba's poem after the Pashto speaker until you have them memorized.

PS: (repeat each line twice; then the first two lines; then the last two lines; then the whole poem)

کر د گلو کره چه سیمه دې گلزار شی
 اغزی مه کره په پښو کې به دې خار شی
 کوهی مه کینه د بل سړی په لار کې
 چېرې ستا به د کوهی په غاړه لار شی

ES: Now check your answers with the Answer Key, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 10

(Corresponding to Units 19 and 20 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 1. Dialogues. Listen to the following conversation between Asad's father and a relative of Jamal Khan's. You can read along on page 49 of your textbook.

"Asad's father' and 'Jamal Khan's relative" (*don't read names*)

تربور: نور ښه ؤ خو د فصلونو خوند يې سپکال نه ؤ.
د اسد پلار: ولی؟

تربور: اوړی اوبه بیخی کمې وې او د بغلان شولې ډېرې وچې شوې.
د جمال خان اکا د بالا دوری شولې ښې وې. خو وروسته
مرض ووهلې ډېرې يې پوچې شوې. گومان کوم چه سپکال به
يې تولې وریژې پنځه خرواره شوې وې.
د اسد پلار: غنم يې څنگه وو؟

تربور: للمی يې ډېر ښه وو. سپکالی په غوری او بغلان کې ډېر
بارانونه وشول. مگر د آبی غنمو خوند يې نه ؤ. ډېر يې سرخی
ووهل او حاصل يې بیخی کم ؤ. د بغلان للمی له آبی غنمو نه
اکثره ښه حاصل لری. رښتیا ما اوریدلی چه د کرنې وزارت د
سرخی لپاره کومه دوا راوړې، خلکو ته يې ور کوی.
د اسد پلار: که رښتیا درته ووايم زه په دې باره کې څه معلومات
نه لرم.

تربور: هلکان يې معلومولی شی؟

د اسد پلار: هو! سبا به يې درته معلومه کړی. داسې ښکاری چه
د جمال خان اکا چرت به ډېر خراب وې.

تربور: بیخی خراب دی. ځکه د ختکیو خوند يې هم نه ؤ.
د اسد پلار: دا ولی؟

تربور: څه يې گرمی خراب کړل او څه چينجی ووهل. په نورو کلونو کې
به يې ختکی کابل څه چه پاکستان او هندوستان ته هم لیږل.
مگر سپکال بیخی لږ وو او تول يې هلته په وطن کې خرڅ کړل.
د اسد پلار: جوار يې څنگه وو؟

تربور: جوار يې له غنمو نه ښه وو، خو له چينک نه مخکې ډېر زيات
بارانونه وشول او يو څه جوار يې پوده کړل. خو سره له دې
يې هم پنځه ويشت خرواره جوار واخستل.

د اسد پلار: هندوانې يې نه وې کړلې؟

تربور: نه ډېرې يې نه وې کړلې، فقط دومره يې کړلې وې چه خپله
يې وخورى.

د اسد پلار: ستاسې خپل کښتونه څنگه وو؟

تربور: سپکال مود بالادورى ځمکه کې توله پښه کړلې وه او د بغلان
ځمکه کې مو ټول لېلبو کړلى وو. پښه دومره ښه نه وه. خو
لېلبو ډېرښه حاصل وکړ. ټول تخمين ديرش تنه شول.

ES: Now listen to some of the sentences and questions from the conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- ◊ نور ښه ؤ خو د فصلونو خوند يې سپکال نه ؤ.
- ◊ اوږى اوبه بيخى کمې وې او د بغلان شولې ډېرې وچې شوې.
- ◊ گومان کوم چه سپکال به يې ټولې وريژې پنځه خرواره شوې وي.
- ◊ مگر د آبي غنمو خوند يې نه ؤ.
- ◊ د بغلان للمى له آبي غنمو نه اکثره ښه حاصل لرى.
- ◊ داسې ښکاري چه د جمال خان اکا چرت به ډېر خراب وي.
- ◊ د ختکيو خوند يې هم نه ؤ.
- ◊ جوار يې له غنمو نه ښه وو، خو له چينک نه مخکې ډېر زيات
بارانونه وشول او يو څه جوار يې پوده کړل.
- ◊ سره له دې يې هم پنځه ويشت خرواره جوار واخستل.
- ◊ دومره يې کړلې وې چه خپله يې وخورى.
- ◊ سپکال مود بالادورى ځمکه کې توله پښه کړلې وه او د بغلان
ځمکه کې مو ټول لېلبو کړلى وو.

ES: Now listen to the conversation between Asad's father and Jamal Khan himself, reading along on page 61 of your Textbook.

'Asad's father' and 'Jamal Khan': (don't read names)

د اسد پلار: کښتونه څنگه ؤ؟

جمال خان: ډېر خوند يې نه ؤ.

د اسد پلار: ولي؟

جمال خان: له يوې خوا واوره او بارانونه و نه شول او اوبه بيخي کمې وې او له بلې خوا نه مو دهقانان او مزدوران کم وو. للمی خو مو هيڅ ونه کرل. شولې مو هم بيخي لږ وکرلې. د لبلبو او پنبې کرلو ته مو بيخي توان و نه رسیده.

داسد پلار: کال ته څه فکر لرې؟

جمال خان: که واوره زياته واوریده او اوبه پرېمانه وې، دېرې شولې او پنبه به وکرو. که بارانونه وشول، للمی به هم زيات وکرو.

داسد پلار: غنم او جوار څنگه؟

جمال خان: که اوبه پرېمانه وې، غنم او جوار به هم د نورو کلونو په شان زيات وکرو.

داسد پلار: د لبلبو او پنبې د کرلو نیت هم لرې او که نه؟

جمال خان: د لبلبو او پنبې کرل په دهقانانو او مزدورانو پورې تړلی دی. که یو شمېر نور مزدوران او دهقانان پیدا کړو لبلبو او پنبه به هم هر ورو وکرو. پروسېکال مو چه هر څه کوشش وکړ له څلورو تنو زيات مزدوران مو پیدا نه کړل.

د اسد پلار: که نور مزدوران او دهقانان پیدا نه کړئ لبلبو او پنبه نه کړئ؟

جمال خان: یو څه به وکرو. خو که مو درې څلور تنه نور مزدوران او یو دوه تنه نور دهقانان پیدا کړل دېر زيات لبلبو او پنبه به وکرو.

د اسد پلار: که مو دلته څوک پیدا نه کړل زه به دوه درې تنه مزدوران له لوگر نه درته راولېږم.

جمال خان: که دا کار وکړې له مونږ سره به دېر لوی کومک وی. که لبلبو نه وی، نو پنبه خو به زيات وکرو.

د اسد پلار: که مې پیدا کړی شول، یو دوه دهقانان به هم درته راولېږم.

جمال خان: که دا وشي، نو بیا لبلبو او شولې هم کرلی شو.

ES: Now listen to the 'if' statements from the conversation. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- که واوره زیاته واوریده او اوبه پرېمانه وې، ډېرې شولې او پنبه به وکړو. ◊
- که بارانونه وشول، لاسی به هم زیات وکړو. ◊
- که اوبه پرېمانه وې، غنم او جوار به هم د نورو کلونو په شان زیات وکړو. ◊
- که یو شمېر نور مزدوران او دهقانان پیدا کړو لېلیو او پنبه به هم هر وکړو. ◊
- که نور مزدوران او دهقانان پیدا نه کړی لېلیو او پنبه نه کړی؟ ◊
- که مو درې څلور تنه نور مزدوران او یو دوه تنه نور دهقانان پیدا کړل ډېر زیات لېلیو او پنبه به وکړو. ◊
- که مو دلته څوک پیدا نه کړل زه به دوه درې تنه مزدوران له لوگر نه درته راولېږم. ◊
- که دا کار وکړې له مونږ سره به ډېر لوی کومک وی. ◊
- که لېلیو نه وی، نو پنبه خو به زیاته وکړو. ◊
- که مې پیدا کړی شول، یو دوه دهقانان به هم درته راولېږم. ◊
- که دا وشي، نو بیا لېلیو او شولې هم کړلی شو. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10. Exercise 2. Listen to each of the following definitions, then stop the tape and write a possible English equivalent of the term in your Manual.

PS:

۱. فیل هغه حیوان دی چه اوږد شونډک لری. ◊
۲. تخت هغه ځای دی چه پاچا پرې کښېښی. ◊
۳. زانگو هغه شی دی چه ماشوم پکښې څملي. ◊
۴. سربوونکی هغه څوک دی چه ښوونځی اداره کوی. ◊
۵. سوکړک هغه خوراک دی چه له جوارونه تیارېږی. ◊
۶. سوداگر هغه څوک دی چه تجارت کوی. ◊
۷. شهید، هغه مسلمان دی چه چا وژلی وی. ◊
۸. قصاب هغه څوک دی چه غوښه خرڅوی. ◊

۹. عینکې یو شی دی چه د کمزورو سترگو خاوند یې استعمالوی. ◊
 ۱۰. قاتل هغه څوک دی چه یو بل څوک یې وژلی وی. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 3. Listen to each of the following sentences, then give the converse statement. You may read along on page 53 of your textbook if you like. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

۱. په افغانستان کې غنم له جوارو نه مهمه غله ده. *(pause for response)*
 په افغانستان کې جوار له غنمو نه کم اهمیت لری.
۲. بهرام خان پروسې کال له غنمو نه لېلبو زیات کرلی وو. *(pause for response)*
 بهرام خان پروسې کال له لېلېر نه غنم کم کرلی وو.
۳. بهرام خان د اسد له پلار نه زیات غنم واخستل. *(pause for response)*
 د اسد پلار له بهرام خان نه لږ غنم واخستل.
۴. داود سپکال له پروسې کال نه ډېر کتابونه لوستی دی. *(pause for response)*
 داود پروسې کال له سپکال نه کم کتابونه لوستی دی.
۵. تېره میاشت له دې میاشتې نه ډېر باران وشو. *(pause for response)*
 پدې میاشت کې له تېرې میاشتې نه کم باران وشو.
۶. په غرو کې له واورې نه باران زیات اوری. *(pause for response)*
 په غرو کې له باران نه واوره کمه اوری.
۷. د غلځی صاحب کور د امان او لیلا له کور نه لوی وی. *(pause for response)*
 د امان او لیلا کور د غلځی صاحب له کور نه وړوکی دی.
۸. په پاکستان کې کرنه له افغانستان نه زیاته عصری ده. *(pause for response)*
 په افغانستان کې کرنه له پاکستان نه کمه عصری ده.

۹. د افغانانو واده د امریکایانو له واده نه لوی دی. (pause for response).
 ۹. د امریکایانو واده د افغانانو له واده نه وړوکی دی.

۱۰. له سرک نه دلته واوره زیاته ده. (pause for response).
 له دې ځای نه په سرک کې واوره کمه ده.

۱۱. د افغانستان غرونه د شمالی امریکا له غرو نه جگه دی.
 (pause for response)
 د شمالی امریکا غرونه د افغانستان له غرونو نه ټیټه دی.

۱۲. د دې دکان کباب د هغه بل دکان له کباب نه ښه دی.
 (pause for response)

د هغه بل دکان کباب د دې دکان له کباب نه خراب دی.

۱۳. د دې رستوران افغانی ډوډی د هغه بل رستوران له افغانی
 ډوډی نه ښه ده. (pause for response)

د هغه بل رستوران افغانی ډوډی د دې رستوران له افغانی
 ډوډی خرابه ده.

۱۴. په جلال آباد کې له کابل نه زیاتې شولې کرل کېږی.
 (pause for response)

په کابل کې له جلال آباد نه لږ شولې کرل کېږی.

۱۵. مزار له نورو ځایونو نه ښه خټکی لری. (pause for response).
 د نورو ځایونو خټکی له مزار نه خراب دی. This S correct?

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 4. Free response. Listen to each of the following descriptions, then stop the tape and make a comparison. For example, if the Pashto speaker says

PS: لیلیا جگه ده. رابیا ټیټه ده.

you can respond with something like

PS: لیلیا له رابیا نه جگه ده.

ES: Begin now.

PS:

- ليلا پنځه دېرش کلنه ده. اسد اته ويشت کلن دی. ◊
- بهرام خان شل خرواره جوار واخستل. د اسد پلار هم شل خرواره جوار واخستل. ◊
- د ليلا نڅا خوښېږي. د غلځي صاحب د ښځې نڅا نه خوښېږي. ◊
- اوږي په جلال آباد کې دېر تود وي. اوږي په کابل کې دېر تود نه وي. ◊
- ليلا دېر ورونه لري. تريسا يو ورور لري. ◊
- پتنگ دېر زيات کار کوي. اسد دېر زيات کار نه کوي. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 5. Listen to the following conversation between Aman and Theresa as many times as you need to to answer the questions in your Manual. Before listening, you might want to look over the vocabulary items given before the questions.

'Theresa' and 'Aman': (don't read names)

- تريسا: د نورو په باره کې هره ورځ را ته غږېږې. خو دا دی هېڅ وخت را ته و نه ويل چه تا او ليلا څنگه واده وکړ.
- امان: زما او د ليلا د مينې او واده کيسه دېره اوږده ده خو زه به يې په لنډ ډول درته ووايم.
- يوه ورځ زه له خپلو ملگرو سره پغمان ته مېلې ته تالې وم. هلته په تپه کې ناست، وو چه يوه ډله نجونې او هلکان راغلل. کله چه مونږ ته را نژدې شول، زما سترگې په يوه نجلي ولگېدې چه ليلا غوندې ښکارېده. خو باور مې نه ؤ چه رښتيا به هم ليلا وي. کله چه ډله نوره هم را نژدې شوه، او زه هم ښه ورته ځير شوم، نو کتل مې چه رښتيا هم ليلا ده. په ډله کې زمونږ د يوه ملگري دوه تنه اشنايان هم وو. همدا ؤ چه ور وړاندې شو، او روغېر مو ور سره وکړ، له روغېر نه وروسته يې زه هم خپلو اشنايانو او بيا ليلا ته معرفي کړم او را ته وپويل چه ليلا د اسد خور ده. ما ليلا پخوا هم څو وارې ليدلې وه او

دېره مې خوښه شوې وه. خو خبرې مې هېڅ نه وې ور سره کړې. او له خدایه مې غوښتل چې یوه ورځ ور سره وغږېږم. نو کله مې چې ملگری ور سره معرفي کړم، له خان سره مې وویل: تا په اسمان غوښته، خدای په مځکه در کړه. لږ وروسته د لیلیا ملگری روان شول خو دا له ما سره یو څو شیبې ودرېده. بیا یې خدای پامانی وکړه او ولاړه. ما په خیر خیر پسې کتل. کله چې څو گامه ولاړه بېرته یې را وکتل او مسکه شوه. دې لیدنې کتنې او مسکا د لیلیا د مینې هغه احساس چې د مخه زما په زړه کې پیدا شوی و په څپو را ووست. زه لا هلته ځای په ځای ولاړ وم، چې یوه ملگری غږ را وکړ او وېی ویل: راځه چې د دودی غم وخورو. ورو ورو ورغلم خو په خوا له دې چې کښېنم یو ځل بیا مې په لیلیا پسې وکتل. خو هغې بېرته را ونه کتل. ټوله ورځ مې له ملگرو سره تېره کړه خو که رښتیا درته ووايم زه له ملگرو سره وم مگر خیال او فکر مې ټوله ورځ له لیلیا سره و.

وروسته له دې مې څو وارې نور هم لیلیا په لار او بازار کې ولیده، خو د خبرو موقع مې پیدا نه کړه. یو وارې په بازار کې دېر نژدې سره تېر او بېر شو، یو بل ته مو وکتل. زه مسک شوم، خو لیلیا پته خوله را نه تېره شوه.

په پغمان کې د لیلیا خبرو او مسکا دا فکر را ته پیدا کړی و چې د هغې هم خوښېږم، خو کله چې په بازار کې پته خوله را نه تېره شوه، یو څه نامېنده شوم. او بې اختیاره مې دا لنډی په زړه کې وگرځېده: ته چې زما د یاری نه وې، زما ویده زرگی دې ولې ویناونه؟

تریسا: بیا څه وشول؟

امان: په پای کې مې خپله مور په کیسه خبره کړه. هغې مې پلار ته وویل. پلار مې د لیلیا پلار ته ریباران ورو لېږل او لیلیا یې را ته وغوښته. نوره کیسه دې لیلیا درته وکړی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 6. Conditionals practice. In each of the following conditional sentences, the [ka] clause is in the past perfective. Change the verb to present perfective. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

که د اسد ورور سبا ته راشي، مېلې ته به ولاړ شو.
(pause for response)

که د اسد ورور سبا ته راغي، مېلې ته به ولاړ شو.

که ښوونکي خوشحال ته د رياضي کتاب ور نه کړي، امان به يې ورته واخلي.
(pause for response)

که ښوونکي خوشحال ته د رياضي کتاب ور نه کړ، امان به يې ورته واخلي.

که داود پيسې پيدا کړي، کابل ته به ولاړ شي.
(pause for response)

که داود پيسې پيدا کړې، کابل ته به ولاړ شي.

که اسد خپل موټر خرڅ کړي، ښه نوي موټر به واخلي.
(pause for response)

که اسد خپل موټر خرڅ کړ، ښه نوي موټر به واخلي.

که باران ونه شي، سبا ته لوگر ته خو.
(pause for response)
که باران ونه شو، سبا ته لوگر ته خو.

که ليلا ډوډي پخه نه کړي، پيڅه را غواړو.
(pause for response)
که ليلا ډوډي پخه نه کړه، پيڅه را غواړو.

که د پسه غوښه نه وي، چرگ پوخ کړه.
(pause for response)
که د پسه غوښه نه وه، چرگ پوخ کړه.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the words in your Manual as the Pashto speaker dictates it. She will say each word three times.

PS:

.۱ درص

.۲ حاصل

.۲ معلومات

۴. چينجی
 ۵. آبی غنم
 ۶. پنبه
 ۷. مثلث
 ۸. آل
 ۹. لمر
 ۱۰. طبيعي
 ۱۱. فتح خان
 ۱۲. دهقان
 ۱۳. وظیفه
 ۱۴. مذهبی
 ۱۵. معین
 ۱۶. همسایه

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 8. Free response. Listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

۱. که دې د پښتو ښوونکی ولاړ شی، څه به وکړې؟
 ۲. که دې مور او پلار ناروغه شی، څه به وکړې؟
 ۳. که پېښور ته لاړشې، څه به وکړې؟
 ۴. که په افغانستان کې سوله را شی، څه به وکړې؟
 ۵. که افغانی واده ته ولاړ شې، څه به وکړې؟

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 9. Dictation. Write the following joke as the Pashto speaker dictates it. He will say each sentence three times.

PS: (say each sentence three times)

یو سړی ؤ.

هره شپه به چه کور ته ولاړ، ښځې به یې جنگ وړ سره کاؤ.

خو د همسایه د کور مېړه او ښځې به تل خندل.

سړی یوه ورځ خپلې ښځې ته وویل چه زمونږ هره ورځ جنګ وی خو همسایگان مو تل خاندی او خوشحاله وی.

زه به لارشم همسایه به وپوښتم چه دوی څنگه تل خوشحاله وی.

سړی همسایه ته ورغی او پوښتنه یې ترې وکړه چې دا تاسې څنگه تل خوشحاله یاستئ؟

همسایه ورته وویل که رښتیا درته ووايم، زمونږ هم تل جنګ وی.

ښځه مې د انگر په یوه خوا کې ولاړه وی او زه د انگر په بله خوا کې هغه ما په ډبرو ولی.

کله چه ډبره راباندې ولگېږی هغه خاندی، او کله چه ډبره را باندي ونه لگېږی زه خاندم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 10, Exercise 10. Dialect differences. Listen to the Diversion from Unit 20, read by a speaker of Kabuli Pashto.

Kabuli Pashto speaker:

یوه لیوه یوه گیدره گیر کړه او غوښتل یې چه و یې خوری. گیدرې ته یې وویل: ما یو ډبر ښه انګور باغ لیدلی دی. راځه چه دواړه ورشو او انګور وخورو. لیوه د گیدرې خبره ومنله ځکه هغه فکر کاؤ چه اول به انګور وخورم او بیا به گیدره. کله چه باغ ته ور واوښتل دواړو د انګورو په خورولو پیل وکړ. ډبر وخت نه و تیر چه د باغ خاوند راغی. گیدره په موری ووت. خان یې په خټو ولاړه او کراره ولویده. څرنګه چه موری ډبره وړه وه، لیوه نشو پرې وتلې. دغه راز لیوه دومره ډبر انګور خوړلی وو چه له دیوال نه هم نشو اوښتلی. خاوند گیر کړ او ډبر زیات یې وواځه. وروسته له ډبرو زیاتو وهلو نه یې خوشی کړ. کله چه لیوه وروسته له باغ نه ووت، کتل یې چا گیدره له باغ نه بهر پرته ده او په خټو لړلې ده. لیوه یې چه ولیده ورته وې ویل چه ت

خو شکر ښه يې. زه باغوان ډېره زياته ووهم او په ختو يې ولرم.
په لاره نشم تلی. لیوه ورته وویل راځه پر ماسپره شه. گیدره په
لیوه سپره شوه. گیدرې په لاره نارې وهلې، روغ په رنخور سپور.

ES: Now listen as it is read by a speaker of Kandahari Pashto.

Kandahari Pashto speaker:

یوه لیوه یوه گیدره گیر کړه او غوښتل یې چه و یې خوری. گیدرې
ته یې وویل: ما یو ډېر ښه انگور باغ لیدلی دی. راځه چه دواړه ورشو
او انگور وخور. لیوه د گیدرې خبره ومنله ځکه هغه فکر کاؤ چه اول
به انگور وخورم او بیا به گیدره. کله چه باغ ته ور واوښتل دواړو د
انگورو په خوړولو پیل وکړ. ډېر وخت نه و تیر چه د باغ خاوند راغی.
گیدره تر موری ووته. ځان یې په ختو ولاړه او کراره ولویده. څرنگه
چه موری ډېره کوچنۍ وه، لیوه نشو ترې وتلې. دغه راز لیوه دومره
ډېر انگور خوړلی وو چه له دیوال نه هم نشو اوښتلی. خاوند گیر کړ او
ډېر زیات یې وواکه. وروسته له ډېرو زیاتو وهلو نه یې خوشی کړ.
کله چه لیوه وروسته له باغ نه ووت، کتل یې چه گیدره له باغ نه بهر
پرت ده او په ختو لړلې ده. لیوه یې چه ولید ورته وې ویل چه ته
خو شکر ښه يې. زه باغوان ډېره زياته ووهم او په ختو يې ولرم.
په لاره نشم تلی. لیوه ورته وویل راځه پر ماسپره شه. گیدره په
لیوه سپره شوه. گیدرې په لاره نارې وهلې، روغ په رنخور سپور.

ES: Now check your answers with the Answer Key on page 44 of your Manual, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 11

(Corresponding to Units 21 and 22 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Text book on page 69, to the conversation between Asad's father and Asad's cousin:

'Asad's father' and 'Asad's cousin': (don't read names)

د اسد تره: د ترينې په كوږده كې څه وايي؟
 د اسد پلار: خيري ډېر بد كار وكړ. كه زه دده په ځاى وى سپى
 ته به مې وركړې وى د المار زوى ته به مې نه وى وركړې.
 د اسد تره: نو چا ته به دې وركړې وى؟
 د اسد پلار: ولې خپل خپلوان لږ دى؟ د زمري زوى ته به مې وركړې
 و. د سلام خورپي ته به مې وركړې وه. د جانو د ترور زوى ته
 به مې وركړې وه. د سليم د خورځې زوى ته به مې وركړې وه.
 د كوم بل تربره زوى ته به مې وركړې وه او كه دا هم نه وى نو
 يوه پښتانه ته خو به مې وركړې وه.
 د اسد تره: ولې المار پښتون هم نه بولي؟
 د اسد پلار: كه پښتون وى خپل پلار به يې گټلې وى. د خپلې
 خورلنې پټ به يې ساتلى وى. دخپلو تربرونو مړى به يې له
 زندان نه راوړى وى او زمونږ مړى ژوندى ته به يې ځان را
 رسولى وى.
 د اسد تره: ياره ته هم عجب سرى يې. له هر چا نه دا احمد بابا
 پښتو غواړې.
 د اسد پلار: كه المار د جمال خان زوى او د سليم خان لمسى نه وى
 نو بيا مې نه پښتو ترې غوښتله او نه مې ننگه او غيرت ترې
 غوښته.
 د اسد تره: كه پښتو او غيرت لرى او كه يې نه لرى زمونږ له خپلې
 گندې نه دى او ټول كلى يې په مونږ پورې را تپي. كه زه ستا
 په ځاى وى، خبره به مې دومره نه وى غټه كړې او كوزدې ته به
 مې يو دوه هلكان له خپلې ميرې سره وركړولې وى.

د اسد پلار: که زما په ځای ته وی او زړه دې دومره دردېدلی وی، نو
مخ به دې یې په کفن کې هم نه وی لیدلی.
د اسد تره: ستا خبره هم رښتیا ده. خو هر څه چه دی خپل هد مو
دی او مات لاس غاړې ته لوپړی.

ES: Now listen to Aman explain why Tarina's father gave her to Almar's son.

PS:

پښتانه عموماً په خپلو قومي ارزښتونو ډېر تینګ ولاړ وی او ور نه
نه تېرېږي. خو کله چې د پیسو خبره راشي، ښایي پښتانه خپل ډېر
ستر ارزښتونه هم تر پښو لاندې کړي. مثلاً پښتون خپله لور،
معمولاً، خپل سیال او داسې چا ته ورکوي چه بې ننگه او بد نام نه وی.
خو خیري خپله لور د داسې یوه شتمن سړي زوی ته ورکړه چه نه یې
سیال ؤ او نه یې ښه نوم لره. دا کار د دې سبب شو چه له خیري
نه د هغه ټول تربرونه او خپلوان داسې خپه شول چه نور یې مړی او
ژوندی نه ور سره کاؤ. خیري دا ټول فقط د پیسو په خاطر وکړل.

ES: Now listen, and read along in your textbook on page 80, to the conversation about
Asad's brother Zmarek.

"Asad's father", 'Asad's cousin': (*don't read names*)

د اسد تربرور: زمړك چیري دی؟
د اسد پلار: التمرور ته تللی دی.
د اسد تربرور: ښیریت ؤ؟
د اسد پلار: بهرام خان سړی را لیږلی ؤ. زمونږ نیازیو له احمدزیو
سره بیا ډېر کلک جنگ کړی دی.
د اسد تربرور: مرگ ژوبله هم شوې ده او که نه؟
د اسد پلار: د وهابی زوی او وراره دواړه لگیدلی خو مړه نه دی.
د وهابی سړی هم زخمان شوی دی.
د اسد تربرور: د احمدزیو څوک مړه یا ژوبل نه دی؟
د اسد پلار: د هغو څلور تنه لگیدلی دی. یو یې مړ دی او درې
نور یې ز خمی دی.
د اسد تربرور: زمړك تنها تللی دی؟

د اسد پلار: نه، برات او د رسول زوی هم ورسره تللی دی.
 د اسد تربور: جنگ په څه شی شوی؟
 د اسد پلار: د ملك نصراله لور زمونږ د وهابې له زوی سره جوړه وه. وهابې څو وارې ريباران او سپين پيرى ور ونيول چه نجلۍ د وهابې زوی ته ورکړې. خو ملك نصراله و نه منله. په پای کې نجلۍ د وهابې کور ته ور وتښتیده. درې ورځې مخکې احمدزيو د وهابې زوی او ورونو ته لار نيولې وه او په يو بل يې ډزې سره کړې دي.
 د اسد تربور: نجلۍ خو به لا د وهابې کره وي؟
 د اسد پلار: گومان کوم چه د وهابې کره ده.
 د اسد تربور: حکومت خبر شوی دی؟
 د اسد پلار: هو! خبر شوی دی. خو د وهابې خور يې راغلی ؤ او ويل يې چه قوماندان او سپاهيان لا په کلی کې دي او حکومت ته يې څوک نه دی بيولی.
 د اسد تربور: گومان کوم که ته خپله هم ورځي او خبره په کلی کې اواره کړې ښه به وي.
 د اسد پلار: ملك نصراله ډير بد سړی دی. گومان نه کوم چه د چا خبره به واورى.
 د اسد تربور: زه باور لرم چه ستا خبره اورى.
 د اسد پلار: که يې زما مخ ته کتلی خپله لور به يې د وهابې زوی ته ور کړې وي.
 د اسد تربور: زه خو وایم چه ستا ورتگ بيا هم گټه لری. که ته ورنښی ښایي چه نوره مرگ ژوبله هم وشي.
 د اسد پلار: ته نو سليم ته ووايه چه هلکان له وسلو سره را وباسی. ماښام به ور روان شو. گوره! که ته نه وی زه نه ورتللم.

ES: Now listen to phrases from the dialogue. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- ◊ زمونږ نيازىو له احمدزيو سره بيا ډېر کلک جنگ کړی دی.
- ◊ د وهابې زوی او وزاره دواړه لگيدلى خو مړه نه دی.
- ◊ د وهابې سړی هم زخمي شوی دی.

- د احمدزيو څوك مړه يا ژوبل نه دی؟
- د هغو څلور تنه لگيدلي دی.
- نه برات او د رسول زوی هم ورسره تللی دی.
- جنگ په څه شی شوی؟
- د ملك نصراله لور زمونږ د وهابې له زوی سره جوړه وه.
- وهابې څو وارې ريباران او سپين ږيري ور وليدل چه نجلۍ د وهابې زوی ته ورکړی.
- په پای کې نجلۍ د وهابې کور ته ور وتښتیده.
- درې ورځې مخکې احمدزيو د وهابې زوی او ورونو ته لار نيولې وه او په يو بل يې ډزې سره کړې دی.
- نجلۍ خو به لا د وهابې کره وی؟
- حکومت خبر شوی دی؟
- د وهابې خور يې راغلی ؤ او ويل يې چه قوماندان او سپاهيان لا په کلی کې دی او حکومت ته يې څوک نه دی بيولی.
- گومان کوم که ته خپله هم ورشي او خبره په کلی کې اواره کړې ښه به وی.
- ملك نصراله ډير بد سړی دی.
- گومان نه کوم چه د چا خبره به واورى.
- که يې زما مخ ته کتلی خپله لور به يې د وهابې زوی ته ور کړې وی.
- زه خو وایم چه ستا ورتگ بيا هم گټه لری.
- که ته ورنشي ښايی چه نوره مرگ ژوبله هم وشي.
- ته نو سليم ته ووايه چه هلکان له وسلو سره را وباسی.
- ماښام به ور روان شو.
- که ته نه وی زه نه ورتللم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11. Exercise 2. Listen to the sentences describing unreal conditions, then stop the tape and explain what is really happening. You may read along on page 91 of your Textbook if you wish.

PS:

۱. که زما پښتو ښه وی پېښور کې مې کار پیدا کاؤ.

۲. که اسد په افغانستان کې وی، له خپل ورور سره یې کومک کاؤ. ◊
 ۳. که پتنگ په روغتون کې ښه کار نلرلی، بیرته به افغانستان ته تللی وی. ◊
 ۴. که امان او لیلیا په کور کې پښتو نه ویلی، ورو یې هیروله. ◊
 ۵. که امان موټر نه راوستلی، لیلیا روغتون ته نه تله. ◊

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 3. Listen as the Pashto speaker describes a situation, then stop the tape and provide a conditional sentence. For example, The Pashto speaker will say:

PS:

امان غواړی په دې پوه شوې چې د افغانانو د رخصتی ورځې کومې دی، خو افغانی جنتری نه لری.

ES: Then you make a comment like

PS:

که امان افغانی جنتری لری، دا به ورته معلومه شوې وی چې د افغانانو د رخصتی ورځې کومې دی.

ES: The first five situations are taken from Exercise 4, in your Workbook on page 85. The rest of the situations are new. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

غلځی صاحب غواړی چې پیسی صرفه کړی، خو ښځه یې هره ورځ سودا اخلی. ◊
 که د غلځی صاحب ښځه هره ورځ سودا و نکړی، ډیرې پیسې به صرفه کړی.
 افغانان غواړی چې ځمکه یې ډیر حاصل وکړی، خو عصری ماشینونه نه لری. ◊
 که افغانانو عصری ماشینونه لری، له ځمکو به یې ښه حاصل اخستی وی.
 بهرام خان غواړی چې ډیر غنم وکړی، خو مزدوران نه لری. ◊
 که بهرام خان مزدوران لری، ډیر غنم به یې کړلی وی.

سليم خان غواړی چه شمال ته لار شی او خپل خپلوان وگوری، خو لارې په واورو پټې دی. ◊
که لارې په واورو پټې نه وی، سليم خان شمال ته او خپل خپلوان یې لیدل.

تور غواړی چه په کابل کې مکتب ولولی، خو پلار یې غواړی چه په ځمکه کې کار وکړی. ◊
که د تور پلار نه غوښتلی چه تور په ځمکه کې کار وکړی؛ په کابل کې یې مکتب لوسته.

امان غواړی چه یو نوی موټر واخلي، خو پیسې نه لری. ◊
که امان پیسې لرلې وی، نوی موټر به یې اخستی وی.

داود غواړی چه رابیا سینما ته بوزی، خو رابیا امتحان لری. ◊
که رابیا امتحان نه لرلی، داود به سینما ته بولی وی.

اسلم غواړی چه پوهنتون ته ولاړ شی، خو توان نه لری. ◊
که اسلم توان لرلی، پوهنتون ته به تللی وی.

ترینه غواړی پاکستان ته ولاړه شه، خو پاسپورت نه لری. ◊
که ترینې پاسپورت لرلی، پاکستان ته به تللې وی.

زه غواړم چه امان او لیلا د اسلم واده ته را وغواړم، خو ادرس یې نه لرم. ◊
که مې د امان او لیلا ادرس لرلی، د اسلم واده ته به مې را غوښتی وی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 4. Fill out the grid as Aman describes his family.

PS:

زما کورنۍ په کابل کې اوسېږی. پلار مې په بانک کې لوی مامور دی. مور مې په کور ناسته ده. دوه خویندې مې په مکتب کې دی او یوه یې په پوهنتون کې ده. یو ورور مې له پوهنتون نه فارغ شوی

او د پوهنې په وزارت کې کار کوی. یو بل ورور مې لاهم په پوهنتون کې درس لولی. تره مې د خپل قوم مشر دی. یوه لور یې د معارف وزیر کړې او یوه لور یې د بانک د رئیس زوی کړې ده. زامن یې خارج ته تللی دی. یو یې په اروپا کې درس لولی. دوه یې په کانادا کې دی او یو یې په امریکا کې ډاکتر دی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 5. Listen to the continuing story of Aman and Layla's engagement, then answer the questions in your Manual.

'Aman':

د لیلیا پلار په پای کې د ریبارانو خبره ومنله او لیلیا یې را کړه. وروسته له کوژدې نه ما څو وارې کوشش وکړ چه لیلیا سره یو ځای شم او کوم پارک یا سینما ته یې بوزم. خو هر وار مې چه تېلفون ور ته وکړ او بلنه مې ورکړه، هغې مې بلنه رده کړه او وبه یې وېل چه که دا کار وکړو خلک خبرې کوی.

وروسته له څه مودې د لیلیا پلار د یوه کار له پاره کابل ته راغی او دوه درې شپې یې زمونږ کړه تېرې کړې. کله چه بهرته لوگر ته، ته نو زه او لیلیا هم ور سره ولاړو. هلته یوه شپه پاتې شو. د شپې له دودې نه د مخه د لیلیا مور او د هغې لویه خور او ورونه هم راغلل او روغبر یې را سره وکړ. د شپې دودې مې له لیلیا او دوی ټولو سره یو ځای وخوړه. له دودې نه وروسته ټول ولاړل. یوازې زه یې په کوټه کې پرېښودم او د لیلیا پلار را ته وویل چه ته به همدلته ویده شې. لږ وروسته تشناب ته، چه د لیلیا ورور پخوا رابندلی ؤ، ولاړم. له تشناب نه چه بهرته راغلم دروازه مې پورې کړه او غوښتل مې چه ځان خوب ته برابر کړم. خو څو شیبې لا نه وې تېرې چه دروازه را وتکېده. کله مې چه دروازه خلاصه کړه کتل مې چه لیلیا او مور یې دی. دواړه کوټې ته را ننوتې. د لیلیا مور را ته وویل: ما له لیلیا نه ستا د مور او خویندو په باره کې پوښتنه وکړه. خو دا ښه نه وه خبره او را ته وې ویل چه خپله له امان نه پوښتنه وکړه. نو که خوب نه درځی ته به پدې باره کې را ته وغږېږې. ما دا کار وکړ. خو څرنگه چه "خبره له خبرې ولاړېږې"، نو ډېرې نورې خبرې مو هم سره وکړې او نژدې دولس بجې شوې،

پدې وخت کې د لیلیا مور لیلیا ته مخ وړ وړ او وړ ته وې ویل: ت
 کښېنه. زه به لاره شم لمونځ به وکړم. دا لاره او زه او لیلیا دوه په دوه
 په کوټه کې پاتې شوو. د لیلیا مور دا ونه ویل چه بېرته راځی او که
 نه؟ خو مونږ دواړه پدې پوه شوو چه هغه د لمانځه په پلمه ولاړه او
 بېرته نه راځی. زه او لیلیا یو ساعت نور هم سره وغږېدو. وروسته له
 هغه لیلیا په مسکا وویل: «زه به هم ولاړه شم.» خو له مسکا او لهجې
 نه یې داسې ښکارېده چه دا خبره یې د زړه له کومې نه وه. ځکه مې نو
 ورته وویل: بیخی ناوخته دی. خلک له خوبه مه باسه. همدلته به ولوېږو.
 څرنگه چه د لیلیا مور هغه، د پښتنو له دود سره سم، د دې د پاره
 زما کوټې ته را وستې وه چه شپه را سره تېره کړی، نو له دې امله یې
 هسې یو نری ست غوښته او څنگه مې چه یو دوه وارې وړ ته وویل چه
 پاتې شه، نو کراره په کت کښېناسته او په مسکا یې وویل: ښه! چه ت
 دومره تینگ یې یو دوه ساعته به پاتې شم او بیا به په تیاره کې
 ووزم. ما وړ ته وویل: ته خو اوس کښېنه بیا به گورو.
 شپه مو په کت کې سره تېره کړه. خو چرگ بانگ مهال ؤ چه لیلیا ووت
 او د خپلې خور کوټې ته ولاړه.
 له سبانه نه وروسته زه، لیلیا او د هغې یو ورور یو ځای کابل ته
 ولاړو. په کابل کې به وروسته له دې ښایسته ژر ژر سره یو ځای کېدو
 او لیلیا نوره پلمه نه کوله او دا یې نه ویل چه خلک به څه وایی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 6. Dictation. Write the story from your Workbook as a Kandahari Pashto speaker dictates it. Replay the story as many times as you need to.

Kandahari Pashto speaker:

یو مېړه او یوه ښځه په خپلو کتونو کې څنگ په څنگ پراته وو. ښځې
 مېړه ته وویل چه کله مو چه زوی پیدا شو کت به یې چېرې ږدو؟
 مېړه ورته وویل چه زه او ت به خپل کتونه لږ سره لرې کړو او
 په منځ کې به یې د زوی کت کښېږدو. همدا ؤ چه خپل کتونه یې یو
 څه سره لرې کړل. ښځې بیا مېړه ته وویل: کله مو چه زوی واده
 وکړی د ښځې کت به یې چېرې ږدو؟ مېړه ورته وویل چه زه او

ته به خپل کټونه لږ نور هم سره لرې کړو او د ننگور کټ ته به هم په منځ کې ځای پیدا کړو. دوی خپل کټونه نور هم سره لرې کړل. په نتيجه کې د بنڅې کټ د کوتې يوه سر ته لار او د مېړه کټ د کوتې بل سر ته. کله چه بنڅې دا حال وليده، نو وويل خدای دې هيچا ته داسې زوی نه ورکوی چه د پلار او مور ژوند تباه کړي!

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 7. Idiom practice. Repeat the following sentences after the Pashto speaker. Then listen as he begins a sentence, stop the tape and finish the sentence.

(pause for response) دی علاوه پدې چه درس لولی، کار هم کوی.
 کورنی مې علاوه پدې چه...◊

(pause for response) د دې ښار په شاو خوا کې ډېر غله اوسېږی.
 د کور په شاو خوا کې مې...◊

(pause for response) ډېر احتمال لری چه داود سپړ کال واده وکړی.
 ډېر احتمال لری چه...◊

(pause for response) د خوشحال کشره خور په ژړا شوه.
 زما ملگرې کله چه په ژړا شوه...◊

(pause for response) اسلم د بهرام خان له لور سره جوړ دی.
 که يوه امریکایي نجلی له امریکایي هلك سره جوړه دی، نو...◊

(pause for response) اسد درې ورځې مخکې کانادا ته ولاړ.
 زه يوه هفته مخکې...◊

(pause for response) دا کار گټه نه لری، بل څه وکړه.
 که دا کار گټه نه لری، زه...◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 8. Listen to each of the following questions, then stop the tape and give as true an answer as you care to give.

۱. که دې د پښتو معلم نه وی پیدا کړی، څه به دې کړی وی؟◊

۲. که دې ښې ډېرې پیسې په سرک کې پیدا کړی وی، څه به دې کړی وی؟
۳. که نن سهار مکتب ته تللی وی، څه به دې کړی وی؟
۴. که څوک صنف ته نه وی راغلی، څه به دې کړی وی؟
۵. که د روسانو د وتلو په وخت کې په افغانستان کې وی، څه به دې کړی وی؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 9. Spelling practice. Write the words in the space provided in your Manual, as the Pashto speaker dictates. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. واقعیت
۲. عجب
۳. لمسی
۴. عبارت
۵. مطالب
۶. منل
۷. معلومېدل
۸. خطا
۹. تنها
۱۰. موضع
۱۱. اجتماعي
۱۲. واقع
۱۳. آزاد

ES: Pashto Conversation, Lesson 11, Exercise 10. Listen to the Mullah Nasruddin joke, told first by a Kabuli speaker, then a Kandahari speaker, then a Peshawari speaker, then answer the questions in your Manual.

Kabuli Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه پخوا يې کلکه څپېږه ور كړه. او ورته ويې ويل پام كوه چه منگي مات نه كړې. لور يې په ژړا شوه. خلك په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده كړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وبښم چه د منگي ماتول ډېر بد كار دى. سړى بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه كړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

Kandahari Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه مخكه يې کلکه څپېږه ور كړه. او ورته ويې ويل پام كوه چه منگي مات نه كړې. لور يې په ژړا شوه. خلك په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده كړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وبښم چه د منگي ماتول ډېر بد كار دى. سړى بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه كړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

Peshawari Pashto speaker:

يوه ورځ ملا نصرالدين خپله لور اوبو ته ولېږله خو له تللو نه مخكه يې کلکه څپېږه ور كړه. او ورته ويې ويل پام كوه چه منگي مات نه كړې. لور يې په ژړا شوه. خلك په ملا نصرالدين راتول شول او ورته وې ويل لور دې هيڅ خطا نه ده كړې ولې دې ووهله؟ ملا ورته وويل د دې لپاره مې ووهله چه ورته وبښم چه د منگي ماتول ډېر بد كار دى. سړى بايد خپله لور د منگي د ماتېدو په اهميت دمخه د منگي له ماتېدو نه پوه كړي. وروسته له ماتېدو نه يې څه فايده نه لري.

ES: Now check your answers with the Answer Key while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 12

(Corresponding to Units 23 and 24 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 95, to the conversation between Asad and Theresa.

"Asad" and "Theresa" (*don't read names*)

تريسا: د نيازو قبيله لويه ده كه وړه؟

اسد: بڼايسته لويه ده.

تريسا: شمېر به يې څومره وي.

اسد: ياره شل پنځه ويشت زره به وي.

تريسا: نيازي ټول په لوگر كې اوسېږي؟

اسد: نه، په لوگر كې يوازې زمونږ او څو نورې كورنۍ ژوند كوي.

تريسا: نور نيازي چېرې اوسېږي؟

اسد: نيازي په افغانستان او پاکستان كې تيت پراته دي.

تريسا: په افغانستان كې نور په كومو ځايونو كې اوسېږي؟

اسد: ځينې په لغمان كې، ځينې د كابل په ولايت كې، ځينې په پكتيا

كې او ځينې په كندهار كې اوسېږي.

تريسا: په پاکستان كې چېرې اوسېږي؟

اسد: په پاکستان كې هم له پېښور نه نيولې تر لاهور پورې په

بېلو بېلو ځايو كې اوسېږي. خو ډېره ستره ټولنه يې د اباسيند

نه پورې غاړه د پنجاب په ميا والي كې مېشته ده. البته پخوا ډير

نيازي کوچيان وو. اوږې به يې د هندوكش په غرو كې تېراوه او

ژمي به شمال غربي سرحد يا پنجاب ته تلل. مگر د ۱۹۶۰ د

لسيزې نه را وروسته پاکستان د کوچيانو د تگ راتگ په لاره كې

خندونه پيدا كړل او د افغانستان او پاکستان تر منځ د کوچيانو

تگ راتگ كم شو. په افغانستان باندې د شورويانو له يرغل نه

وروسته، د پاکستان او افغانستان تر منځ د کوچيانو تگ راتگ

بيخي بند شوی دی.

تريسا: ستا پلار خو به کوچي نه و؟

اسد: پلار او نیکه مې کوچیان نه وو. مگر غورنیکه مې کوچی ؤ.
بیا یې په لوگر کې ځمکه واخسته او هلته مېشت شو.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 115, to the conversation between Aman and Theresa.

"Aman" and "Theresa" (don't read names)

تریسا: کومې لیکنې چه په غرب، په تېره بیا په امریکا کې، د پښتنو د دودونو په باره کې شوی دی، په هغو کې مېلمه پالنه د پښتونولۍ یو ډېر مهم اصل گڼل شوی دی. دا لیکنې داسې ښیی چه د پښتنو هر څه په وس کې وی هغه له مېلمه نه نه سپموی. حتی دا لیکنې وایی چه پښتون خپله کورنۍ وېرې پریرېدی، خو د مېلمه چاره کوی. دا رښتیا ده؟

امان: دا خبره په عمومي ډول صحیح ده. خو دا وروستی تکی یې په یوه وخت کې له بل وخت نه او په یوه ځای کې له بل ځای نه فرق کوی.

تریسا: مثلاً؟

امان: مثلاً که مېلمه د چا کره په وخت ورشی، کوربه دومره ډوډۍ پخوی چه ټولو ته بس وی او څوک وېرې نه پاتی کېږی. البته کوربه ته تیاره ډوډۍ هلته ورکول کېږی چه د کوربه په فکر د مېلمه وړ وی. خو که تیاره ډوډۍ د مېلمه وړ نه وی، کوربه نوره ډوډۍ ورته پخوی.

تریسا: که مېلمه وروسته له پخلی نه راشی څه کیږی؟

امان: که مېلمه د چا کره ناوخته یا وروسته له پخلی نه ورشی، ښایی د کورنۍ ځینې غړی په تېره بیا ښځې په نیم نس ډوډۍ وخورۍ، او یا یې هیڅ و نه خوری. ځکه کومه ډوډۍ چه پخه شوې وی هغه شاید ټولو ته بس نه وی. حتی کله کله داسې هم کېږی چه کومه ډوډۍ مېلمه ته پخیرې هغه یواځی مېلمه او هغه څوک خوری چه له مېلمه سره په یوه دسترخوان ناست وی.

تریسا: گومان کوم چه کوربه مېلمه ته ډوډۍ له بازاره نه راوړی؟

امان: نه! نه يې راوړی او ددې خبرې مهم دليلونه دوه دي. يو دا چه په کلو کې رستورانونه يا د دودې د خرڅولو دوکانونه نشته. بله دا چه که چيرته رستوران وي هم، مېلمه ته د رستوران دودې اخستل شرم دي. حتی په ښارونو کې هم مېلمه ته پرته له وچې دودې او يا بعضی داسې شيانو نه چه په کور کې، معمولاً، نه پيدا کيږي، د نور څه شي اخستل شرم دي. دا کار مېلمه او کوربه دواړه د ځان سپکاوي گڼي.

تريسا: دا ولې؟

امان: ځکه مېلمه داسې گومان کوي چه په کوربه پورې تاوان ؤ او په دې يې نه ارزاو چه دودې ورته پخه کړي. کوربه داريږي چه مېلمه او ښايي همسايگان به يې داسې گومان وکړي چه په کور کې د مېلمه د دودې توان نه لري.

تريسا: کوربه بايد مېلمه ته تل دودې ورکړي؟

امان: هو! مېلمه چه هر وخت دچا کره وړشي د دودې ست ورته کوي.

تريسا: دا خبره د هر مېلمه په باره کې صحيح ده؟

امان: هو! دا خبره په عمومي ډول د هر مېلمه په باره کې صحيح ده.

په پای کې دا هم بايد درته ووايم چه، په عمومي ډول، مېلمه په سړي ډېر کم پيښيږي. خو په ځينو شتمنو خلکو لکه د ليلا پلار ډېر ژر ژر پيښيږي او ځکه نو هم جدا ځای ورته لري او هم هر وخت دومره دودې پخوي چه د مېلمنو هم بس شي.

ES: Now listen to some of the sentences from the two conversations. After each, stop the tape and repeat.

PS:

- ◊ شمېر به يې څومره وي.
- ◊ ياره شل پنځه ويشت زره به وي.
- ◊ اوړی به يې د هندوکش په غرو کې تېراوه او ژمی به شمال غربي سرحد يا پنجاب ته تلل.
- ◊ ستا پلار خو به کوچی نه ؤ؟

کوربه ډارپړی چه مېلمه او ښایي همسایگان به یې داسې گومان وکړی
 چه په کور کې د مېلمه د ډوډی توان نه لری. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 12. Exercise 2. Listen to the following sentences, then stop the tape and mark in your Manual whether the sentence is about a certainty, or something not so certain.

PS:

۱. دی به یو څو شپې له خپل ملگری سره پاتې شی. ◊
۲. ښایي چه پتنگ به په شیکاگو کې اوسېږی. ◊
۲. امان به دې بېگا ته سینما ته بوزی. ◊
۴. کلی به وران شی، دی به خبر نه وی. ◊
۵. دی به نن خپلې ملگرې سره مېلې ته ځی. ◊
۶. امان به په کت کې څملي. ◊
۷. اسلم به د سلیم له خور سره واده وکړی. ◊
۸. دی به خپلې ملگرې ته پېښوری جامې راوړی. ◊
۹. تور به خپلې لور ته نوې جامې واخلي. ◊
۱۰. دی به وروسته له دې په نیو یارک کې اوسېږی. ◊

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 3. Review of dates. Listen to each sentence, then stop the tape and write the year mentioned in both Pashto and English in the space provided in your Manual.

PS:

۱. اسلم په سنه ۱۹۶۲ کې زېږېدلی دی. ◊
۲. د لیلیا خور په سنه ۱۹۸۴ کې له پوهنتون نه خلاصه شوه. ◊
۲. افغانانو له انگرېزانو نه خپله خپلواکي په سنه ۱۹۱۹ کې بېرته واخسته. ◊
۴. شورویانو په سنه ۱۹۷۹ کې په افغانستان یرغل وکړ. ◊
۵. امان او لیلیا په سنه ۱۹۸۵ کې امریکا ته راغلل. ◊

۶. ده په سنه ۱۹۴۰ کې واده وکړ.
۷. د داود پلار په سنه ۱۹۷۶ کې مړ شو.
۸. د اسد پلار خپل باغ په سنه ۱۹۷۷ کې خرڅ کړ.
۹. دی په سنه ۱۹۹۵ کې روسیې ته ځی.
۱۰. په فرانسه کې په سنه ۱۷۸۹ کې انقلاب وشو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 4. Review the vocabulary listed in your Manual, then listen as Layla describes how she felt about her engagement to Aman, then stop the tape and answer the questions.
"Layla" and "Theresa":

تریسا: ته څنگه خبره شوې چې پلار دې امان ته ورکړې؟

لیلا: یوه ورځ مې مشره خور له کشری ورور سره کابل ته راغله او دوه شپې یې له ما سره تهرې کړې. په اوله شپه یې څه خاصه خبره را ته ونه کړه. خو سبا شپه مې خور اول د امان او بیا د هغه د کورنۍ په باره کې پوښتنې را نه وکړې. زه دپوښتنو له پیل نه پوه شوم چې خبره څه ده. خو وروسته مې خور په ډاگه را ته وویل چې پلار مې غواړی امان ته دې ورکړی. ما ورته وویل چې مور او پلار مې غواړی، نو زه به څه ووايم. خور مې زما له دې خبرې او هغه څه نه چې د امان او د هغه د کورنۍ په باره کې مې ورته وویل، پوه شوه چې زه رضا يم. له دې خبرې نه ډېر وخت نه و تېر چې امان ته یې ورکړم. څرنگه چې ما امان له بنایسته ډېر وخت نه پېژانده او خوبېده مې، نو په زړه کې ښه خوشحاله شوم. خو په خوله مې څه نه ویل. حتی کله به چې چا پدې باره کې پوښتنه را نه وکړه، ما به ورته ویل چې د لور اختیار د پلار دی او د پلار رضا مې زما رضا ده.

تریسا: وروسته له دې، دې له امان سره رابطه څنگه وه؟

لیلا: امان څو وارې تېلفون را ته وکړ او غوښتل یې چې کوم پارک یا سینما ته ور سره ولاړه شم. که رښتیا درته ووايم زړه مې ډېر غوښتل چې ور سره ولاړه شم. خو د خلکو د خبرو له امله مې ورته ویل چې نه ځم. زه وپېرېدم چې که مې کورنۍ، دوستان، او خپلوان له

امان سره ووينی، هم به دوی خبرې را پسي کوی، او هم به مې مور او پلار ته وويی چه زه له هلکانو سره گرځم. که مې مور او پلار ته دا خبره وشي هغوی به ډېر زیات خپه شي او ما دا هېڅکله نه غوښتل چه هغوی وخورېږي. ځکه نو زه او امان تر هغو سره یو ځای نه شوو څو مې چه پلار کابل ته راغي او بیا زه او امان هم لوگر ته ور سره ولاړو او هلته مو یوه شپه یوځای سره تېره کړه.

تریسا: وروسته له هغه په کابل کې سره یوځای کېدئ؟

لیلا: هو! وروسته له هغه به زیات سره یوځای کېدو.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 5. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and fill in the English meaning for the idiom that best fits the sentence, in the dictionary entry for the idiom in your Manual.

PS:

۱. دی له واده نه را وروسته کابل ته نه دی تللی. ◊
۲. د افغانستان عصري کول اسانه کار نه دی. ◊
۳. دی تر بل هر وخت نه اوس ډېرې خبرې کوي. ◊
۴. که د اسد په وس کې وي، دا کار کوي. ◊
۵. مونږ ته په کار دی چه خپل درسونه ولولو. ◊
۶. ښه مشر په خپلو خلکو کې ډېر قدر لري. ◊
۷. شاگرد څه چه استاد هم پدې خبرو نه پوهېږي. ◊
۸. امان چا ته په بده سترگه نه گوري. ◊
۹. دی مرگ هم په پور اخلي. ◊
۱۰. د امان چاره خدای وکړه. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 6. Free response. Listen to the questions, then stop the tape and give a detailed answer.

PS:

۱. امان او ليلا څه وخت په پغمان کې سره يوځای شول او څه يې وکړل؟
 ۲. ليلا او امان له لوگر کې څه وکړل؟
 ۲. ليلا څنگه خبره شوه چه پلار يې امان ته ورکړې ده؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 7. Spelling practice. Write each of the following words in your Manual as the Pashto speaker dictates them. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. فيصله
 ۲. خطر
 ۳. خصوصيات
 ۴. صدارت
 ۵. معارف
 ۶. عنعنوی
 ۷. مؤثر
 ۸. نظامي
 ۹. نظارت
 ۱۰. عصري
 ۱۱. متل
 ۱۲. شيعه
 ۱۳. په حيث
 ۱۴. مضر
 ۱۵. عیناً
 ۱۶. هماغسي
 ۱۷. قاضي
 ۱۸. يو عالم
 ۱۹. اصول
 ۲۰. انتظار

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 8. Pronoun and ergative review.
Listen to the sentence in the present tense, then recast the sentence in the past. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

(pause for response) ما دا ډېر وخت خپلې ملگرې ته لیک نه دی لېږلی.
زه دا ډېر وخت خپلې ملگرې ته لیک نه لیکم.

(pause for response) لیلآ ته یو نوی موټر اخلم.
لیلآ ته مې یو نوی موټر واخست.

(pause for response) دی خپله ملگرې سینما ته بیایې.
ده خپله ملگری سینما ته بوتله.

(pause for response) دا خپل ملگری ته پلو پخوی.
دې خپل ملگری ته پلو پوخ کړ.

(pause for response) زه خپل ورور روغتون ته بیایم.
ما خپل ورور روغتون ته بوت.

(pause for response) ته څو پسونه اخلې؟
تا څو پسونه واخستل؟

(pause for response) ښځې مظاهره کوی.
ښځو مظاهره وکړه.

(pause for response) دی خپلې نوې جامې اغوندی.
ده خپلې نوې جامې واغوستې.

(pause for response) زه خپل کور خرڅوم.
ما خپل کور خرڅ کړ.

(pause for response) دی ډېره زیاته ډوډی خوری.
ده ډېره زیاته ډوډی وخوره.

ته خپله ږیره خرې یې؟ (pause for response)
 تا خپله ږیره وخرې ییله؟

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 9. Write the passage about Pashtun hosts and guest houses in your Manual as the Pashto speaker - a Kandahari - dictates it. He will say each sentence three times.

Kandahari PS: (say each sentence three times)

په پښتنو کې داسې خلک شته چې تقریباً هره شپه مېلمان لری.
 دوی اکثره شتمن او خانان دی.
 دوی هم د مېلمه دپاره ځانته ځای لری او هم ورته دومره ډوډی
 پخوی چې دوه درې مېلمان نور هم ورسره عذر کیږی.
 خو که مېلمان زیات او یا نازولی وی، هلته بیا نوره ډوډی هم ژر
 ورته پخولی شی.
 د مېلمنو ځای ته اکثره حجره وایی.
 حجره یوه کوټه ده چې له کورنه جدا واقع وی.
 مېلمه هم په حجره کې ډوډی خوری هم په کې څملی.
 په ډېرو پښتنو کې حجره د نارینه وو د شپې د غوندې ځای وی.
 د شاوخوا کورونو ځینې نارینه وروسته له ډوډی نه حجرې ته ورځی.
 نکلچیان له ډېرو نکلونو سره د نارو په وخت کې رباب هم وهی.
 د نکلونو سندرې نارې بللې کیږی.

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 10. Memorization. In your Manual, read through the information on the couplet about Pashtun honor, written by the Poet Khoshal Khan Khattak. Then repeat the couplet after the Pashto speaker until you can say it from memory.

PS:

چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام
 چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام
 چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام
 چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام
 چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام
 چه د ننگ او د ناموس اندوه يې نه وي د هغه سرې به نه وي احترام

ES: Now check your answers with the Answer Key in your Manual, while you listen to the following Pashtun music.

Lesson 13

(Corresponding to Units 25 and 26 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 1. Dialogues. Listen, and read along in your Textbook on page 119, to the conversation about guests between Theresa and Aman.

"Theresa" and "Aman": (*Don't read names*)

تريسا: پرون مې د پښتنو په باره كې يو لوى پېپر ولوست. په پېپر كې يو ځاى ليكل شوى وو چه پښتون هر ورومرو خپل بدل اخلى. بدل څه شى دى؟

امان: د بدل كلمه دوه معناوې لري. كله چه يو سړى خپله لور د چا زوى ته ور كړى او دا بل شخص په بدل كې بيا خپله لور د ده زوى ته ور كړى، دې ته بدل وايي. د بدو په مقابل كې بد كول هم بدل بلل كېږي. مثلاً كه يو څوك بل څوك مړ كړى او د مړى د كورنۍ كوم بل غړى قاتل ووژنى، نو ويل كېږي چه دغه شخص د خپلې كورنۍ د غړى بدل واخست.

تريسا: هره بدى چه پښتنو سره وشى بدل يې اخلى؟
امان: نه، داسې نه ده. بدى تر بدى پورې ده. كه څوك د چا يو تنكى ځوان زوى ووهى بنايى ډېر زيات اهميت ور نكړى. خو كه څوك د چا تنكى پېغله لور ووهى نو دا ډېره بده خبره گڼي او هر ورومرو يې بدل اخلى.

تريسا: ددې كار بدل به څنگه وي؟

امان: څرنگه چه په پښتنو كې ښځې باندي تيرى ډېر بد كار گڼل كېږي، نو بنايى چه ددې كار بدل مرگ وي. يعنى بنايى د نجلى د كورنۍ غړى هغه سړى ووژنى چه دغه نجلى يې وهلې ده. خو دا حتمى نه ده. بنايى د نجلى د كورنۍ غړى، د هغه هلك د كورنۍ كومه ښځه ووهى، چه دا نجلى يې وهلې ده. لنده دا چه بدل يوه پېچلې حادثه ده او په ټولو اړخونو يې پوهېدل د پښتنو له كلتور سره پوره بلديت غواړي.

تريسا: سړى خپل بدل څومره ژر اخلى؟

امان: د بدل اخستل کوم ټاکلی وخت نه لری. بنایي یو سری خپل بدل سمدستی واخلي. بنایي یو بل سری یې په کلونو کلونو وروسته واخلي. دا خبره هم په دې پورې مربوطه ده چه څوک د کومې بدې بدل سمدستی اخستی شي او څوک د کومې بدې بدل سمدستی نه شي اخستی.

ES: Now listen, and read along in your Textbook on page 140, to the conversation between Asad's father and Asad's uncle:

"Asad's father", "Asad's Uncle" (don't read names)

د اسد پلار: د بری د لو څه حال و؟
 د اسد تره: د بری منځوی زوی، گلي، د شمی لورته لاس ور اچولی و.
 د شمی زامن په گلي پسې گرځېدل چه و یې وژني. خو گلي بغلان ته د خپلو تربرو کره تللی و.
 د اسد پلار: نو بیا څه وشول؟
 د اسد تره: د بری ورونه د شمی کره ننوتې ورغلل. خو شمی یې مخ ونه مانه او ور نه و یې غوښتل چه گلي، هر ورو، په لاس ورکړی.
 د اسد پلار: د بری ورونو څه خواب ورکړ؟
 د اسد تره: هغوی ورته ووېلې چه گلي ورک دی. څو ورځې وروسته بری خپله له دوو نورو زامنو سره د شمی کره ننوتې ورغی. خو د شمی زامنو د هغو مخ هم و نه مانه. یو څو ورځې وروسته بری خپله ښځه له څو تنو سپین ږيرو همسایگانو سره د شمی کره ور ولېږله. خو شمی د هغو مخ هم ونه مانه.
 د اسد پلار: دا خو نو شمی ډېر بد کار کړی دی چه د سیاسرې مخ یې هم نه دی منلی. داسې ښکاری چه د شمی د زامنو مرداری ته زړه کیږی.
 د اسد تره: که رښتیا درته ووايم زما گلي هم ښه نه ایسی، او ډېر بد کار یې کړی دی. خو د شمی له سلوک نه مې هم ډېر بد راغله. زړه را ته ویل چه بری ته ووايم نور مه پسې گرځه. د شمی څه چه د ټولو موسی خپلو لاس خلاص توره یې آزاده. خو حوصله مې وکړه.

د اسد پلار: نو بیا څه وشول؟
 د اسد تره: کله چه زه دې خوا ته راتلم، برې غوښتل چه يو څو
 ورځې وروسته د پوزې صاحبزاده صاحب، ملا شکور اخوند او
 سيد رسول پاچا له ځينو سپين ږيرو سره ننوتې ور ولېږې.

ES: Now repeat after the Pashto speaker the following sentences from the conversation.

PS:

د شمي د زامنو مرداری ته زړه کيږي. (pause for response)
 زما گلي هم ښه نه ايسي. (pause for response)
 د شمي له سلوک نه مې هم ډېر بد راغله. (pause for response)

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 2. Sentences with possessive subjects. Listen to each sentence, then stop the tape and come up with a sentence of your own on the same model, but with a different object. ◊

PS: (say each sentence once)

- ◊ د خلکو له غله نه بد راځي.
- ◊ دودې ته مې زړه کېږي.
- ◊ ليلا مې ښه ايسي.
- ◊ اسلم مې بد ايسي.
- ◊ دی مې ډېر خوښېږي.

Break

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 3. Practice with definitions. Listen to the beginnings of the following sentences, then stop the tape and finish them.

PS: (say each sentence once)

- ۱. قاتل هغه څوک دی چه ... ◊
- ۲. زميندار هغه څوک دی چه ... ◊
- ۳. ملنگ هغه څوک دی چه ... ◊
- ۴. پړانگ هغه حيوان دی چه ... ◊
- ۵. بت هغه څای دی چه ... ◊

۶. یتیم هغه څوک دی چه ...
  ۷. دالان هغه ځای دی چه ...
  ۸. غلیم هغه څوک دی چه ...
  ۹. حکیم هغه څوک دی چه ...
  ۱۰. طرفدار هغه څوک دی چه ...
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 4. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and mark on the grid in your Manual who did what.

PS:

۱. کیسه مې ولیکله.
  ۲. لیلیا روغتون ته بوتلم.
  ۳. پښتنی جامې دې واغوستلې.
  ۴. ښځې یې مړ کړې.
  ۵. خر یې ښار ته بوتله.
  ۶. دودی مې لانه ده خورلې.
  ۷. ملگرې یې ولیده.
  ۸. دا اس مې په بیخی ډېرو پیسو واخست.
  ۹. ډېر ښه کار یې پیدا کړ.
  ۱۰. پسه یې په ویرجینیا کې واخست.
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 5. Listen to each of the questions about Ahmad Jan's story, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. احمد جان کیسې ولې لیکلې؟
  ۲. گلیمیر ولې خپله کیسه صحبت خان ته وکړه؟
  ۲. د گلیمیر د ماشومانو ژوند څنگه ؤ؟
  ۴. ستاسې په فکر د گلیمیر د ښځې دوهم مېړه څنگه سړی ؤ؟
  ۵. گلیمیر ولې گود گود ته؟
-

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 6. Spelling practice. Write each word as the Pashto speaker dictates it. He will say each word three times.

PS: (say each word three times)

۱. شخص
۲. حادثه
۳. مربوط
۴. حتمي
۵. علاقه
۶. قصه
۷. لفظ
۸. صحرا
۹. غلطی
۱۰. عزت
۱۱. طرفدار
۱۲. عالم

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 7. Idioms. Listen to each sentence. Then stop the tape, and use the idiom mentioned in a sentence of your own.

PS: Say each sentence once.

۱. د نیکی په مقابل کې یې بدی ور سره وکړه. په مقابل کې
۲. خوله یې ترې واخسته. خوله اخستل
۳. خلك قسم قسم خبرې کوی. قسم قسم
۴. گلیمیر ډېره موده شوگیره کوله. شوگیره کول
۵. له بده شامېته د نجلی مور راغله. له بده شامېته
۶. بال بچ مې دا ډېر وخت نه دی لیدلی. بال بچ
۷. اشاره مې ورته وکړه. اشاره کول
۸. دی د کور په مخ کې ولاړ دی. د — په مخ کې
۹. اسلم سړی ته په سپکه سترگه گوری. په سپکه سترگه کتل
۱۰. کېدی شی چه نن را ورسېږی. کېدی شی

۱۱. دی تل له خلکو سره لاس اچوی. لاس اچول ◊
 ۱۲. لاس دې خلاص توره دې ازاده. لاس خلاص توره ازاده ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 8. Reread paragraphs five through seven of Ahmad Jan's story - on pages 122 and 123 of your Textbook. Then listen to the following, as they are read by a Yusufzai Pashtun.

Yusufzai Pashtun:

بنځه مې به اکثره خفه غوند وه. ما به ډېر وس کولو چه د دی خفگان په څه چل لری شوی خو نه کېده. ډېر څله م تر تپوسونه هم وکړل خو حال یې نه وایه.

دی نه پس یو ځل دوه زه پوه شوم چه څما بنځه نیمې شپې نه پس څو گینتې غیبه وی بیا راشی. په دی څما زړه کښ قسم قسم شکونه پیدا شول آخر ما د دی خبری درک لگولو نیت وکړ چه بنځه م د شپې شومه دم چرته ځی. یوه شپه مې شوگیره وکړه وینښ ځان م ورته اوده کړ. زه په کت کې ملاست وم چه نیمې شپې نه شپه واورېده او چپه چپیا شوه. نو بنځی م لوپته په سر کړه. رو غوندی له کوره ووته. ژمی وه. یخ باد لگېده او یخنی یې یو په لس کړی وه. یو څو ملت پس زه هم ورپسې پاڅېدم او څادر م په سر کړ یو څو قدم کښ ور پسی روان سوم. تیاره ډېره وه.

څکه هغه په دی نه پوهېده چه ما پسی څوک راځی. تله تله چه بنځه له کلی نه ووته او صحرا ته یې مخه کړه. نو زه هم ورته یوه چاره کښ پټ شوم. گورم چه مخامخ په تکیا کې یو بنایسته ملنگ ناست دی. چه څما بنځه ور ورسېده نو غږ کښ یې ونيوه خولی یې تری واخستی. ما چه دا حال ولید نو سترگو می دوینو داری ووهلی.

یو ساعت پس څما بنځی ملنگ ته هغه ډودی کېښووه چه ځان ځان سره یې له کور راوړی وه. دی نه پس ملنگ ور ته وو چه څما د پاره دی مخامخ بنر نه خشاک راوړه. هغه اوچته پاڅېده او بنر ته لاړه. ما وې چه دا وخت دی. غلی غلی جاری نه ور ووتم. کومی ونی لاندی چه دی ناست وه هغی کی یوه توره اویز انده وه.

سمدستی مې توری ته لاس کړ او چه تیکی نه م وویسته نو څنگ م چه غوښته هغه شان تېره وه. ملنگ چه سترگی را وارولی نو حیران شه او پاڅېدو ته یې نیت وکړ. خو ما پاڅېدو ته پری نه ښود او داسې گذار م ورباند وکړ چه سر یې لکه دبادرنگ بیل سه. دی نه پس ما توره وغورزوله او کور ته روان شوم.

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 9. Dialect practice. Listen to the following joke, told in Peshawari Pashto.

Peshawari Pashto speaker:

یو سړی د یو کلی نه بل کلی ته کډه وړله. یو مزدور یې راوستلو او ورته یې وویل: د دی سامان به څومره پیسی واخلي؟ مزدور ورته اوایل: گوره سامان ډېر دی. کرسی مرسی، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه مندوقونه. نو دېرش روپي به واخلم. سړی ورته اوایل: پنځلس روپي واخه. نیم سامان یوسه او نیم پرېږده. کتونه یوسه، متونه پرېږده. کرسی یوسه، مرسی پرېږده. صندوقونه یوسه، مندوقونه پرېږده. بستري یوسه مستري پرېږده.

ES: Now listen to the same joke, told in Kabuli Pashto:

Kabuli Pashto speaker:

یوه سړی له یوه کلی نه بل کلی ته کډه وړله. یو مزدور یې راوست او ورته وې ویلې: دا سامان به په څومره پیسی وپسي؟ مزدور ورته وویل: سامان بیخي ډېر دی. کرسی مرسی، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه مندوقونه، هر څه پکې دی. نو په دېرش روپي به یې وپسم. سړی ورته وویل: پنځلس روپي به درکړم. نیم سامان وپسه او نیم پرېږده. کتونه وپسه، متونه پرېږده. کرسی وپسه، مرسی پرېږده. صندوقونه وپسه، مندوقونه پرېږده. بستري وپسه مستري پرېږده.

ES: Now listen to the joke sentence by sentence, with the Peshawari Pashto coming first. As you listen, write the differences you notice in your Manual.

Peshawari and Kabuli Pashto speakers: (don't read labels)

پېښوری: یو سړی د یو کلی نه بل کلی ته کډه وړله.
کابلی: یوه سړی له یوه کلی نه بل کلی ته کډه وړله.

پېښوری: یو مزدور یې راوستلو او ورته یې اوایل: د دی
سامان به څومره پیسی واخلي؟
کابلی: یو مزدور یې راووست او ورته وپوږلې: دا سامان به په
څومره پیسی وپسي؟

پېښوری: مزدور ورته اوایل: گوره سامان ډېر دی.
کابلی: مزدور ورته وویل: سامان بیخي ډېر دی.

پېښوری: کرسی مرسې، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه
مندوقونه.

کابلی: کرسی مرسې، کتونه متونه، بستري مستري، صندوقونه
مندوقونه، هر څه پکې دی.

پېښوری: نو دېرش روپۍ به واخلم.
کابلی: نو په دېرش روپۍ به یې وپسم.

پېښوری: سړی ورته اوایل: پنځلس روپۍ واخله.
کابلی: سړی ورته وویل: پنځلس روپۍ به درکړم.

پېښوری: نیم سامان یوسه او نیم پرېږده.
کابلی: نیم سامان وپسه او نیم پرېږده.

پېښوری: کتونه یوسه، متونه پرېږده.
کابلی: کتونه وپسه، متونه پرېږده.

پېښوری: کرسی یوسه، مرسې پرېږده.
کابلی: کرسی وپسه، مرسې پرېږده.

پېښوری: صندوقونه یوسه، مندوقونه پرېږده.
کابلی: صندوقونه وپسه، مندوقونه پرېږده.

پېښورۍ: بستري يوسه مستري پرېږده.
کابلي: بستري وېسه مستري پرېږده.

ES: Pashto Conversation, Lesson 13, Exercise 10. Repeat Khoshal's couplet after the Pashto speaker until you can say it from memory.

PS: (repeat 5-6 times, pausing after each line for response)

د پښتون په ننگ مې وترله توره
ننگيالی د زماني خوشحال خټک يم.

ES: Now check your answers with the key in your Manual, while listening to the following Pashtun music.

Lesson 14

(Corresponding to Units 27 and 28 of *Intermediate Pashto*)

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 1. Listen, and read along in your Textbook on page 147, to the conversation between Theresa and Aman about the Afghan *jirga*.

"Theresa" and "Aman": (don't read names)

تریسا: ستاسې په خپل کلی کې داسې کوم جنجال پېښ شوی چه جرگې حل کړی وی؟

امان: هو! زمونږ خپل کلی کې هم بعضې دغه شان جنجالونه پېښ شوی دی. یو یې د ملک سیفو او د هغه د وراره تر منځ پېښ شو او هغه داسې چه ملک سیفو خپله لور، حفیظه، خپل وراره، حلیم، ته ورکړه. د حلیم او حفیظې له واده نه یو کال لا نه ؤ تېر چه مناسبات یې سره خراب شول. حفیظه د خپل مېړه له کوره ولاړه او د خپل پلار کره کښېناسته. د حلیم ماما، غفور، څو څو خلې ملک سیفو ته وویل چه حفیظه بهرته د حلیم کره ولېږی، خو ملک سیفو چه ډېر مور او په مت ښه پوره ؤ، د غفور خبره وانه وربده.

تریسا: حلیم خو هم د سیفو وراره ؤ. هغه زور او دولت نه لاره؟

امان: دولت یې لاره. خو څرنگه چه د پلار یو زوی ؤ، د مت زور یې نه لاره.

تریسا: ولې تربرونو یې ملا نه ور سره ترله؟

امان: نه، تربرونه یې هم د سیفو او د هغه د زامنو په خوا واوښتل.

تریسا: ښه ... نو بیا څه وشو؟

امان: غفور څو څو نوره هم سیفو ته په کراره ووهلې چه حفیظه بهرته

حلیم ته ورکړی، خو سیفو یې خبره وانه وربده. په پای کې

خبره دښمنۍ او جگړې ته ورسېده او د سیفو زوی، عبدال، غفور،

واژه. سیفو او زامن یې څه موده بندیان او بیا خوشی شول.

تریسا: حلیم څه وکړل؟

امان: هغه څه ونه کړل. خو د غفور یوه وراره، اسمعیل، او د هغو ملگرو کاظم او محمد جان، د سیفو په یوه بل زوی، حبیب، ډزې وکړې او زخمی یې کړ. کومو کسانو چه په حبیب ډزې کړې وې هغوی بندیان شول.

تریسا: څو کاله بندیان وو؟

امان: گومان کوم چه درې کاله بندیان وو.

تریسا: کله چه بېرته خوشی شول بیا څه وشول؟

امان: بیا ټولو یوه جرگه را وغوښته او روغه یې وکړه. جرگې د غفور ورپه د سیفو لمسی ته ورکړه، د کاظم د تره لور یې د حبیب زوی ته ورکړه، د حبیب ورپه یې د غفور زوی ته ورکړه، او حفیظه یې بېرته د حلیم کره ولېږله.

ES: Now listen to the story of Hafiza and her husband. After each sentence, stop the tape and repeat.

PS:

◊ ملک سیفو خپله لور، حفیظه، خپل وراره، حلیم، ته ورکړه. ◊
د حلیم او حفیظې له واده نه یو کال لا نه ؤ تېر چه مناسبات یې سره خراب شول. ◊

◊ حفیظه د خپل مېړه له کوره ولاړه او د خپل پلار کره کښېناسته. ◊
د حلیم ماما، غفور، څو څو خلې ملک سیفو ته وویل چه حفیظه بېرته د حلیم کره ولېږي، خو ملک سیفو چه ډېر مور او په ست ښه پوره ؤ، د غفور خبره وانه ورېده. ◊

◊ تربرونه یې هم د سیفو او د هغه د زامنو په خوا واوښتل. ◊
غفور څو څو نوره هم سیفو ته په کراره ووهلې چه حفیظه بېرته حلیم ته ورکړي، خو سیفو یې خبره وانه ورېده. ◊
په پای کې خبره دښمنۍ او جگړې ته ورسېده او د سیفو زوی، عبدل، غفور، وواژه. ◊

◊ سیفو او زامن یې څه موده بندیان او بیا خوشی شول. ◊
د غفور یوه وراره، اسمعیل، او د هغو ملگرو کاظم او محمد جان، د سیفو په یوه بل زوی، حبیب، ډزې وکړې او زخمی یې کړ. ◊

- کومو کسانو چه په حبيب ډزې کړې وې هغوی بنديان شول. ◊
 بيا ټولو يوه جرگه را وغوښته او روغه يې وکړه. ◊
 جرگې د غفور ورپه د سيفو لمسی ته ورکړه، د کاظم د تره لور يې
 د حبيب زوی ته ورکړه، د حبيب ورپه يې د غفور زوی ته
 ورکړه، او حفيظه يې بهر ته د حلیم کره ولېږله. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 14. Exercise 2. Definitions. Listen to each of the following questions, then stop the tape and answer it.

PS:

۱. قصاب څوک دی؟ ◊
۲. اشنا څوک دی؟ ◊
۳. سوکړک څه شی دی؟ ◊
۴. توه خانه څه شی ده؟ ◊
۵. کوټه څه شی ده؟ ◊
۶. نهکمرغی څه شی ده؟ ◊
۷. چوتره څه شی ده؟ ◊
۸. بادار څوک دی؟ ◊
۹. تنور څه شی دی؟ ◊
۱۰. بادکويه څه شی ده؟ ◊
۱۱. گاوندی څوک دی؟ ◊
۱۲. پرتوگانېن څه شی دی؟ ◊
۱۳. بندي څوک دی؟ ◊
۱۴. جرگه څه شی ده؟ ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 3. Past tense practice. Listen to each of the following sentences, then stop the tape and write in your Manual who did what.

PS:

۱. تور په کور کې نه و؛ پری يې له خپلو ورونو سره بازار ته بولې وه. ◊

۲. اسلم چه راغی خپلې ملگرې سره سینما ته ولاړ. ◊
۳. څنگه چه امریکا ته راورسېدم یو نوی موټر مې واخست. ◊
۴. سلیم تېره میاشت پاکستان ته ولاړ او خپله خور یې ولیده. ◊
۵. زه کابل ته ولاړم او خپله خور مې راوسته. ◊
۶. دی په مسکو کې د امریکا له سفیر سره وغږېد. ◊
۷. اسد خر راوست، خټکی یې پرې بارکړل. ◊
۸. پرون مې له خپل ښوونکي سره یو ساعت خبرې وکړې. ◊
۹. امان چه لیلیا ولیده زړه یې پرې بایلود. ◊
۱۰. هلکان له نجونو سره گډ مېلې ته ولاړل. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 4. Idiom practice. Listen to each of the following sentences, then mark in your Manual the corresponding English translation.

PS:

۱. ملك سيفو په مټ ښه پوره و. ◊
۲. ملك سيفو په څاپو څاپو ماجت ته ولاړ. ◊
۳. ملك سيفو تېمبوزک ووهله. ◊
۴. د ملك سيفو لور لوڅه لپره وه. ◊
۵. ملك سيفو ته ژړا ورغله. ◊
۶. ملك سيفو یې له ورايه ولیده. ◊
۷. ملك سيفو هک حیران شو. ◊
۸. د ملك سيفو لور توغه موغه ناسته وه. ◊
۹. ملك سيفو چرچې پرې کوی. ◊
۱۰. ملك سيفو ټکان وخور. ◊

ES: Pashto Conversation, Lesson 12, Exercise 5. Listening practice. Look over the vocabulary in your Manual, then listen to the following account as many times as you need to to answer the questions in your Manual.

PS:

د بغلان د غوری په ډنډ کې د اجمیر په نامه یوه ډېره لویه ویاله تېره شوې وه. د غوری په بالادوری کې د همدې ویالې په غاړه کې د اکاڅپلو په نامه یو کوچنی کلی ؤ. قیوم بای د دې کلی یو مور اوسېدونکی ؤ. د قیوم بای یوه لور وه چې حورکه نومېده او داسې ښایسته وه چې په ټول غوری کې یې نوم لگېده. قیوم بای حورکه خپل یوه وراره ته چې په یوه پښه گود او پک ؤ، په کوچنیوالي کې په نامه کړې وه. خو حورکه د کلی د یوه بل ماړه سرې په زوی چې یو ډېر خیالی او توریالی ځوان ؤ او سموتکی نومېده مینه شوه. یوه ورځ حورکه له سموتکی سره وتښتېده. د حورکې پلار د سموتکي دوه خویندې په زور بوتلې او په خپله کلا کې یې وساتلې. د سموتکي پلار او وروڼه له وسلو سره د قیوم بای په کلا ورغلل او غوښتل یې چې نجونې په زور بېرته بوزی. خو کله چې قیوم بای له خپلو زامنو سره له سموتکي د پلار کلا ته ور ورسېد د قیوم بای زامنو ډزې پرې وکړې. له دا بلې خوا نه دوی هم ډزې پرې وکړې. په ډزو کې هم د قیوم بای یو ورور او دوه زامن ولگېدل او هم د سموتکي دوه وروڼه. نور ټول جوړ شول، خو د قیوم بای ورور مړ شو. دا دښمنی ډېره اوږده شوه او دواړو خواوو په یو بل باندې دوه درې وارې نور هم ډزې وکړې. خو څوک په کې مړه نه شول. په پای کې د احمدزو یو لوی ملک چې میراگی نومېده، او قیوم بای او د سموتکي پلار دواړه یې دوستان وو، په منځ کې شول او د روغې جوړې بندوبست یې وکړ. څه موده وروسته یوه جرگه جوړه شوه. جرگې د سموتکي یوه خور د قیوم بای زوی ته او یوه یې د قیوم بای هغه پک وراره ته ورکړه. د سموتکي یوه د تره لور یې د قیوم بای یوه بل وراره ته ورکړه. حورکه یې سموتکي ته ورکړه.

BEST COPY AVAILABLE

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 6. Spelling practice. Write the following words in the space provided in your Manual.

۱. مدعی
۲. نظریات
۲. آزادی
۴. جرئت
۵. تصویب
۶. اقتصادی
۷. مظلوم
۸. عنعنہ
۹. اضطراری
۱۰. ظالم
۱۱. قرآن
۱۲. قصاب
۱۲. مشخص
۱۴. آریایی
۱۵. مطالعات
۱۶. سلطه

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 7. Dictation. Write the following information about Ahmad Jan as the Pashto speaker reads it. He will read the passage three times.

ES: (read the whole passage through three times)

منشی احمد جان د معاصر پښتو نثر په را منځ ته کولو کې د ډېر لوی حق خاوند دی. ده ډېرې لیکنې کړې دي. خو د نثرونو دوه ډېرې مشهورې مجموعې یې، «د قصه خوانې گپ» او «هغه دغه» دي. د منشی احمد جان د پېژندگلوی په باره کې معلومات دومره کم دي چه اصلی کلی او کور یې هم په یقین سره نه دي معلوم. دا خو څه کوی چه ځینې کسان یې د نامه په باره کې هم شک لری. مثلاً قلندر مومند وایی چه بنایي اصلی نوم یې احمد جان نه بلکه احمد خان و.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 8. Verbs with possessive subjects. Change the following sentences into present tense. The Pashto speaker will confirm your answers.

PS:

- (Pause for response) .۱ د اسلم له خور نه مې بد راغلل .
 .۱ د اسلم له خور نه مې بد راځي .
- (Pause for response) .۲ انګورو ته مې ډېر زړه کېده .
 .۲ انګورو ته مې ډېر زړه کېږي .
- (Pause for response) .۲ د اسلم خور مې ډېره خوښېده .
 .۲ د اسلم خور مې ډېره خوښېږي .
- (Pause for response) .۴ په ژمي کې مې ډېر ساره کېدل .
 .۴ په ژمي کې مې ډېر ساره کېږي .
- (Pause for response) .۵ زه د ليلا ډېر ښه ايسدم .
 .۵ زه د ليلا ډېر ښه ايسم .
- (Pause for response) .۶ د سليم ورور مې بد ايسېده .
 .۶ د سليم ورور مې بد ايسي .
- (Pause for response) .۷ هره شپه مې گرمي کېده .
 .۷ هره شپه مې گرمي کېږي .
- (Pause for response) .۸ د ليلا تبه وه .
 .۸ د ليلا تبه ده .

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 9. Listen to the first paragraph from the story about the wise donkey, read by a Kabuli Pashto speaker.

Kabuli Pashto speaker:

يو زميندار ؤ. د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قولبه كوله. يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروې او زه خو په كاركولو مړ شوم. داسې څه لار راته جوړه كړه چه زه هم ارام وكړم. خره ورته وويل چه ځان بيمار كړه. مه څه خوره او مه څه څكه. مالك به پخپله پوه شي چه ته بيمار يې. او داسې به ارام وكړې.

ES: Now listen to the paragraph read by a Kandahari.

Kandahari Pashto speaker:

يو زميندار ؤ. د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قولبه كوله. يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروې او زه خو په كاركولو مړ شوم. داسې څه لار راته جوړه كړه چه زه هم ارام وكړم. خره ورته وويل چه ځان بيمار كړه. مه څه خوره او مه څه څكه. مالك به پخپله پوه شي چه ته بيمار يې. او داسې به ارام وكړې.

Now listen to the paragraph, sentence by sentence, with the Kabuli speaker reading first. As you listen, mark the differences in your Manual.

Kabuli and Kandahari Pashto speakers: (don't read labels)

كابلې: يو زميندار ؤ.

كندهارې: يو زميندار ؤ.

كابلې: د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قولبه كوله.

كندهارې: د هغه يو خر ؤ او يو غويي. په خره به يې سره چلوله او په غويي به يې قولبه كوله.

كابلې: يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروې او زه خو په كاركولو مړ شوم.

كندهارې: يوه ورځ خره غويي ته وويل چه وروره! ته خو له ارام سره ژوند تېروې او زه خو په كاركولو مړ شوم.

کابلی: داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم آرام وکړم.
کندهاری: داسې څه لار راته جوړه کړه چه زه هم آرام وکړم.

کابلی: خړه ورته وویل چه ځان بیمار کړه.
کندهاری: خړه ورته وویل چه ځان بیمار کړه.

کابلی: مه څه خوره او مه څه څکه.
کندهاری: مه څه خوره او مه څه څکه.

کابلی: مالک به پخپله پوه شی چه ته بیمار یې.
کندهاری: مالک به پخپله پوه شی چه ته بیمار یې.

کابلی: او داسې به آرام وکړې.
کندهاری: او داسې به آرام وکړې.

ES: Pashto Conversation, Lesson 14, Exercise 10. Memorization. Say the landay from Unit 27 diversions after the Pashto speaker until you have it memorized.

PS: (repeat five or six times)

جانان مې گل نه لاسه نه اخلي
د اسمان ستوری به جرگه ورته لېږمه

ES: Now check your answers with the key in your Manual, while listening to the Pashtun music.